CENA 150 din — Leto XL — Št. 46 Kranj, torek, 16. junija 1987

GORENJSKI GLAS

40 LET

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Odprte strani

Jaka Zupan
Standard ščitimo na kmetov račun

Ivan Oman
Kmet je vedno vse zdržal. Bo tudi tokrat?

Marijan Peternelj
Postavimo kmeta na mesto, ki mu pripada

Jože Šavor
Je kmetijstvo enakovredno sopotnik gospodarstva?

MOTOKROS V TRŽIČU:
Marjan Avbelj skupni zmagovalec
več na zadnji strani

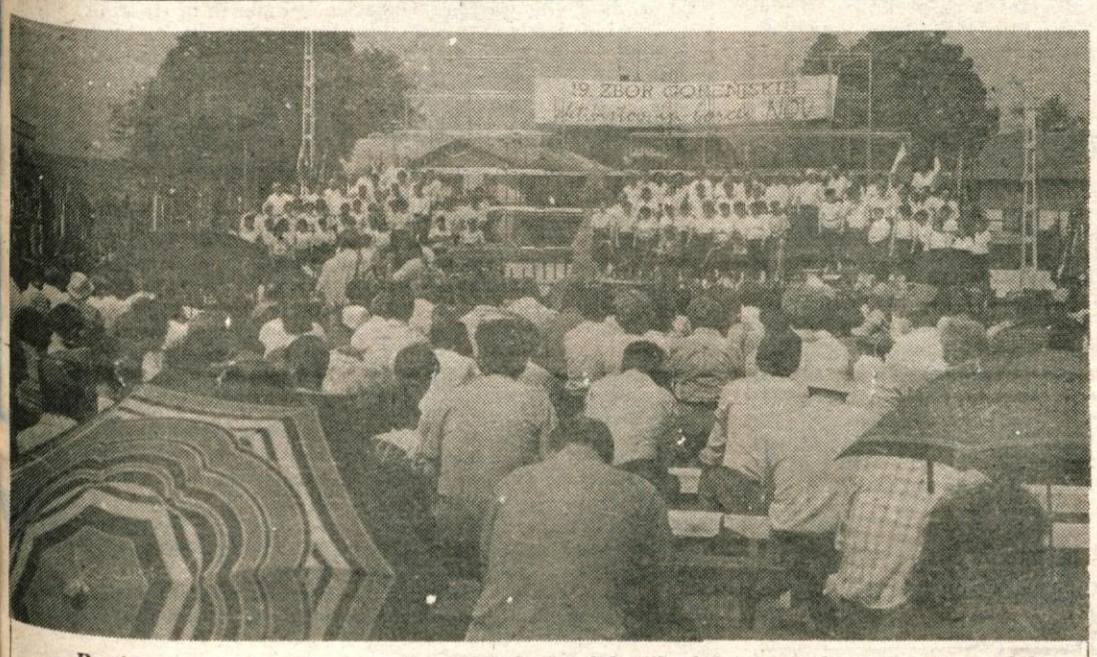

Partizanske poti so jih povezale — Več tisoč nekdanjih aktivistov in borcev se je v nedeljo dopoldan zbralo v Komendi na 19. zboru gorenjskih aktivistov in borcev. Pozdravil jih je Davorin Gregorič, predsednik občinske konference socialistične zveze Kamnik in poudaril, da naj bo partizanski boj svetal zgled za premagovanje današnjih težav. Slavnostni govornik je bil Jože Smole, predsednik republiške konference socialistične zveze Slovenije (poudarke iz njegovega govora objavljamo na 2. strani), sledil pa je bogat kulturni program, v katerem so sodelovali mešani pevski zbori iz Črne, Most, Kamnika in Komende in je igral pihalni orkester Solidarnost.

— Foto: D. Dolenc

Majski ples številk

Že sredi junija, ne šele julija, so se v slovenski gospodarski zbornici odločili za majsko analizo. Naglico narekujejo kritične razmere v gospodarstvu, predvsem pri industrijski proizvodnji in izvozu, ter seveda želja, da bi gospodarske tokove obrnili k letošnji resoluciji.

Ekonomska politika je na začetku leta mnogo obljubljala, predvsem ofenzivno izvozno politiko, povečanje vloge trga, zmanjšanje obremenitev gospodarstva, praksa je precej drugačna. Gospodarstveniki pravijo, da prehodno obdobje postaja sistem, namesto da bi nas približevalo obljubljenim pogojem gospodarjenja, nas od njih oddaljuje.

Dodatne težave povzroča podatkovna zmeda. Zaradi novega obračunskega sistema rezultati gospodarjenja z lanskimi niso primerljivi, statistika pa pošilja drugačne podatke o zunanjetrgovinski menjavi kot Narodna banka, v zbornici so jih zato primerjalno izračunali sami.

Vrtoglavi majski ples številk pravi, da je inflacija, računana po maloprodajnih cenah, že več kot 100-odstotna, nakazuje nadaljno rast, po nekaterih ocenah 7- odstotno mesečno. Njeni bistveni vzroki torej niso odstranjeni. Jugoslovanski izvoz na Zahod ostaja na lanski ravni, v Sloveniji se je celo zmanjšal za 4 odstotke v primerjavi z enakim lanskim razdobjem. Naše možnosti odplačevanja tujega dolga, uvoza izdelavnega materiala in posebej tehnološke prenove so bistveno zožene, če bi hoteli vse to zadovoljivo reševati, bi moral izvoz na Zahod letno stvarno porasti za 15 odstotkov. Kako upadanje izvoza zmanjšuje možnosti uvoza navsezadnje kažejo tudi zadnje podražitve bencina, cigaret in povišanje prometnih davkov, saj je zaradi manjšega uvoza manj tudi carinskih dajatev v zvezni proračun, praznijo pa ga seveda tudi izvozne spodbude, ki sicer dokaj neučinkovito nadomeščajo nestvarni tečaj dinarja.

Gospodarstveniki pa vladi najbolj zamerijo, ker je samostojnost delovnih organizacij in s tem odgovornost na najnižji ravni zadnjih let. Kar okoli 70 odstotkov cen je pod takšno ali drugačno kontrolo, kar neposredno vpliva na povečanje izgub, manjšo produkcijo in slabšo izbiro blaga na trgu.

Vrtoglavi ples številk bodo ustavila le odločna dejanja, z razpravami in analizami res ni več pametno izgubljati časa.

M. Volčjak

Letos prvič v Kranjski gori

Cilj in start kolesarjev

Kranjska gora, 15. junija — Kranjska gora se letos prvič vključuje v mednarodno kolesarsko dirko po Jugoslaviji. Letos je na sporedu že 43. tekma, Kranjskogorci pa so se z direktorjem dirke dogovorili, da bo v petek, 19. junija približno ob 13.15 pred hotelom Lek cilj zelo zanimive etape od Ajdovščine prek Vršiča do Kranjske gore. Kolesarji bodo v Kranjski gori prenočili, naslednji dan pa odtod krenili na novo etapo. Start bo v soboto, 20. junija ob 10.15 pred hotelom Lek. Kolesarji bodo skozi Kranjsko goro vozili v strnjeni skupini, na glavni cesti pa bo vožnja sproščena. Vključitev v pomembno kolesarsko prireditev je uspeh za Kranjsko goro, pomemben s turističnega vidika. Pričakovati je, da bo odslej v Kranjski gori stalno etapni cilj in start največje jugoslovanske kolesarske prireditve.

J. K.

V trgovinah zmanjkuje jogurta in smetane

Negotova oskrba

Kranj, 12. junija — Čeprav ima kranjska mlekarna zadostne predelovalne zmogljivosti in tudi dovolj mleka (odkup je letos za šest odstotkov večji kot lani), zadnje dni oskrba z mlečnimi izdelki na Gorenjskem ni zadovoljiva. V trgovinah zlasti v popoldanskem času že zmanjkuje jogurta, sladke in kisle smetane lahko pa se zgodi, da bo v nekaj tednih začelo primanjkovati tudi konzumnega mleka. Razlog je nenavaden: mlekarni primanjkuje embalaže oziroma plastičnih lončkov, ki jih dobavlja Međimurje Plet iz Čakovca. Izdelovalec se izgovarja na pomanjkanje uvožene surovine in na cenovna neskladja, ki mu prinašajo izgubo. V Mlekarni zdaj z embalažo skrajno varčujejo: proizvodnjo jogurta ter sladke in kisle smetane so domala prepolovili, več mleka pa predelajo v sire ali ga prodajo. Zaloge plastičnih lončkov zadoščajo (ob omejenih količinah) le še za deset dni, zaloge embalaže za konzumno mleko za približno en mesec. V podobnem položaju so tudi druge mlekarne v Sloveniji; sposojanje embalaže pa praktično ni mogoče, ker ima vsaka drugačen stroj za zapiranje lončkov.

Kranjska Mlekarna ima poleg težav z embalažo še velike finančne probleme. Ob četrtletju je imela za 38 milijonov dinarjev izgube. Odkar se je 16. maja letos odkupna cena mleka dvignila za dobrih 17 odstotkov, cene konzumnega mleka in mlečnih izdelkov pa so ostale nespremenjene, imajo pri predelavi vsakega litra mleka 18,81 dinarja izgube, kar jim bo do 21. junija, ko pričakujejo »odmrznitev«, prineslo za domala 80 milijonov dinarjev izgube.

C. Zaplotnik

Razvojni dnevi Kibernetike

Kranj, junij — V torek, 16. junija ob 9. uri bodo v avli kranjske občinske skupščine odprli razstavo o raziskavah, podpornih dejavnostih razvojno raziskovalnega dela in razvojnih usmeritvah Iskrine tovarne Kibernetika v Kranju. Spremljala bo »Razvojne dneve« Kibernetike, ki bodo potekali do četrtka, 18. junija, namenjeni pa so seznanitvi javnosti pa tudi delavcev Kibernetike z razvojnimi dosežki in namerami tovarne. Povabili so tudi predstavnike družbenopolitičnega življenja kranjske občine, banke, gospodarske zbornice, predavatelje z univerze in mladino.

Gorenjski radio

Kranj — Sklep na posvetu Medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko minuli teden v četrtek o možnostih nadaljnjega razvoja enotnega radiodifuznega sistema v Sloveniji in s tem v zvezi tudi gorenjskega radia je bil, da bo javna razprava, ki naj jo izpeljejo gorenjske občinske konference SZDL, trajala do konca julija. Jeseni pa naj bi se opredelili, ali se bo gorenjski radio oglasil že prihodnje leto ali pa do konca tega srednjeročnega obdobja.

Kakorkoli že je sklep utemeljen in pravilen, bi lahko ocenili, da razprava ni bila uglašena na izoblikovanje enotne podobe o potrebnosti gorenjskega radia. Tri ugotovitve razpravljavcev po svoje še najbolje ilustrirajo razmišljanja o gorenjskem radijskem informiranju. Prva je, da ideja o enotnem radiodifuznem sistemu ni neka monopolna zadeva RTV Ljubljana, marveč je to zakonska opredelitev. Drugo je izrekel Lenart Šetinc, ko je rekel, da namen posveta ni diplomatsko srečanje, kako bi z uglajenim obnašanjem obdržali stanje, kakršno je. Pač pa gre za to, da se razvoj radiodifuzije usmerja v regionalizacijo. Tretjo pa je povedal predstavnik Radovljice, ko je omenil, da se Gorenjci pač težko dogovarjamo in imamo (najdemo) tisoč razlogov, da do tega (kot na primer skupnega radia) ne pride.

Gradivo za javno razpravo v svetih za informiranje in izvršnih svetih bo pripravil Radio Jesenice, s katerim se je (mimogrede) Kranj že dogovarjal za skupno radijsko postajo in posebnim dopisništvom za Kranj. Na Gorenjskem pa sta še dve lokalni radijski postaji: Tržič in Žiri. V javni razpravi, ki naj bi pripeljala do končne odločitve o gorenjskem radiu, bo nedvomno govora še o dveh opredelitvah. Prva je (Lenart Šetinc), da naj bi gorenjski radio imel v radijski informaciji podobno vlogo, kot jo že ima v časopisu Gorenjski glas. Druga pa je, da bi regijski radio najbrž osiromašil lokalno (Tržič, Žiri-Škofja Loka) informacijo. In nenazadnje bo »igral« v javni razpravi tudi že pred leti sklenjen dogovor na Gorenjskem o skupni radijski postaji.

A. Žalar

Centralni komite ZKS o drobnem gospodarstvu

Ljubljana, 15. junija — Včeraj je bila v Ljubljani 9. seja centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, na kateri so razpravljali o idejnopolitičnih vprašanjih nadaljnjega razvoja drobnega gospodarstva pri nas.

Na podlagi ocen iz razprave je razvidno, da so občine različno pospeševale razvoj drobnega gospodarstva. Tako imajo nekatere že razvojne programe in spremljajo njihovo uresničevanje, drugod pa o programih šele razmišljajo. Ugotovljeno je tudi, da sedanji zakonski predpisi zagotavljajo manj ugoden položaj organizacijam združenega dela v okviru drobnega gospodarstva. Javna razprava je tudi opozorila, da se morajo komunisti na vseh ravneh zavzeti za hitrejši razvoj drobnega gospodarstva v Sloveniji in se doslejno angažirati pri dograjevanju zvezne in republiške zakonodaje v zvezi z drobnim gospodarstvom. Največ predlogov in konkretnih pripomb pa se nanaša na spremembe v davčni politiki, ki naj omogoči večje vlaganje v nadaljnji razvoj drobnega gospodarstva, večje vlaganje v osnovna sredstva, priznava olajšave nekaterim deficitarnim dejavnostim v občinah in obrtnikom — začetnikom, stimulira izvoz, omogoča vlaganje v energetske objekte in dodatno zaposlovanje delavcev. Pri tem naj bi nudili tudi ugodnejše kredite, ustanavljali naj bi sklade za pospeševanje drobnega gospodarstva po občinah. Rečeno je bilo tudi, da se kooperacijski odnosi prepočasi razvijajo. Posebej je bilo poudarjeno, da je treba poenostaviti predpise glede upravljanja, vodenja, evidence in režije v organizacijah združenega dela drobnega gospodarstva.

D. D.

Proizvodno tekmovanje kovinarjev — Minulo soboto je bilo po vsej Gorenjski proizvodno tekmovanje gorenjskih kovinarjev, avtomehanikarjev in voznikov. Prijavilo se je 196 tekmovalcev, vendar se vsi tekmovanja niso udeležili, tako da so na primer v leški Verigi tekmovali le trije strojni kovači z vse Gorenjske. Na sliki: tekmovalec — avtomehanik v Integralu na Jesenicah. — Foto: G. Šinik

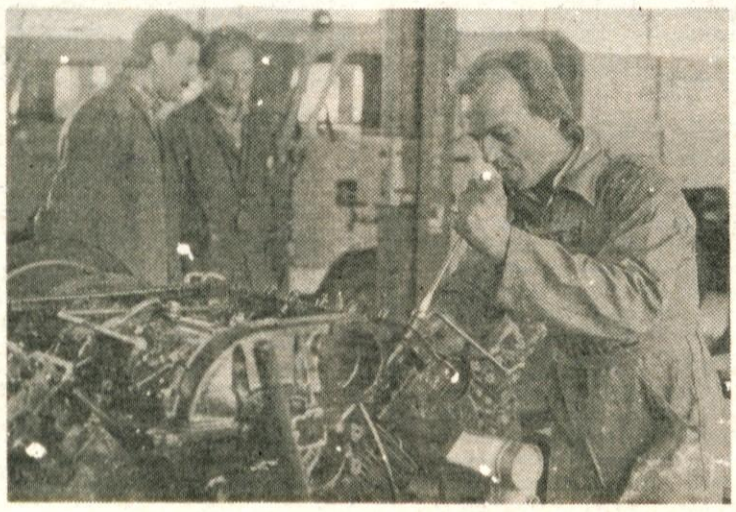

VAŠ BUTIK TURISTIČNIH USLUG
KOMPAS JUGOSLAVIJA
KOMPAS LETALIŠČE BRNIK
TEL.: 22-347

Poudarki iz govora Jožeta Smoleta, predsednika republiške konference socialistične zveze Slovenije, na 19. zboru aktivistov v Komendi

Slovenci nismo ravnodušni do Kosova

Potem ko je Jože Smole na kratko orisal potek razvoja narodnoosvobodilnega gibanja in boja pri nas, od prvih ilegalcev in prvega pomembnega posvetovanja aktivistov pred 43 leti na Jelovici, I. pokrajinske konference Delavske enotnosti, partijskega posvetovanja in vlogo Osvobodilne fronte v tem gibanju in boju, je orisal tudi vlogo socialistične zveze v današnjem trenutku, ko nas pestijo številni gospodarski problemi, ko je enotnost jugoslovanskih narodov načeta, eden največjih problemov pa je brez dvoma položaj na Kosovu.

● Ce demokratizacije našega življenja ne mislimo izpeljati v vseh procesih odločanja, se moramo zavedati, da bodo številna prizadevanja za nujni, hitrejši napredek še naprej jalova, zaupanje delovnih ljudi in občanov pa omajano. Sedanje razmere pa nam takšnega početja prav gotovo ne dopuščajo.

V Jugoslaviji si želimo trdno samoupravno socialistično skupnost, ki nam bo dajala poroštvo tudi za jutrišnji dan. In ko govorim o našem skupnem jutri, mislim tudi na izjemni pomen in težo bratstva in enotnosti v tej skupnosti, na spoštovanje različnosti in človeka v njej. Zato čutim svojo dolžnost, da tokrat opozorim na izjemni pomen in nujno hitrejše reševanje problemov v socialistični avtonomni pokrajini Kosovo. In prav tukaj je vloga socialistične zveze nezamenljiva, saj se zaenkrat rešujejo prav ti pereči problemi še vedno predvsem na državni oziroma partijski ravni. Mi pa moramo graditi socialistično zvezo tako, da bo črpala svojo ustvarjalno moč in prodornost iz razpoloženja, volje množic, ki so obenem njen najpomembnejši dejavnik. Še toliko pomembnejši prav v konkretnem primeru, kjer lahko le na tak način presežemo tudi nezdravo vzdušje medsebojnega nezaupanja, ki ga sejejo med nas šovinisti in nacionalisti ter tudi na tak način zastrupljajo naše medsebojne odnose in blatijo naša občutja.

● V prid sožitju in nadaljnjemu medsebojnemu sodelovanju bi želel zato poudariti izrecni pomen dvojezičnega šolstva na Kosovem, kajti prav to predstavlja stopnjo ravni neke kulture in je odraz medsebojnega spoštovanja narodov in narodnosti. Kompletna problematika avtonomne pokrajine Kosovo pa terja tudi spremembe na ekonomskem področju, pri čemer je izjemnega pomena sistematično vlaganje v gospodarski razvoj avtonomne pokrajine, ki pa mora investitorju ponuditi tudi ustrezna jamstva. Pri tem je za celotno jugoslovansko skupnost, pa tudi za Kosovo, temeljnega pomena svobodno kroženje kapitala. Neposredna vlaganja, ki jih je potrebno spodbujati v še večjem obsegu kot doslej, pa so nedvomno dobrobit in najboljše poroštvo hitrejšega razvoja na tem pomembnem področju Jugoslavije.

● Današnje, še vedno ne povsem urejene razmere na Kosovu so naša skupna jugoslovanska bolečina. Včasih nam prigovarjajo, da mi, Slovenci, ne čutimo z dogajanji na Kosovu. To ni res. Prav napsrotno. Ta problematika se tiče Slovencev v prav tolikšni meri kot srbskega in črnogorskega naroda, enako kot albanske narodnosti, skratka, prav toliko kot vseh narodov in narodnosti Jugoslavije. Pojavi skaljenih mednacionalnih odnosov obremenjujejo, seveda, predvsem stanje na Kosovu in v Srbiji, vendar pa sočasno bremenijo tudi odnose v vsej Jugoslaviji. Zelo prizadeto čutimo s srbskimi in črnogorskimi družinami, ki so se pod pritiskom izselile s Kosova. Storiti je treba vse, da se preseljevanje preneha in da se te srbske in črnogorske družine vrnejo na Kosovo. Čutimo tudi z vsemi tistimi ljudmi na Kosovu, ki so prizadeti glede svojih osnovnih pravic ali pa so jim celo okrnjene.

● Vsak pojav šovinizma, sleherna nacionalna nestrpnost, vsako sejanje nezaupanja med ljudmi, ne glede iz česa izvira, je izredno negativno. V mnogih dokumentih, ki so bili sprejeti, je upravičeno poudarjeno, da je rešitev za nakopičene probleme in perspektiva razvoja na Kosovem zgolj v dobrih mednacionalnih odnosih, v medsebojnem spoštovanju, v resničnem sožitju Albancev, Srbov, Črnogorcev in drugih, v svobodnem in enakopravnem položaju vseh občanov Kosova. Prav zato, spoštovane tovarišice in tovariši, ker problematiko Kosova Slovenci občutimo z vso prizadetostjo, izražamo tudi na tem zborovanju našo iskreno željo, da bi se stanje na Kosovu čimprej povsem stabiliziralo na dogovorjenih osnovah.

Iskra na Blejski Dobravi mora ostati

Jesenice, 10. junija — Na razširjeni seji komiteja ZKS Jesenice so komunisti razpravljali o razmerah v temeljni organizaciji Iskre na Blejski Dobravi. Nedopustno je, da se mora za krizo zagovarjati direktor, ki je šele dva meseca na tem delovnem mestu. Kdo so pravi krivci?

Na minuli razširjeni seji občinskega komiteja ZKS Jesenice so jeseniški komunisti s predstavniki delovne organizacije Iskra Telematika iz Kranja obširno razpravljali o problemih temeljne organizacije na Blejski Dobravi.

Temeljna organizacija ima zastarel program, dela pa ima le še za 19 dni. Kopičijo se zaloge, izguba je velika, zato je zdaj 61 delavcev od skupaj 460 na prisilnem dopustu. Iskra zatorej predvideva — ker ni novega programa — da bo tovarno na Dobravi postopoma zaprla.

Triindvajset temeljnih organizacij iz jeseniške občine ima sedež zunaj jeseniške občine. Iskrin delež v gospodarstvu občine je 3,6-odstoten, v doseženem dohodku 3-odstoten, od 100 dinarjev sredstev za skupno porabo pa prispeva 3,2 dinarja. Res ni veliko, če vzamemo vse posledice, pa je razumljiva jeseniška skrb, kaj bo s 460 delavci, za katere Iskra ne more najti primernega programa.

Komuniste je motilo, da je Iskra na Dobravi dobivala vedno le zastarele programe, da je bila informacija o poslovnem rezultatu neobjektivna in da se je za sanacijskim programom v resnici skrivala le likvidacija. Terjali so odgovornost za razmere, saj je nedopustno, da se mora za krizo zagovarjati direktor, ki je šele dva meseca na tem delovnem mestu.

Dokler ne bo ustrezne rešitve za Iskro na Blejski Dobravi, bodo delavci na prisilnem dopustu, kar pa ni ustrezna rešitev, je pa velika škoda za družbena sredstva in negotovost za zaposlene. Delavci imajo zakonito pravico do proizvodnje in ustvarjanja dohodka, še posebej, če sami niso krivi za razmere. Zato upravičeno zavračajo ukinjanje temeljne organizacije in terjajo proizvodni program, ki jim bo zagotavljal delo in dohodek, s katerim bodo lahko plačali vse obveznosti.

Jeseniški komunisti zatorej ne nameravajo popustiti, prav tako ne izvršni svet in jeseniška občinska skupščina. Poudarjajo, da pri reševanju težav v Iskri nameravajo sodelovati, nikakor pa ne nameravajo namesto nje iskati nadomestne proizvodnje. Temeljna organizacija na Blejski Dobravi mora ostati, delavci morajo dobiti delo in zato ne bodo privolili v postopno zmanjšanje števila zaposlenih.

Drugo pomembno vprašanje, ki so ga vedno znova začenjali jeseniški komunisti, pa je vprašanje odgovornosti, ne le vodilnih, ki so dobravsko Iskro spravili v tak brezizhoden položaj, temveč odgovornosti vse delovne organizacije in sestavljene organizacije do posledic, ki so postale brezupne in krute do samih delavcev. Le-ti so zdaj brez prave socialne varnosti, saj je socialna varnost v vseh sistemih, ne le v socialističnem, bila in bo vedno le delo.

D. Sedej

Seje zborov tržiške občinske skupščine

Delegatsko delo, gospodarjenje in še kaj

Tržič, 15. junija — Tržiška občinska skupščina je za ta teden sklicala delegate na seje svojih zborov. Seja družbenopolitičnega zbora bo v torek, 16. junija 1987, ob 18. uri, delegati zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti pa se bodo sestali dan zatem ob isti uri.

Na dnevnem redu je pregled več področij dejavnosti. Delegati bodo najprej obravnavali poročilo o aktivnosti skupine delegatov, ki delegira delegata v zbor občin skupščine SRS, pa poročilo o aktivnosti delegatov v zboru združenega dela republiške skupščine. Iz obeh poročil je razvidno, da so delegati obeh zborov uspešno delali, saj so od marca do maja letos imeli več predlogov in pripomb k obravnavanim vprašanjem. Njihov amandma k družbenemu dogovoru o spremembah in dopolnitvah dogovora o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SRS so tudi sprejeli.

Razpravi o programu aktivnosti za racionalizacijo in povečanje učinkovitosti dela upravnih organov in strokovnih služb sis v tržiški občini bo sledila obravnava poročila o gospodarjenju v občini v prvem trimesečju letos. Zatem bodo pregledali še analizo zaposlovanja in kadrovskega razvoja v občini za lansko leto.

Na seji bodo med drugim sklepali o sprejemu več odlokov in podelitvi o plaket mesta Tržiča. Sprejeli bodo tudi več poročil in informacijo o predlogih za rešitev problematike paviljona NOB Tržič ter tržiške glasbene šole.

Seje pa bodo sklenili z izvolitvami sodnika za prekrške občine Tržič in sodnika temeljnega sodišča v Kranju.

S. Saje

Pohod po poteh Kamniškega bataljona

Kamnik, junija — V nedeljo, 7. junija, se je 422 pohodnikov, mladine, otrok ter nekdanjih aktivistov in borcev, udeležilo tradicionalnega spominskega pohoda po poteh Kamniškega bataljona. Pohodniki so prehodili pot od Vegrada preko Županjih njiv in Okroglega pri Stahovici do Slevega, kjer je bilo tovariško srečanje. Na tej poti so se pohodniki poklonili spominu padlih borcev pri spomenikih, na Vegradu na Stahovici, kjer je od napada na žandarmerijsko postajo in tedanjo občino Stahovico padel prvoborec Jurij Lipnik – Jurček, na Okroglem, kjer so bile 16. aprila leta 1944 požgane hiše, in na Slevem, kjer je Zidanškova brigada 8. januarja 1945. leta v velikem snegu vodila težke boje in izgubila deset borcev. Pohod so ob krajevnem prazniku organizirali skupno krajevna skupnost Stahovica in krajevna organizacija zveze borcev in socialistične zveze Kamniška Bistrica – Godič.

D. D.

Soriška planina – uspavana lepotica ali rekreacijsko mravljišče?

Veliki načrti so zbledeli

Škofja Loka, 9. junija — Razvoj Soriške planine, Sorice in podratitovških vasi je bila precej vroča tema pogovora na današnjem izvršnem svetu. Vroča zato, ker so veliki načrti o gradnji rekreacijskega centra na Soriški planini spričo neugodnih gospodarskih gibanj zbledeli, kaj namesto njih ponuditi domačinom, ki hočejo zidati in služiti kruh doma, pa je bilo malce nejasno. Nekateri so menili, da pač ni nobene nuje tiščati v naložbe, za katere ni denarja, in da ni prav nobene škode, če Soriška planina še nekaj časa ostane naravna, neoskrunjena, drugi so se opredeljevali za postopen razvoj, vlaganja v okviru denarnih možnosti.

Prevladali so drugi, in sicer z močnim argumentom, da je treba na Soriški planini in v Sorici zgraditi komunalno infrastrukturo, četudi ne bo nobene nove turistične sobe, restavracije, penziona, trgovine. Soriška planina nima niti vode (že v sedanjih navalih smučarjev jo morajo voziti s cisternami), nima telefona, električni kabel ne prenese nobenega priključka več, z eno besedo, zgraditi bo treba popolno osnovno komunalno omrežje. Nekako realne možnosti za to so do leta 1995.

Če se bo komunala razvijala, potem tudi ni nobene tehtne ovire, zakaj se kot turistično – rekreacijska točka, namenjena predvsem za domačine, Ločane, ne bi razvijali tudi Soriška planina in Sorica. Seveda pa ne po velikih načrtih iz urbanističnega in zazidalnega načrta, sprejetih 1980. in 1983. leta, ki med drugim predvidevata gradnjo turistično – gostinskih objektov na Soriški planini s 1640 sedeži in 1550 ležišči, dveh vlečnic in petih sedežnic ter ureditev 50 hektarov smučišč.

Skupina strokovnjakov, ki jo je imenoval izvršni svet lansko poletje, je pripravila precej skrčene načrte. Ob izgradnji komunalne infrastrukture naj bi Soriška planina dobila približno tristo novih ležišč in centralno restavracijo, zidali pa naj bi predvsem v Sorici in ne ob žičnicah. Načrt podpira tudi kmečki turizem in druge vzporedne dejavnosti, neobhodne za vsak razvit rekreacijski center. Najbolj kislo jabolko, v katerega bo treba najprej ugrizniti, je – kot rečeno – komunala; po grobih računih bo cena zanjo deset milijonov dinarjev na eno od tristo postelj. Tako za občino kot bodoče investitorje bo zalogaj velik.

Upajmo, da se tudi ta ne bo zataknil v grlu. Investitorje bi morda kazalo iskati v katerem od uspešnejših podjetij (po vzoru Rogla – Unior, Črni vrh – Eta), morda železnikarsko Iskro, in med zasebniki.

H. Jelovčan

Srečanje koroških in gorenjskih cestarjev — Že nekaj let traja tradicionalno prijateljsko srečanje cestarjev z avstrijske Koroške in Cestnega podjetja Kranj na Gorenjskem. V soboto so bili prireditelji srečanja, na katerem so si med drugim izmenjali izkušnje in tudi darila ter se pomerili v nekaterih športnih tekmovanjih, delavci Cestnega podjetja Kranj. Z avstrijske strani so se srečanja v Bohinjski Bistrici udeležili tudi predsednik koroškega deželnega zbora in podpredsednik društva avstrijsko – jugoslovanskega prijateljstva Josef Schantl, predsednik sindikata gradbenih delavcev Koroške Anton Schmölzer in tajnik društva avstrijsko – jugoslovanskega prijateljstva Werner Pressl. Goste in cestne delavce z avstrijske Koroške pa so z naše strani pozdravili podpredsednica skupščine SR Slovenije Marija Zupanič – Vičarjeva, predsednik komisije za mednarodno sodelovanje pri republiški skupščini Andrej Škrlavaj in predsednik medobčinskega sveta ZSS za Gorenjsko Branko Iskra. — A. Ž.

Ključ je v približno 500 milijonih manjkajočih dinarjev za prevezave

Vse niti vodijo iz nove centrale na Trati

Škofja Loka, 12. junija — Če ji že ne rečemo evforija, je pa res, da je pridobivanje novih telefonskih priključkov (ob cestah) najbolj množična in draga komunalna akcija v loški občini. Glavni problem je osnovno omrežje s kabli in centralami. Ločani so se s ptt podjetjem iz Kranja sporazumeli za delitev stroškov pri gradnji nove vozliščne avtomatske telefonske centrale na Trati, iz katere vodijo niti tudi v obe dolini.

Sedanja centrala je kot zamašek, ki ne prenese novih priključkov. Stavba nove centrale na Trati stoji, montaža Iskrine klasične Metaconte (namesto prvotne digitalne) centrale se bo začela te dni. Po prevezavah s stare na novo naj bi centrala končno zadihala prihodnje leto. Prav za prevezave pa je Ločanom, ki zbirajo svojo polovico prek komunalne skupnosti, in ptt podjetju zmanjkalo približno 500 milijonov dinarjev. Obe strani mrzlično iščeta denar, ki je ključ za pogon nove centrale in hkrati tudi vstopnica v omrežje za krajevne mreže, ki jih gradijo pri Sv. Duhu, na Trati, Godešiču, v Retečah in Hrastnici.

Dejali smo, da vse niti vodijo iz nove centrale na Trati. Tako tudi kabel od Škofje Loke do Žirov, ki bo letos predvidoma plačan in prihodnje leto položen, a bo neizkoriščen počival v zemlji, če vozliščna centrala na Trati ne bo vključena v promet. Kabel je bil sicer v občinskih in poštnih planih načrtovan šele za konec te petletke, vendar so na pritisk tovarn iz Gorenje vasi in Žirov, ki so domala odrezane od zvez s svetom, z nakupom pohiteli.

Za poštarje je kabel nebodigatreba, saj celo za dogovorjena vlaganja s težavo zberejo skupaj potrebne deleže. Zvezna vlada je s tem, ko drži roko nad cenami poštnih storitev, očitno prepričana, da bo standard delovnega človeka zavarovala pri znamki in telefonskem klicu. Tako je poštarje strah vsakega novega krajevnega omrežja, četudi ga krajani sami zgradijo, saj novo omrežje pomeni tudi take in take stroške vzdrževanja.

Zaradi prehitevanja bodo morali Ločani oziroma zainteresirane tovarne osnovni kabel Škofja Loka – Žiri plačati sami. Kabel bo dal možnost za povečanje centrale v Poljanah, na katero se bosta lahko priključili krajevni omrežji Log in Zminec, še posebej pa dvorec na Visokem, v katerega obnovo bo vloženega ogromno denarja, ki brez telefona ne bo hasnil. Večji centrali bosta nujno tudi v Gorenji vasi in Žireh. Za žirovsko iščejo rešitev pod streho nove blagovnice, ki jo bodo začeli graditi prihodnje leto. Pri naložbi je glavna Alpina.

Razen loške centrale, ki bo po prevezavah na novo centralo razbremenjena, bo torej treba povečati vse, tudi centralo v Železnikih, iz katere bo vodil osnovni kabel še v Sorico in Davčo, kjer bosta tudi centrali. Vaščani že zbirajo denar in material za krajevni mreži.

Cilj, da bo vsak loški občan, ki bo hotel imeti telefon, lahko dobil številko, ostaja realen kljub rahlim odmikom, kljub težavam z denarjem, zlasti na poštarski strani, s katerimi Ločani vsemu navzlic zdaj solidno sodelujejo.

H. Jelovčan

Akutalne idejnopolitične razmere v družbi in ZKS

Vsebina gradiva mora zaživeti

Tržič, 11. junija — Predsedstvo občinske konference ZKS v Tržiču je svojo 11. sejo posvetilo obravnavi gradiva Aktualne idejnopolitične razmere v družbi in ZKS. Sekretar konference Jože Klofutar je v uvodu pojasnil, da se zaradi zamude pri objavi in omejenega obsega gradiva v osnovnih organizacijah ne bodo mogli seznaniti z njim pred sejo komiteja ZKS Tržič. Predsedstvo je nato seznanil, da so sekretarji osnovnih organizacij na nedavnih posvetih ugodno ocenili vsebino gradiva, saj zajema vsa pereča vprašanja današnjega časa. Posebnih pripomb zato niso imeli, izrazili pa so potrebo po odločnem izpolnjevanju vsega zapisanega.

Tudi člani predsedstva so največ besed namenili ocenjevanju gradiva, za katerega je eden od razpravljalcev dejal, da lahko postane priročnik za nadaljnje delo komunistov. Čeprav je dnevni red napovedoval obenem oceno razmer v občini z vidika gradiva, pa so razpravo o konkretnih problemih sklenili preložiti na sejo občinskega komiteja ZKS.

Glede na dejstvo, da gradivo še ni znano širšemu krogu članstva, je torej težko pričakovati širšo in poglobljeno razpravo komunistov na bližnji seji. In vendar bi morali, kot je opozoril predsednik CK ZKS med sejo predsedstva v Tržiču, na osnovi gradiva spoznati domače težave ter jih na vsak način tudi rešiti! Če tega ne bodo storili, bodo lahko pozneje ponovno ugotavljali, da je še eno od dobrih gradiv ostalo le na papirju, njegova vsebina pa ni zaživela v praksi.

S. Saje

Ogled lanskih pridobitev — V občinski cestno – komunalni skupnosti Škofja Loka so že lani načrtovali, da si s predstavniki občine in posameznimi izvajalci ter predstavniki krajevnih skupnosti ogledajo nekatere regionalne in lokalne ceste ter druge komunalne objekte, ki so bili v minulem letu zgrajeni v občini. Slabo vreme je načrtovano ekskurzijo preprečilo. Program ogleda pa so uresničili minuli petek in se hkrati prepričali, da je bilo lani na komunalno – cestnem področju v občini opravljenega veliko dela. Marsikje pa se akcije zdaj nadaljujejo, kot na primer pri Bičkarju v Davči, kjer je tudi meja med občinama Škofja Loka in Idrija. Tu prav zdaj delavci Zidgrada iz Idrije gradijo cesto do Vrhovca v Davči. — A. Ž.

Manj zanimanja za delavska tekmovanja

Minulo soboto so po vseh petih gorenjskih občinah potekala tradicionalna delovna tekmovanja gorenjskih kovinarjev, avtomehanikarjev, avtoelektrikarjev in voznikov. V leški Verigi so tekmovali le trije strojni kovači in tudi povsod drugod je bilo tekmovalcev znatno manj kot minula leta.

Organizacijski odbor pri medobčinskem svetu Zveze sindikatov za Gorenjsko je minulo soboto organiziral tradicionalno delovno tekmovanje gorenjskih kovinarjev, avtomehanikarjev, avtoelektrikarjev in voznikov. Regijsko tekmovanje v vseh petih gorenjskih občinah je potekalo kot izbirno tekmovanje kovinarjev za slovensko tekmovanje v spomin Franca Leskoška – Luke, ki bo 26. in 27. junija.

Tekmovali so v dvajsetih poklicih. Teoretično preverjanje znanja je potekalo v izpolnjevanju testov s strokovnega področja, varstva pri delu in samoupravljanja. V praktičnem delu so morali reševati posamezne konkretne naloge in kar najbolje izdelati izdelek. Tekmovalci so se zbrali v centru srednjega usmerjenega izobraževanja na Jesenicah (varilci in konstrukcijski ključavničarji), v Integralu na Jesenicah (avtomehaniki in vozniki avtobusov), v Verigi v Lescah (strojni kovači), v Peku v Tržiču (rezkalci), v Iskri Kibernetiki (brusilci), v Iskrini srednji šoli v Kranju (elektrikarji) in v Iskri Železniki (strugarji-orodjarji).

Tekmovalcev je bilo znatno manj kot minula leta, kar kaže na to, da zanimanje za taka tekmovanja upada. Predvsem zato, ker razen moralnih priznanj zmagovalci v posameznih kategorijah nimajo ničesar drugega, čeprav se prav na tekmovanjih izkažejo kot odlični v svojih poklicih. V delovnem okolju, kamor se vračajo, se tudi po zmagi nič ne spremeni. Zato so letos organizatorji komajda našli dovolj tekmovalcev za posamezne panoge.

V leški Verigi so z vse Gorenjske tekmovali le trije strojni kovači. **Cveto Kemperle** iz Podbrda, zaposlen v jeseniški Železarni kot strojni kovač, pravi: **»Večkrat sem že sodeloval na takih tekmovanjih. Letos smo morali poleg vprašanj iz teorije izdelati tudi ležaj, ki zahteva precej prakse in natančnosti. Mislim, da od tekmovanja odvračajo predvsem teoretična vprašanja,**

tako iz samoupravljanja kot tudi druga, ki pravzaprav s samim delom in izdelkom nimajo ničesar skupnega.«

V tržiškem Peku so bili rezkalci, ki jih je bilo tudi znatno manj kot minula leta. **Jože Bodlaj** iz Peka pravi:

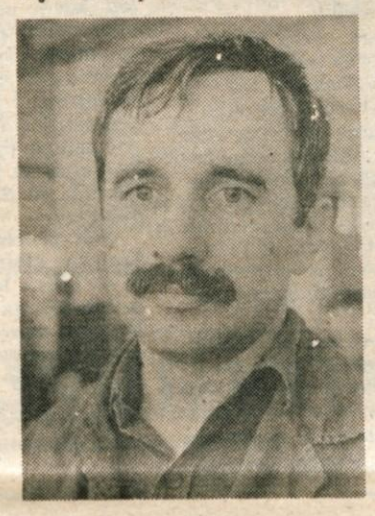

»Večkrat sem se udeležil teh tekmovanj. Zanimiva se mi zdijo zato, ker se v enakih poklicih pomerimo med seboj in preskusimo znanje. V našem poklicu je treba precej natančnosti, odločajo stotinke, zato je zmaga še toliko bolj dragocena. V tržiškem Peku pa imajo rezkalci dovolj dela, zato je bil Peko tudi organizator tekmovanja rezkalcev.«

Franc Morič iz jeseniške Železarne je tekmoval med elektrikarji v Iskrini srednji šoli v Kranju: **»Sem obratni elektrikar v temeljni organizaciji Vzdrževanje v jeseniški Železarni, že**

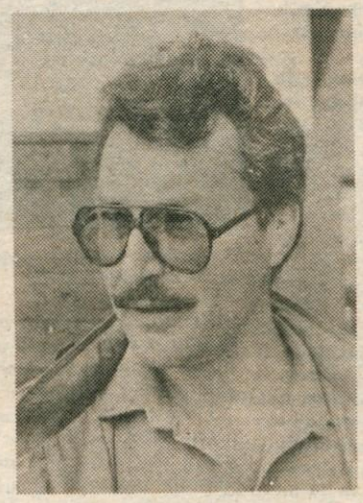

drugič sem na takem tekmovanju. Lani sem bil v svoji skupini prvi. Mislim, da bi morali dati tem tekmovanjem večji smisel in pomen, saj se vendarle izbirajo najboljši.«

Pavle Benedik iz LTH v Škofji Loki je tekmoval med avtoelektričarji: **»Lani sem bil na regijskem tekmovanju prvi in tudi letos upam na dober uspeh. Ko sem se vrnil v delovno organizacijo, so bili veseli mojega uspeha, dobil sem skromno nagrado in moralno priznanje. Mislim, da so tekmovanja koristna, med**

drugim tudi zato, ker izmenjamo izkušnje.«

Franc Špelič, voznik tovornjaka iz Merkurja v Kranju: **»Letos je manj tekmovalcev, iz številnih delovnih organizacij vozniki niso prišli. Mislim, da je to za voznike koristno tekmovanje. Vsak bi moral vsaj enkrat na leto skozi takšne preskuse potrditi svoje znanje in sposobnosti. Številni napravijo le enkrat v življenju izpit in potem nikoli več, to pa ni prav. Na takem tekmo-**

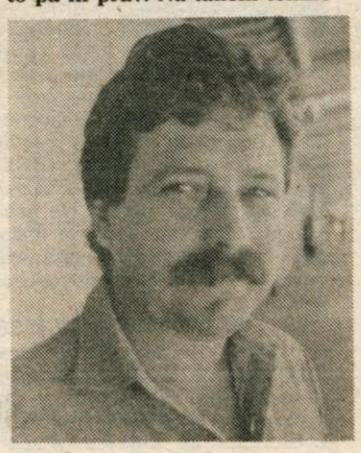

vanju pa se ponovno preverja vse teoretično in praktično znanje.«

D. Sedej

250 sprememb

Kranj, 12. junija — Te dni so po občinah dobile zamah razprave o spremembah zakona o združenem delu. V petek je bila v Kranju kritična, na trenutke celo žolčna, saj so razpravljalci zastavili vrsto načelnih vprašanj, med drugim, čemu se prav zdaj, ko nam velikih problemov ne manjka, ukvarjamo s tako podrobnimi spremembami zakona.

V občinski komisiji za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu (ZZD) je več pravnikov in zanimivo je že dejstvo, da se v podrobnosti 250 sprememb niso spuščali, temveč so zastavili kopico načelnih vprašanj.

- *Spremembe na področju samoupravnega odločanja in delovnih razmerij niso dovolj tehten razlog za spremembe ZZD, stvari bi, denimo, lahko uredili v zakonu o delovnih razmerjih, kakor smo to storili v Sloveniji.*
- *Osrednje vprašanje se nanaša na združevanja dela in sredstev, ki je v spremembah široko obdelano, jasnega odgovora, kaj je zadružna lastnina, pa ni. Sicer pa je to ustavna kategorija.*
- *Nasploh se okoli združevanja dela in sredstev vrtimo kot mačka okoli vrele kaše. Po eni strani bi radi angažirali vsa prosta sredstva, po drugi ne vemo, kako. Uvedimo torej borzo in delnice, ki so preskušena oblika, ne pa da po stari navadi spet iščemo nekaj izvirnega ali še naprej prakticiramo oblike, ki se v praksi niso potrdile. Seveda je tudi to ustavna kategorija.*
- *Gojimo iluzije, da bomo s sredstvi občanov razvili naše gospodarstvo. Tudi drugod po svetu ne igrajo več tako pomembne vloge, pomen so pridobila kapitalna združenja, v katerih je kapital tako rekoč anonimen.*
- *ZZD je politično-pravni akt, zgolj stroka o njem torej ne more odločati, vendar bi morali vključiti tudi izsledke socioloških raziskav, ne le stališča pravnikov.*
- *Radi bi spremenili razmere in povečali učinkovitost, s spremembami pa ZZD še bolj zapletamo. Bo 250 sprememb povečalo učinkovitost?*
- *S spremembami se še vedno ne odrekamo zastarelemu spoznanju, da delavci v skupnih službah ne ustvarjajo nove vrednosti, čeprav vemo, da postaja znanje celo pomembnejše kot kapital in da bi morale imeti skupne službe položaj tozda tudi z obračunskega vidika.*
- *Kot pravniki sodimo, da je pregrešno prepisovati en zakon v drugega — zakon o skupnem prihodku in dohodku v ZZD.*
- *Spremembe nas navdajo z občutkom, da niso naravnane k jasnemu cilju, da se torej spet pogovarjamo o za naš obstoj manj pomembnih stvareh, ne pa o bistvenih, kot so v tem trenutku, denimo, devize. Kdo bo odgovoren, da je zdaj vsa Jugoslavija zaposlena s temi razpravami, ne pa s stvarnimi problemi?*
- *Kaj naj rečemo pod črto teh vprašanj? Morda le to, da smo imeli v Jugoslaviji že štiri reforme, ki pa niso bile izpeljane do konca, ker smo se zadovoljili le s spremembo predpisov. Veliko težje kot predpise pa je spremeniti stvarnost, rešiti probleme. Tudi zdaj jih ne bo moč čez noč, toda brez jasno določenih ciljev, le z nadaljnjim zapletanjem zapletenega zakona, se jih vsekakor ne bo dalo.*

M. Volčjak

Posojila za prekvalifikacijo delavcev

Kranj, 10. junija — Iz kranjskega sklada skupnih rezerv naj bi letos namenili Telematiki 52 milijonov dinarjev, Triglav konfekciji 50 milijonov, Savi 20 milijonov, Kibernetiki 20 milijonov in Alpetourovi Creini 5 milijonov dinarjev posojila za prekvalifikacijo delavcev.

Dokončno bodo o razdelitvi letošnjih posojil odločali organi sklada, takšno razdelitev pa je v sredo na seji priporočil kranjski izvršni svet. Iz sklada letos ne morejo več pokrivati izgub in zategadelj je razumljiva v razpravi izražena bojazen, ali bo denar res porabljen za prekvalifikacijo delavcev, saj je resnično potrebna, ali pa je morda to le drugi naslov za pokrivanje izgub. Slišali smo odgovor, da organi sklada pri odločanju zahtevajo natančne programe in da ne odločajo le o razdelitvi, temveč tudi kontrolirajo porabo denarja. Ta posojila so ugodna; običajno jih dajejo za pet let z le okoli 10-odstotno obrestno mero.

Najvišje posojilo naj bi dobila Iskra Telematika, ki se odloča za osvajanje javnih digitalnih telefonskih central, razvoj tretje generacije central Iskra 2000 in razvoj inteligentnih telefonskih aparatov. Temu mora slediti tudi kadrovska politika: zaprosili so za 150 milijonov dinarjev posojila za prekvalifikacijo delavcev. Toda, kot vse kaže, bodo dobili le tretjino tega, saj je za Telematiko predvidenih 52 milijonov dinarjev.

Za tolikšno vsoto posojila je zaprosila tudi Triglav konfekcija, ki je nastala iz Tekstilindusove invalidske delavnice, že petindvajset let pa skuša rešiti prostorske probleme. Zdaj se ob izselitvi Tekstilindusa iz sosednjih prostorov kaže stvarna možnost, ki bi izboljšala delovne razmere, predvsem delo za invalide. Že tretje leto pa poteka usposabljanje in prekvalificiranje delavcev, ki se pripravljajo na delo v novih prostorih. Za Triglav konfekcijo je predvidenega 50,4 milijona dinarjev posojila.

Po 20 milijonov dinarjev posojila naj bi dobili Sava in Iskra Kibernetika. Savina tozda Klinasti jermeni in Velopnevmatika v zadnjih letih slabo poslujeta, lani pa zaradi notranjega pokrivanja izgube niso prikazali. Tam je od 532 delavcev zaposlenih 337 žensk, mnoge bi morali premestiti na lažja delovna mesta, v obeh tozdih pa nameravajo ukiniti tretjo izmeno. Za prekvalifikacijo delavcev pripravljajo dohodkovno in izvozno zanimiv program. Zaprosili so za 80 milijonov dinarjev posojila. Tudi v Kibernetiki so osrednjo pozornost namenili prekvalifikaciji delavcev, saj pripravljajo naložbe v robotizacijo in krmiljenje, elektronske števce in spominske enote ter v optične naprave in informacijske sisteme. Zaprosili so za 52 milijonov dinarjev posojila.

V Alpetourovi delovni organizaciji Creina so zaradi predlanskih izgub v tozdu Proizvodnja kmetijske mehanizacije sprejeli tudi dolgoročne ukrepe za ozdravitev, ki vsebuje tudi prekvalifikacijo 35 delavcev, zato so zaprosili za 20 milijonov dinarjev posojila. Zanje je zdaj predvidenih 5 milijonov dinarjev.

Za vse je torej denarja veliko premalo. Sprijazniti se bodo morali z znatno nižnjimi posojili, kot jih žele. Prav ta razkorak pa kaže, kako je v kranjskem gospodarstvu na pohodu prekvalificiranje delavcev in kako so le novi, zahtevnejši proizvodni programi izhod iz težav in izgub.

M. Volčjak

Zatiranje krompirjeve plesni

Krompirjeva plesen ali fitoftora je najbolj nevarno glivično obolenje krompirja, saj se v toplem in vlažnem vremenu zelo naglo širi in lahko v kratkem času opustoši ves nasad; v skladišču povzroča gnitje gomoljev.

Bolezen spoznamo po črno-rjavih pegah, okoli katerih je na spodnji strani vlažnega lista vidna bela prevleka, to so trosonosci s trosovniki. Z njimi se bolezen v ugodnih razmerah izredno hitro širi. Optimalne temperature za oblikovanje trosovnikov so med 18 in 22 stopinj Celzija, najugodnejša pa je 100-odstotna relativna zračna vlažnost. Trosovniki se ne oblikujejo pri temperaturah nad 26 stopinj Celzija in ne pri relativni zračni vlažnosti pod 91 odstotki, vendar pa ostaja gliva v rastlinskem tkivu živa. Zaradi te glivine lastnosti se začne obolenje pojavljati šele tedaj, ko rastline sklenejo vrste, saj se takrat vlaga na listih ohrani toliko časa, da lahko trosovniki okužijo rastline.

Krompirjevo plesen prenašamo iz leta v leto z okuženimi gomolji. Ker je infekcijski potencial glive izredno velik, saj en okužen gomolj zadošča za okužbo 25 ha krompirišč, moramo saditi le neokužene gomolje. Z dušičnimi gnojili ne gnojimo preobilno, povečamo pa odmerke kalijevih gnojil, saj to gnojilo povečuje odpornost krompirja. V rastni dobi krompirja preprečimo škodo, ki jo krompirjeva plesen povzroča, z uporabo fungicidov.

Za zatiranje krompirjeve plesni imamo na voljo sistematične (ridomil MZ 58, sandofan Z in antracol combi) in protektivne fungicide (bakrocid, bakreni dithan, bakreni antracol, dithane M 45, antracol in drugi). S sistematičnimi fungicidi škropimo v razmaku dveh tednov v času intenzivne rasti krompirja. Priporočamo le dvakratno uporabo sistemikov, da se ne bi prezgodaj pojavila odpornost glive proti njim. S protektivnimi fungicidi škropimo pogosteje, vsak teden oziroma po vsakem dežju, saj dež fungicid spere z rastline. Za uspešno zatiranje krompirjeve plesni je poleg rabe učinkovitih fungicidov pomembno še pravilno škropljenje. Krompirjevko moramo varovati vso rastno dobo, od prvega možnega pojava do zorenja, upoštevajoč vremenske razmere. Priporočamo, da opravite prvo škropljenje s protektivnim fungicidom, drugo in tretje škropljenje pa s sistematičnim fungicidom, za vsa nadaljnja škropljenja pa ponovno uporabite protektivne fungicide. Natančna navodila o pravilnem varstvu krompirja posreduje protifitoftorna služba, ki redno objavlja priporočila v dnevnem časopisju in radiu.

Tri tedne pred izkopom moramo krompirjevko uničiti z desikantom (reglone 3 do 5 l/ha), da preprečimo okužbo gomoljev s krompirjevo plesnijo in črnolistno pegavostjo krompirja. Na hektar porabimo vsaj 800 l škropilne brozge.

Z varstvom krompirja pred okužbo s krompirjevo plesnijo zavarujemo rastline tudi pred črnolistno pegavostjo krompirja, večine ostalih obolenj, glivičnih, bakterijskih ali virusnih, pa se znebimo s saditvijo razkuženega semenskega materiala.

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Padec kakovosti pri dobaviteljih iz Iskre

V Iskrini tovarni Telematika v Kranju načrtno spremljajo kakovost dela in izdelkov, ki se nanaša na dogovorjene kupčeve zahteve. Z doseženo stopnjo kakovosti še niso zadovoljni; na tem področju bodo morali storiti še marsikaj. Od leta 1981 načrtno spremljajo odpovedi izdelkov in ugotavljajo, da do umirjenja odpovedi prihaja v tretjem letu izdelave posameznega izdelka. Kakovost izdelkov je v veliki meri odvisna tudi od kakovosti vhodnih materialov, ugotavljajo predvsem pri aparaturni opremi. Razlog je brez dvoma v tem, da okoli 60 odstotkov sestavnih delov še nima internih standardov ali so le-ti nepopolni in neažurni. Poleg tega pa ugotavljajo tudi več kot 20 odstotkov dobav neustreznega materiala. Zanimivo je, da imajo na črni listi dobaviteljev največ Iskrinih tovarn. Na prvem mestu je Iskra Elektroliti Mokronog z 28,6 odstotka zavrnjenih dobav, na drugem Iskra TNN Novo mesto z 27,5 odstotka in na tretjem Iskra Semič s 17,6 odstotka zavrnjenih dobav. Na osnovi črne liste ugotavljajo občuten padec kakovosti pri dobaviteljih iz Iskre, komaj zaznaven padec kakovosti jugoslovanskih dobaviteljev (več kot 1 odstotek zavrnjenih dobav) in nespremenjeno raven kakovosti pri zunanjih dobaviteljih (manj kot 1 odstotek zavrnjenih dobav).

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Pri strankah sem kot doma

Kristijan Pečnik je po poklicu krojač, vendar ga je delo zavarovalnega zastopnika tako prevzelo, da je eden najboljših delavcev pri zavarovalni skupnosti Triglav.

»Takrat, ko sem se odločil za delo zavarovalnega zastopnika, je bil glavni vzrok varstvo otrok. Tudi delo sem že poznal, saj sem v zavarovalnici delal nekaj časa tudi honorarno. V začetku sem bil predvsem zastopnik za življenjsko zavarovanje, zadnjih deset let pa se ukvarjam z imovinskih zavarovanjem. Všeč mi je delo na terenu, rad sem med ljudmi,« pravi Kristijan Pečnik.

V domove k ljudem prihajate kot eden tistih, ki vedno zahteva denar. Kako vas sprejmejo?

»Reči moram, da so se me stranke zelo privadile in da večinoma nimam težav. Seveda navadno vzdihujejo, češ ali je leto že okoli, koliko denarja bo spet odnesel in podobno. Toda, ko se vsedemo in pogovorimo, vidim, da mi ljudje zaupajo. Še pred leti je bilo s pojasnjevanjem in plačili malo težav, sedaj, ko so zneski precej visoki in ko ljudje gledajo na vsak dinar, pa je potrebnega več pogovora, več nasvetov in več pobud. Tudi jaz imam z vsako stranko več dela, saj je treba pisati vsako leto vse police znova, za vsako stvar je druga zavarovalna polica, skratka — prava papirnata vojna.«

Kdo v družini navadno skrbi za zavarovanja?

»Večinoma ženske, a so tudi izjeme, vendar več govorim in sodelujem z njimi. Zanimovo je tudi, da danes pri marsikateri hiši nimajo doma toliko denarja, kot ga je treba plačati za določena zavarovanja, zato moram marsikam po dvakrat. Vesel pa sem, ko mi je stranka ob nastali škodi hvaležna, ker sem realno zavaroval njeno imetje, kar je danes edino smiselno zavarovanje.«

V. Stanovnik

Foto: G. Šinik

KRATKE PO GORENJSKEM

Asfaltirana cesta in telefonija — Predsednik tržiške občinske skupščine Ivan Kapel je v nedeljo popoldne na osrednji slovesnosti v počastitev praznika krajevne skupnosti Brezje pri Tržiču odprl asfaltirano cesto skozi naselje, dostop in dvorišče Doma družbenih organizacij ter telefonsko omrežje za 172 priključkov v krajevni skupnosti Brezje pri Tržiču in Leše. Položitev asfalta je stala 50 milijonov dinarjev, gradnja omrežja pa je ocenjena na 70 milijonov dinarjev. Prvi telefoni so zazvonili že v nedeljo, vsi pa bodo v dveh mesecih. — A. Ž.

Zastoji na cesti pred Jesenicami — Pred bolnico na Jesenicah prestavljajo magistralno cesto, zato so postavili semaforje. Magistralna cesta bo potekala od Hrušice do Mlak pri Mojstrani in se izognila neprijetnim ovinkom in ozkemu cestišču na Hrušici. Pred semaforji pa na začetku poletne turistične sezone nastajajo dolge kolone vozil. Cesto bodo prestavili v enem mesecu, gradbenih del pa je veliko, saj gradijo tudi oporne zidove. — Foto: D. Sedej

Zbrali poldrugo tono oblačil

Poljane — Prvo nedeljo v maju je v Poljanah začela delati postaja Rdečega križa. Njen namen ni le merjenje krvnega tlaka (aparat je kupil svet krajevne skupnosti) in svetovanje o negi bolnih odraslih in otrok, ampak tudi pogovor z ljudmi o njihovih osebnih težavah. Delo vodi medicinska sestra Pavla Eržen vsako prvo nedeljo v mesecu v mali dvorani kulturnega doma. V akciji zbiranja starih oblačil, ki je bila v krajevni skupnosti Poljane 28. maja, so se ljudje izjemno izkazali. Zbrali so prek 1400 ton oblačil in uporabnega blaga. Razumevanje do človeka v stiski bodo gotovo pokazali tudi 30. junija, ko bo v osnovni šoli v Gorenji vasi krvodajalska akcija.

H. J.

Gostilna Jezerski vrh spet odprta

Jezerski vrh — Vse od oktobra lani je bila gostilna na Jezerskem vrhu zaprta. Zdaj pa v njej spet postrežejo z domačimi jedili in jedili po naročilu. Gostilno je pred dnevi odprl Boštjan Avsec iz Potoč pri Preddvoru. Gostilna je odprta od 9. do 22. ure.

Tombola na Jesenicah

Jesenice — V nedeljo, 21. junija, bo Hokejski klub Jesenice pripravil veliko tombolo. Začela se bo ob 14. uri v Športnem parku pod Mežaklo. Izžrebanih bo 25 glavnih dobitkov, med katerimi so avtomobili samara, yugo in fiat 126, motorno kolo, televizor, spalnica, dnevna soba in drugi. 150 bo dobitkov za tri zadetke v vrsti, 100 za štiri zadetke in 50 za pet zadetkov v vrsti. Vabi vas Hokejski klub Jesenice.

Imate konjička?

Kaktusi zahtevajo potrpljenje

Franci Pretnar iz Radovljice

Gradiška 7, obrtnik, značkar in izdelovalec športnih kolajn, se ukvarja s kaktusi že deset let. Njegovi zbirki lahko marsikdo zavida.

Pred dvanajstimi leti je prvi lonček s kaktusom kupil na gorenjskem sejmu, potem jih je hodil kupovat v Sečo pri Portorožu, ko pa jih je zanj tam zmanjkalo, je hodil še k Horvatinu v Ljubljano. Zdaj nove kaktuse vzgaja sam iz semena, ki ga naroča v Nemčiji. Včasih uspevajo, včasih ne.

Njegova posebnost so brezklorofilni kaktusi, ki so zelo zanimivi, povsem rumeni, rdeči ali beli. Komaj dober milimeter velik kaktus cepi na podlago, na neki drugačen kaktus, ki pa mora biti odporen. Z nožem ali britvico na živo prereže kaktus, pritrdi malega nanj in spne z elastikami. Ko se novi kaktus prime, odstrani elastike — in tu je novi kaktus.

Franci ima že okrog 800 vrst kaktusov, med njimi tudi zelo redke ameriške »žive kamne«, podobne zvezdam, ki v naravi že izginjajo. Te kaktuse je tudi najtežje vzgajati in zelo počasi rastejo. V treh letih zrastejo komaj toliko kot drug kaktus v enem mesecu. Cvetejo pa šele po desetih, dvajsetih letih, odvisno od vrste. Potrpljenje je treba imeti z njimi in zelo pazi nanje. Sploh pa mora vsak nov kaktus najprej v karanteno, da ne okuži drugih.

Precej posebnežev ima med kaktusi, tudi take, ki cveto le ponoči, take, ki jih zalije le štirikrat na leto. So pa tudi kaktusi žejni. Franci jih zaliva dvakrat na teden in vsakič porabi 150 litrov vode. Od kaktusa mora priteči, tako mora biti zalit, pravi Franci. Voda pa mora biti vedno za dve stopinji toplejša od zraka. Od oktobra do marca jih ne zaliva, ker jih le tako lahko prezimi.

Zdajle najlepše cveto. Kakšna zanimiva ura biologije bi bila lahko v njegovem rastlinjaku, razmišljam.

D. Dolenc

Krajevna skupnost Orehek – Drulovka

Sedemnajst prebivalcev na kvadratni meter

Orehek – Drulovka, 15. junija — Kar zadeva trgovino, so prebivalci krajevne skupnosti Orehek – Drulovka precej na slabšem kot marsikje, kjer ugotavljajo, da je preskrba slaba. Zato je gradnja nove trgovine ob gradnji novega stanovanjskega naselja Drulovka še toliko manjša. Čimprej pa bo treba opredeliti tudi prostor za športne in rekreacijske objekte ob čistilni napravi v Kranju.

Letos nameravajo pripraviti vse potrebno

Krajevna skupnost Orehek-Drulovka sodi že nekaj časa med tiste primestne krajevne skupnosti v kranjski občini, kjer dobro sodelujejo z nekaterimi večjimi delovnimi organizacijami in tudi skupno rešujejo posamezne potrebe. Že lani so precej naporov usmerili v gradnjo rekreacijskega centra Zarica ob reki Savi poleg čistilne naprave. Tako so, na primer, zgradili balinišče in uredili prostor za delo krajevne skupnosti in organizacij. Letošnji program ni nič manj zahteven. Kljub zavzetosti prebivalcev in organizacij, kot so Sava, Iskra in Planika, pa je nekaj nalog takšnih, da jim sami niso kos.

Ugotovili smo, da je nekaj nalog v letošnjem programu takšnih, o katerih je prav, da se skupaj pogovorimo,« je med nedavnim obiskom predstavnikov izvršnega sveta občinske skupščine in strokovne službe sis poudaril predsednik skupščine krajevne skupnosti **Vladimir Lah** s sodelavci v vodstvu krajevne skupnosti. **»Ocenjujemo, da imajo prednost v našem investicijskem programu za letos trgovina z družbenimi prostori, gradnja teniških in otroških igrišč, gradnja čolnarne oziroma ureditev športnega parka. Na nekaterih področjih smo sicer sami že nekaj naredili, vendar pri nekaterih večjih problemih ne moremo mimo širših dogovorov in opredelitev.«**

Eden takšnih problemov, ki se ga v krajevni skupnosti sicer že dlje časa zavedajo in želijo rešitev, zdaj pa bo treba pospešeno opredeliti rešitev zanj, je prav gotovo trgovina. Že zdaj ena sama trgovina v krajevni skupnosti daje sila slabo preskrbo. Ko bo zgrajeno stanovanjsko naselje v Drulovki, pa bo sploh slaba. Zdaj kvadratni meter trgovskega prostora na Orehku

V športnem parku poleg čistilne naprave so že teniška igrišča

oskrbuje 17 prebivalcev. To je slabše kot marsikje drugje, kjer prav tako ugotavljajo, da je preskrba slaba, pa imajo v programu celo skorajšnje rešitve.

Predstavniki izvršnega sveta so se z oceno strinjali in prav tako tudi z razmišljanji, da bi najprej na obstoječi lokaciji sedanje trgovine zgradili novo trgovino z družbenimi prostori. Načrtovano trgovino v Drulovki pa bi morda lahko za nekaj časa odložili, dokler ne bo naselje v celoti zgrajeno. Tudi reševanje šolskega prostora je prišlo na vrsto v naslednjem srednjeročnem obdobju. Glede trgovine pa bi bilo treba z razgovori pohiteti, saj prav zdaj potekajo razprave o spremembi srednjeročnega plana.

»Želja domačinov, predvsem pa mladih in članov športnega društva Zarica pa je tudi, da bi primerno uredili rekreacijski prostor poleg čistilne naprave. Tu so zdaj že teniška igrišča, sanitarije in nogometno igrišče. V načrtu pa imamo tudi čolnarno in s tem v zvezi celovito ureditev tega prostora. Do avgusta oziroma krajevnega praznika nameravamo zgraditi tudi novo otroško igrišče pri balinišču in urediti sedanje pri vrtcu.«

Ureditev in opredelitev tega prostora sodi v tako imenovano celotno območje Kranjskega jezera, za katerega nekatere stvari že določa poseben odlok. Vendar pa je gradnja čolnarne objekt, kakršen trenutno še nima opredeljene podlage v ustreznem prostorskem dokumentu. Najbrž je deloma res, da bi krajevne skupnosti z društvi in organizacijami na celotnem območju Kranjskega jezera lahko precej pripomogle k rešitvam in opredelitvam, kaj naj bi kje bilo. Vendar pa prav v konkretnem primeru krajevna skupnost Orehek-Drulovka sama najbrž ni sposobna prevzeti vseh stroškov za izdelavo takšnega dokumenta, čeprav samo za njihovo območje. Celo kranjska občina v celoti, kot je poudaril podpredsednik izvršnega sveta, trenutno ni tako bogata, da bi zmogla strošek za izdelavo prepotrebnih ureditvenih načrtov. Sklep bi torej lahko bil takšen: v prihodnje bi morali še toliko bolj skrbno in resno spremljati posamezne pobude in prisluhniti željam, da se ne bi morali že jutri ukvarjati z legalizacijo takšnih ali drugačnih na črno zgrajenih objektov.

Med problemi, ki so jih predstavniki krajevne skupnosti še posebej izpostavili in so tudi v letošnjem programu, so tudi priključek na Delavski most, obnova asfalta na stari Zasavski cesti po končani gradnji vodovoda, ureditev prometne signalizacije na Benčinovi poti, odprava nereda, ki ga povzročajo lastniki z živimi mejami in usposobitev Kokolovega klanca za kolesarje in pešce.

A. Žalar

Znova Struževski dnevi

Kranj — S predstavo Slovenskega mladinskega gledališča se v petek, 19. junija, začenjajo tradicionalni Struževski dnevi, kulturne in športne prireditve ob struževskem krajevnem prazniku.

Čeprav je tradicionalna veselica, ki jo v Struževem že nekaj let uspešno organizira športna sekcija, že minila, se prireditve ob letošnjem struževskem krajevnem prazniku šele začenjajo. V petek, 19. junija, bo ob 21. uri gostovalo v Struževem Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane. Gledališčniki, ki že nekaj let zapovrstjo prihajajo v to krajevno skupnost z okoli 600 prebivalci in tako dajejo svojevrsten kulturni pečat praznovanju, bodo tokrat uprizorili Razrednega sovražnika Nigela Williamsa (predstava ni primerna za otroke).

Osrednja slovesnost ob krajevnem prazniku bo v soboto, 20. junija, ob 20. uri pred domom krajevne skupnosti. Naslednji dan, v nedeljo, dopoldne ob 9. uri pa bo organiziran — prav tako že tradicionalni — pohod od spomenika do spomenika. Naslednji teden, v torek, 23. junija, ob 20. uri bo pred domom krajevne skupnosti koncert okteta Vigred iz Predoselj. Poskrbljeno pa je seveda tudi za najmlajše, ki jih bo v četrtek, 25. junija, ob 19. uri zabavala lutkovna skupina iz Besnice s Čarodejem Fičifikom Janeza Bitenca.

L. M.

Praznovanje v Komendi — S slavnostno sejo in kulturnim programom so v četrtek na osrednji prireditvi v krajevni skupnosti Komenda v kamniški občini proslavili krajevni praznik. Nastopil je tudi moški pevski zbor Janez Čebulj iz Komende pod vodstvom Baldomira Kremžarja. Ta teden se prireditve v počastitev praznika nadaljujejo, in sicer v četrtek s tekmovanjem v namiznem tenisu, v petek in soboto pa s košarkarsko revijo in 25-urnim košarkarskim maratonom. V nedeljo bodo gasilci prevzeli nov avtomobil. — A. Ž.

Prenovljen gasilski dom in orodni avto — Z nedeljsko proslavo so člani GD Žeje — Bistrica v kranjski občini sklenili praznovanje 50-letnice tamkajšnjega društva. Med prireditvijo so odprli pranovljen gasilski dom, v katerega so od 1984. leta vgradili okrog štiri tisoč ur prostovoljnega dela, opravili pa so tudi prek sto traktorskih ur. Zatem so predali namenu še obnovljeno vozilo, ki so ga odkupili ob pomoči Gasilske zveze občine Kranj. Na slovesnosti, ki so se je poleg članov sosednjih gasilskih društev udeležili številni krajani, je predstavnik OGZ Kranj izročil več priznanj; republiška gasilska odlikovanja III. stopnje so prejeli Franc Beguš, Jože Babič, Anton Čebašek, Anton Gros in Franc Markovič, posebni priznanji pa ustanovna člana Alojz Ješe in Jakob Pokljukar. Na društveni seji dan poprej so sedem domačih gasilcev nagradili z občinskimi priznanji. — Besedilo in slika: S. Saje

PISALI STE NAM

Nepozaben izlet

V okviru DPD Svoboda Mošnje je Ciril Zupan zadnjo soboto v maju organiziral za krajane Mošenj izlet na Notranjsko. To je bil že 19. tovrstni izlet, udeležilo pa se ga je 48 domačinov.

Najprej smo si ogledali Taborsko jamo, naslednji postanek pa je bila Trubarjeva domačija. Prijetno je bilo potem tudi v gradu Snežnik, v bližini pa smo si ogledali tudi polharski muzej. Vračali smo se mimo Cerkniškega jezera in čez Lučine ter Gorenjo vas prišli na Gorenjsko. Vožnje je bilo sicer precej, zabave pa tudi na pretek, saj je bil z nami tudi harmonikar Danilo. Za prijeten izlet in vsa prelepa doživetja na njem se organizatorju v imenu vseh udeležencev prav lepo zahvaljujem.

Ivanka Korošec

Priznanja za krvodajalce

Prejšnjo soboto smo v krajevni organizaciji RK Češnjica pripravili podelitev priznanj krvodajalcem Selške doline. Prireditev s kulturnim programom, kjer so nastopili mladinci in učenci osnovne šole PB iz Železnikov, je bila v samopostrežni restavraciji Alplesa. Priznanja je letos dobilo za 5- do 30-krat darovano kri 288 krvodajalcev. V uvodnem govoru je predsednik občinske komisije RK za krvodajalstvo dr. Jože Možgan pohvalil krvodajalce iz vse doline, saj je v njej povprečno na prebivalca največ krvodajalcev v občini in celo v Sloveniji. Odbor KO RK Češnjica se zahvaljuje vodji obrata tov. Košmelju in sodelavcem za gostinske usluge, godcem Otonu, Frenku in Tomažu pa za brezplačno igranje in popestritev prireditve.

Tončka Galjot

Loški invalidi v Pomurju

Škofja Loka, 9. junija — *Društvo invalidov občine Škofja Loka neumorno uresničuje svoj obširni program dela, v katerega sodi tudi prirejanje izletov. Pretekli teden je bilo petdeset invalidov na dvodnevnem izletu v Pomurju, kjer so se navduševali nad lepotami Slovenskih goric, sejemskega mesta Gornja Radgona, Negovskega jezera, Janževega vrha, Radenc, Murske Sobote, Moravc, Ljutomera, Ormoža in Ptuja. Naslednji izlet bo v »neznano.«*

F. Galičič

Tržiška knjižnica

IZPOSOJA KNJIG V SLOVENSKEM VRHU

Tržič — Lani so v tržiški knjižnici izposodili več kot 64 tisoč knjig, kar je glede na število prebivalstva visoko nad republiškim povprečjem. Zaradi tolikšne izposoje bi potrebovali še petega knjižničarja – morda v drugi polovici leta. Delo bi tudi izboljšali z nakupom mini bibliobusa.

Tržiška knjižnica nadaljuje več kot 120-letno knjižničarsko izročilo v Tržiču. Prvi začetki segajo v leto 1863, ko je takratni kaplan Jurij Dernovšek ustanovil prvo slovensko javno knjižnico v Tržiču.

Danes je tržiška knjižnica organizacijska enota Zavoda za kulturo in izobraževanje Tržič. Ima splošno izobraževalni oddelek, pionirski oddelek, čitalnico, dve izposojevališči v domu Petra Uzarja v Bistrici in osnovni šoli Kokršega odreda v Križah. Potujoča knjižnica po ustaljenem razporedu obišče enkrat na mesec enajst naselij v občini. »V splošno izobraževalnem oddelku so poleg številnih leposlovnih knjig tudi druge strokovne knjige, nekaj knjig pa je tudi v tujih jezikih. V pionirskem oddelku skrbimo za knjižnično vzgojo otrok, v čitalnici obiskovalci prebirajo ves osrednji slovenski dnevni in tedenski tisk ter del strokovnega, poljudnoznanstvenega in hobijskega časopisja. K nam prihaja okrog 70 časopisov in revij. V čitalnici so dijakom in študentom v veliko pomoč različni priročniki, leksikoni in druge strokovne knjige, ki jih ne posojamo na dom. Hkrati je to tudi edini javni prostor v Tržiču, namenjen študiju,« pravi **vodja tržiške knjižnice Danica Kunšič.**

Veliko truda in posluha so vgradili knjižničarji, da so med Tržičani razširili in poglobili bralno kulturo. Uspehi niso izostali, saj se je knjižni fond podeseteril. Vsak tretji občan je reden obiskovalec matične knjižnice, obeh izposojevališč in dobro razpredene potujoče knjižnice. Po izposoji knjig na prebivalca sodi tržiška knjižnica v sam republiški vrh. Lani so štirje knjižničarji 25 tisoč obiskovalcem izposodili 64.500 knjig, kar je 4,5 knjige na prebivalca in je krepko nad republiškim normativom. Na leto kupijo 2000 novih knjig, kar je pri takem porastu izposoje premalo. Vsak drugi obiskovalec bi rad najnovejše knjige, saj so najbolj privlačne. Ampak teh imajo malo, morda le štiri ali pet, zato je treba nanje čakati.

Knjižničarji se zavedajo, da mora postati knjiga človekova vsakdanja potreba in branje notranja nuja, zato začnejo orati ledino že pri najmlajših, pravi **Danica Kunšič.** »Zato vztrajno privabljamo otroške radovedneže v knjižnico. Organiziramo ure pravljic, vabimo skupine predšolskih in šolskih otrok na uro knjižne in knjižnične vzgoje, mednje vabimo pisatelje in pesnike. Marsikomu postane drugi dom. Pedagoška dejavnost zajema vzgojo otrok od malega s knjigo v vrtcih, nadaljuje se s šolo... V pionirskem oddelku se je lani igralo, risalo, bralo, gledalo televizijo, poslušalo kasete prek tisoč otrok, dvesto jih je poslušalo pravljice, več kot 200 otrok je prišlo na obisk v osmih skupinah iz vrtcev in osmih skupinah iz šol na »učno uro«. Ura pravljic je bila desetkrat za otroke od 5. do 8. leta starosti, za skupine smo pripravili uro knjižne in knjižnične vzgoje. Znanje so otroci preskušali tudi na računalniku, pripravljajo pa tudi razstave moja najljubša knjiga«, je dejala **Danica Kunšič.** Kot zanimivost naj zapišemo, da se velikokrat v knjižnici zbere celo omizje otrok, ki se igrajo, berejo, srečujejo z vrstniki. Med zimskimi počitnicami je bil obisk tako velik, kot bi imeli otroški vrtec. Ob 14. uri so odšli domov. Prostor v knjižnici so našli tudi številni mladi ustvarjalci in interpreti različnih umetnostnih zvrsti, ki se predstavljajo v tematskih večerih. S to dejavnostjo načrtno privabljajo bralce. S srečanji literarnih ustvarjalcev, pesniškimi večeri in predavanji ohranjajo vez s sodobno literarno ustvarjalnostjo.

»Na enega knjižničarja je lani prišlo 6.230 obiskovalcev in 16.125 knjižnih enot, medtem ko je normativ 10 do 12 tisoč. V Tržiču je 4,5 izposojene knjige na prebivalca, medtem ko je republiški normativ le 3 knjige. Knjižničarji stalno tekamo od pisarne do izposojevalnice. Če zboliš, imaš kar slabo vest, ker bodo drugi ob svojem delu morali opraviti še tvoje. Lani smo dosegli veliko izposojo in bi za kakršnokoli dejavnost morali nujno zaposliti petega knjižničarja. Če nam interventni zakon tega ne bo preprečil, bomo novega, prepotrebnega knjižničarja zaposlili v drugi polovici leta. Nasploh smo v tem obdobju v velikih dilemah, kako bo potekalo financiranje kulture, saj predlog novega financiranja kulture bistveno krči dejavnost, mi pa že tako ali tako stojimo na mestu, če ne rečem celo nazadujemo glede nabave knjig... Potujoča knjižnica, ki s kombijem in v škatlah zloženimi knjigami obiskuje vasi v občini, je še skromnejša, vendar upamo, da se bo našel denar za mini bibliobus, saj bi z njim lahko posodobili in izboljšali izposojo po okoliških krajih. Pri pedagoški dejavnosti smo pričeli uporabljati kasete otroških igric in pesmi, drugo leto pa bomo izposojali kasete tudi na dom,« pove o težavah in načrtih knjižnice v Tržiču njena vodja **Danica Kunšič.**

Drago Papler

Etnološka razstava

PANJSKE KONČNICE V ŠVICI

V Zürichu so konec minulega tedna zaprli razstavo poslikanih panjskih končnic iz Etnografskega muzeja v Ljubljani in radovljiškega Čebelarskega muzeja

Ob otvoritvi razstave 9. aprila se je v muzeju, ki v dveh nadstropjih predstavlja švicarsko stanovanjsko kulturo v stari patricijski hiši iz 17. stoletja, v kletnih prostorih pa je razstavljena znamenita zbirka otroških lutk švicarske kiparke slovaškega porekla Sashe Morgenthaler, zbralo izjemno veliko obiskovalcev, med njimi tudi Slovencev, ki živijo v Zürichu. Pogostitev je sicer zmotila nastop ansambla Trlep iz Ljubljane, ki je na starih originalnih glasbilih in s petjem predstavil slovenske ljudske pesmi, zato pa se je kasneje njihov koncert spremenil v skupno prepevanje domačih pesmi.

Preko 200 panjskih končnic je razstavljenih v pritličju muzeja po značilnih skupinah, kot na primer: biblijski prizori iz stare in nove zaveze, svetniške legende, živali v človeških vlogah, smešenje krojačev in čevljarjev, smešenje ženskih in moških napak, lovski in gostilniški prizori itd. Originalne končnice dopolnjuje maketa čebelnjaka in fotopovečava s prikazom prevažanja čebel na pašo ter zemljevid, ki jasno pokaže lego Slovenije in bližino dveh alpskih dežel – Švice in Slovenije.

Preprosta likovna govorica s pisano barvitostjo in množico motivov na prednjih stranicah panjev »kranjičev« privlači množice obiskovalcev, ki občudujejo tako bogastvo prizorov kot izreden smisel za slikovitost, ki je je bil deležen v preteklosti slovenski čebelnjak kot prebivališče tiste »muhe«, ki ji je kmet čebelar posvečal posebno pozornost in ljubezen.

V zürišких časopisih je bila razstava bogato in zelo pohvalno komentirana, v Čebelarskem muzeju v Radovljici pa so se prav zaradi nje že oglasili nekateri švicarski turisti in turistični delavci. Tako nam razstava našega ljudsko–umetniškega blaga na tujem lahko dviga našo samozavest, brez dvoma pa nam nalaga tudi še večjo skrb in odgovornost za našo kulturno dediščino.

Maruša Avguštin

SLIKARSKA KOLONIJA V BOHINJU

Bohinj — Minuli konec tedna se je ob Bohinjskem jezeru končala letošnja slikarska kolonija, ki so se je v organizaciji Zveze kulturnih organizacij Radovljice udeležili člani likovne sekcije KPD Veriga iz Lesc in slikarji RKUD Sloboda – Vis iz Varaždina. Slikarska kolonija v Bohinju – tokrat pod pokroviteljstvom hotela Kompas Bohinj – je bila v bistvu nadaljevanje slikarske kolonije, ki se je pričela lani v Varaždinu. Slikarske kolonije – varaždinska in bohinjska – so le nadaljevanje dolgoletnega kulturnega sodelovanja med Radovljico in Varaždinom. Že 4. julija pa bo v Varaždin odšla gostovat folklorna skupina KPD Veriga Lesce, ki bo nastopala tako v Varaždinu kot Čakovcu. Prireditve sodijo v okvir kulturnega dogajanja, ki spremlja univerziado v Zagrebu, del športnih prireditev pa se bo odvijal tudi v Varaždinu.

Ob razstavi v osnovni šoli Cvetka Golarja na Trati

SLIKE RADA DAGARINA

Škofja Loka — Dagarinove slike delujejo drugače, slikarju ni za natančno posnemanje narave ali celo za slikanje lepih razglednic.

Pri pregledovanju slikarstva skozi dolga obdobja spoznamo, da nam zgodovinski pregled ponuja dva nasprotujoča si načina likovnega izražanja. Od teh dveh nasprotnih načinov je prvi tisti, ki zvesto sledi linijam in barvnim tonom predmetnih oblik ali krajinskih izsekov. To je tisti način, s katerim slikarji zvesto posnemajo vse, kar vidijo v naravi. Drugi pogled je usmerjen bolj v obravnavanje slikarjevega notranjega razpoloženja, ki ga podaja s slikami, ki niso več točna odslikava resničnosti, ampak je na primer pokrajina spremenjena in podrejena slikarjevi volji in želji, da bi s sposobnostmi slikar opozoril na svoj slikarski rokopis.

To, kar me je kot nekakšno spoznanje prevzelo, ko sem drugič ali morda že tretjič pregledoval slike Rada Dagarina, se je dotikalo prav že omenjenih dveh načinov in spremenjenega okusa in presoje njegovih slikarskih del. Če sem pri prvem ogledu njegovih slik še omahoval, sem drugič moral ugotoviti, da Dagarinove slike delujejo drugače, ker se slikar nagiba k drugemu pogledu na krajino, da jo obdeluje svobodneje, da slikarju ni za verno posnemanje narave ali celo za slikanje lepih razglednic. Danes delujejo Dagarinove slike drugače, ker je bilo treba ob njegovih slikah spremeniti kriterij, ki je soodločal pri izreku razsodbe o kvaliteti Dagarinove, sicer kratke, toda intenzivno prehojene razvojne slikarske poti.

Ko tako iz tega posebnega zornega kota zremo na slike Rada Dagarina, nam mora biti takoj očitna zavzetost za drugi in drugačen pogled na slikarsko snovanje. Zavzet je v slikarsko videnje čiste prostroske in barvno ploskovne orientacije, ki je tematsko vezana na pokrajino. To pomeni, da se je Dagarin obrnil stran od vernega prepisovanja danosti v naravi, ker mu objektivna odslikava motiva ne povzroča zadovoljstva, ki ga doživi pri čisto osebnem odnosu do snovi. Slikarjevo delo je zato težje, ker se njegov pogled sooča s težjimi likovnimi problemi.

Svoje krajinske slike gradi iz ploskev, ki so ostro začrtane z risbo in se včasih že spreminjajo v ornamentalnost. Posebno vlogo igra tudi tonski način slikanja, pri katerem je zanimivo, da posamezne barve, na primer zelena in rdeča, sicer živijo svoje življenje na ozko odmerjenih ploskvah, a so vendar podrejene osnovnemu vijoličasto–roza tonu, ki obvladuje celotno slikovno polje. Podano je bistvo krajine brez podrobnosti z globinsko perspektivično in prostorsko izpeljavo, čeprav je celotna slika sestavljena iz ostro zarisanih detajlov, ki so obravnavani ploskovito. Toda iz takšnih drobcev, skoraj bi to lahko bili celo elementi kolaža, si ustvarja Dagarin neki poseben osebni slikarski rokopis, ki dovolj prepričljivo govori o pristopu k obravnavanju motiva in snovi.

Andrej Pavlovec

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ — V Prešernovi hiši je odprta razstava Nove pridobitve Gorenjskega muzeja – ***grafike in risbe.*** V Mali galeriji je na ogled ***izbor slikarskih in kiparskih del*** iz zbirk Gorenjskega muzeja. V galeriji Mestne hiše je na ogled razstava ***Podvodna naravoslovna fotografija.***

JESENICE — V razstavnem salonu Dolik je na ogled razstava slik ***Vere Trstenjak – Jovičić.***

V galeriji Kosove graščine je odprta ***razstava fotografij*** Nina Migliorija iz Bologne.

Jutri, v sredo, ob 19. uri bo v dvorani Toneta Čufarja na Jesenicah ***koncert*** ženskega pevskega zbora DU Javornik – Koroška Bela. V programu sodeluje tudi moški pevski zbor DU Jesenice.

BLED — V Festivalni dvorani razstavljata slikarja ***Vinko Tušek in Karel Kuhar.***

RADOVLJICA — V galeriji Kamen je odprta prodajna razstava slik in grafik ***akad. slikarja Vinka Tuška.***

ŠKOFJA LOKA — V soboto, 20. junija, ob 21. bo na dvorišču Puštalskega gradu predstava Molierovega ***Žlahtnega meščana*** v izvedbi Prešernovega gledališča iz Kranja.

V osnovni šoli ***Cvetka Golarja*** razstavlja likovna dela ***Rado Dagarin.***

V galeriji Loškega gradu je na ogled razstava izdelkov udeležencev ***Male Groharjeve kolonije. Stalne zbirke Loškega muzeja*** so odprte vsak dan razen ponedeljka med 9. in 18. uro.

ŽELEZNIKI — V salonu pohištva Alples je na ogled razstava slik ***Jožeta Šeklija*** iz Železnikov.

DOMŽALE — V baročni cerkvi v Grobljah bo danes, v torek, ob 20. uri nastopil ***Novi ljubljanski kvartet.***

TRŽIČ — V galeriji Kurnikove hiše razstavlja oblikovalka ***Lena Šajn*** iz Kranja.

KRANJSKA GORA — Liznjekova domačija ***(etnografski muzej)*** je odprta vsak dan razen ponedeljka med 10. in 12. ter med 17. in 19. uro.

VRBA — Prešernova hiša je odprta vsak dan razen ponedeljka od 8. do 16. ure.

DOSLOVČE — Finžgarjeva domačija je odprta vsak dan razen ob sobotah od 8.30 do 16. ure, ob nedeljah od 12. do 16. ure.

KONCERT SAKSOFONISTA VRHOVNIKA

Kranj — V petek, 19. junija, ob 19.30 bo v dvorani glasbene šole v Kranju koncert saksofonista Ota Vrhovnika z Dunaja. Vrhovnik je bil rojen 1950. leta v Dravogradu in se je najprej učil igrati klarinet, šele kasneje si je izbral saksafon. Po glasbenem šolanju v Mariboru je nadaljeval študij na visoki šoli za glasbo in umetnost v Gradcu pri prof. Petru Saubu, diplomiral pa je leta 1977. Njegova solistična kariera se je začela dve leti kasneje s številnimi koncerti po Evropi ter snemanji za radio in televizijo, posnel pa je tudi nekaj gramofonskih plošč. Na kranjskem koncertu bo Vrhovnika na klavirju spremljala Vlasta Doležal – Rus.

ZLATE CITRE 1987

Griže — DPD Svoboda iz Griž pri Žalcu tudi letos prireja srečanje slovenskih citrarjev. Nastop citrarjev bo v tamkajšnjem letnem gledališču Lumberk 12. julija letos, prijave pa sprejemajo do petka, 19. junija, v Zvezi kulturnih organizacij Slovenije. Razen nastopa citrarjev, ob katerih bo vsak zapel in zaigral vsaj eno skladbo iz domačega okolja, bo v Grižah tudi velika razstava citer, sejem notne literature za citre, predstavitev izdelovalcev instrumentov in posvetovalnica za vse, ki se želijo ukvarjati s to zvrstjo glasbene dejavnosti.

Galerija Kosove graščine

NINO MIGLIORI

Jesenice — V galeriji Kosove graščine razstavlja italijanski profesionalni fotograf Migliori, eno najuglednejših imen sodobne italijanske fotografije.

Nino Migliori, danes eden najuglednejših italijanskih fotografov, se je rodil v Bologni, s fotografijo pa se ukvarja že skoraj štirideset let. Njegova fotografska produkcija je že od samih začetkov zelo razčlenjena in heterogena. V prvem obdobju je vse posvečal dvema zvrstema fotografije: na eni strani stilno jasno opredeljeno delo, ki mu lahko najdemo vzore pri Strandu, Bressonu in zlasti v neorealističnem filmu, po drugi strani pa fotografije, ki odražajo sočasno bolonjsko umetniško prizorišče in lahko njihove izvore iščemo pri avantgardah; gre za raziskovanja off–camera, v katerih razčlenjuje potencialne možnosti fotografskega koda. V zadnjem desetletju je zanj značilna ironija v odnosu do umetniške fotografije. Vedno bolj poglobljeno se ukvarja z razbijanjem banalnosti, demitizacijo »lepote« ter poudarja ne–mehaničnost fotografskega dokumenta.

Slednje ponazarja tudi serija ročno obdelanih polaroidnih fotografij na temo New Yorka, na katerih je svoji prvotni viziji v realnem času pojavljanje barv na filmu polaroid 600 kaj dodajal, jo spreminjal ali v celoti sprevrnil pomen prvotnega videnja.

Milan Stepanovič

LITERARNI NATEČAJ MALE ČUFARJEVE KNJIŽNICE

Jesenice — Uredniški odbor knjižne zbirke MALA ČUFARJEVA KNJIŽNICA, ki jo izdaja literarna sekcija DPD Svoboda Jesenice, razpisuje javni natečaj za knjižno delo. V poštev pridejo dela vseh leposlovnih zvrsti – pesniška zbirka, drama, proza, esejistika. Rokopise pošljite v dveh tipkanih izvodih, opremljenih z imenom, priimkom in naslovom. Rok za oddajo rokopisov je 1. september 1987, na naslov: Občinska knjižnica Jesenice, Trg Toneta Čufarja 4, 64270 Jesenice, s pripisom»za MČK«. Izid natečaja bo znan do 10. oktobra 1987. Vabljeni so tudi avtorji zunaj jeseniške občine, vendar bo zanje treba poiskati dodatno možnost za financiranje. Odbor si pridržuje pravico, da dela, ki ne bodo prišla v poštev za knjižni natis, predloži za objavo na bralni strani Železarja in v literarni prilogi Listi.

V lanskem natečaju se je uredniški odbor med 13 deli 12 avtorjev odločil za natis pesniške zbirke Vena Dolenca Strasti in odpuščanja in zbirke kratkih proz Milana Kristana Izpiski. Medtem ko je Dolenčeva knjiga že izšla, je Kristanova zaradi zamud v tiskarni malce zakasnila in je tik pred izidom.

E. T.

Za naše razmere nenavadna odločitev Lojzeta Bogataja

Iz direktorskega fotelja za učiteljski kateder

Škofja Loka, 14. junija — Lojze Bogataj, strojni inženir, od 1971. do 1977. leta s krajšimi prekinitvami redni učitelj strokovnih predmetov v srednji kovinarski šoli v Škofji Loki, nato poklicni predsednik loške mladine, energetik v Termiki na Trati, zadnjih šest let pa uspešen direktor uspešnega Termopola na Sovodnju, se vrača za šolski kateder.

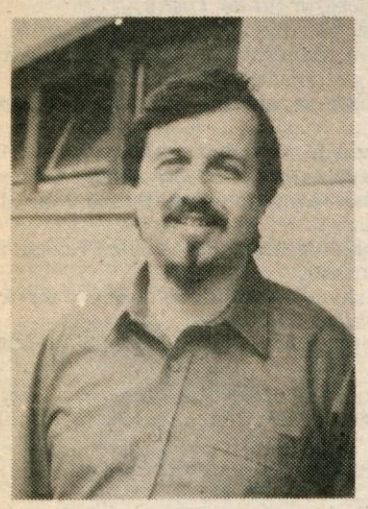

●Pravite, da ste se kot mlad pustolovec spoprijeli s takratnimi problemi v Termopolu. Je bil Termopol za vas pustolovščina?

»Pustolovščina v tem smislu, da sem človek, ki vedno nekaj išče, bodisi v športu, kulturi ali politiki, saj skoraj ni področja, kamor se ne bi vtaknil: med tabornike, planince, alpiniste, v ljudsko tehniko, rezervne starešine, pevski zbor, centralnega dedka Mraza... Ta vsestranskost, ki je ne jemljem površno, mi zelo koristi, daje širino, povečuje razgledanost. Prav širokemu spektru aktivnosti se moram zahvaliti, da sem probleme vselej dokaj lahko, preudarno reševal. Prvič zato, drugič, ker nisem konflikten človek in imam povsod prijatelje. Lepo, ne samo koristno, je imeti veliko prijateljev.«

●Kakšne so vaše poklicne ambicije?

»Nikoli nisem imel visokoletečih ciljev. Nisem karierist. Mislim, da je treba napredovati postopno, po stopnicah svojega razvoja, podkrepljen s strokovnostjo. Oče, ki sem ga zelo cenil, me je strogo navajal na red in disciplino, ki sta mi vodilo.«

●V Termopolu je bilo pred šestimi leti precej kritično. Kako ste zgrabili, da ste preusmerili tok?

»Direktor je na silo odhajal. Skaljeni so bili medsebojni odnosi, odnosi med vodstvom in delavci. Ni bilo dela, ni bilo izoblikovanega proizvodnega programa. Pošteno smo se zmenili za pravila igre. Tisti, ki niso zmogli, so sami odšli. Še smo kolegi. Danes so na ključnih mestih novi, mladi, izobraženi ljudje, ki se še izobražujejo na raznih tečajih, seminarjih, sejmih.«

●Kot direktor, prepričan, da je mesto direktorja predvsem v tovarni in ne na raznih potovanjih, ste pristaš »trde roke«. Vam sodelavci to zamerijo?

»Zame sta osnovna red in disciplina. Včasih so mi tudi zamerili, če je šlo 'po moje'. Predvsem pri novitetah in večjih posegih. Delavci, ki večinoma nimajo izobrazbe, niso vedno razumeli, kaj je dobro za tovarno. Lahko bi zavrli razvoj, če ne bi vztrajal 'pri svojem'. Take težave so nastale, ko smo začeli govoriti o tem, kako bomo otroke delavcev, ki imajo višje poklicne zahteve kot starši, zadržali doma. Smo mar kraj razvijali na pamet ali samo za par generacij? Če Termopol mladim ne bo ponudil primernega dela, bodo odšli in smo kraj zaman razvijali. Ko sem začel govoriti o lastnih strojih, o elektroniki, o inženiringu, ki bi ga prodajali, sedanji program pa vse bolj prelagali na kooperante in delo na domu, je bilo precej vroče.«

●Večkrat sem vas slišala praviti, da kot dober gospodar vse gradite in kupujete z lastnim denarjem. Menite, da je (bilo) to najbolj pametno?

»Za Termopol, ki sodi v drobno gospodarstvo, je edini način. Mali ne pridejo do bančnega korita. Prej so banke vlagale v gradnjo velikih, zdaj v njihovo sanacijo.«

●Na eni strani dobri poslovni rezultati, na drugi povprečne plače. Kako razlagate to »neskladje«?

»Podobno kot doma razdelite plačo po kupčkih, tako je treba kupčkati tudi v tovarni: nekaj za plače, nekaj za razvoj, nekaj za kraj. Ljudje radi pozabljajo, da je tudi tisto, kar dobe od 'družbe', del plače. Plača naših delavcev je tudi novo telefonsko omrežje, nov gasilski dom, hidranti za vodo, ki so po hribih hkrati rezervoarji, kulturni dom, ki ga zdaj obnavljamo, novo postajališče, bolj urejene ceste in poti, nov planinski dom na Ermanovcu... Tisti, ki tega ne vidi in vidi samo plače, gleda tipično po jugoslovansko. Najbrž pa je tak recept res bolj za Sovodenj kot za Škofjo Loko. Kaže, da bo Termopol na osnovi številnih raziskav postal vzorčni model Organizacije združenih narodov, kako lahko majhna tovarna gospodarsko in kulturno razvije kraj.«

●Vaša pisarna je odprta. Vsi režijci ste v enem prostoru. Zakaj?

»V režiji, kamor štejemo tudi tehnologijo s pripravo dela, nas je osemnajst. Glede na to, da delamo samo po naročilih, ne na zalogo, je izjemno pomemben pretok informacij. Vse obravnavamo timsko, saj več ljudi več ve. Počutim se kot učitelj v razredu. Ko enemu nekaj rečem, slišijo tudi drugi in so na tekočem. Tehnični problem mora zanimati tudi finančnika, in obratno. Razen tega lažje shajamo med seboj, ker vidimo, da ima vsak težave. Ta sistem bolj združuje ljudi, kot tim smo boljši kot bi bili v ločenih zaprtih luknjah. Največji del dneva preživimo skupaj s sodelavci, več kot z družinami. Če so naši odnosi znosni, to nadomesti veliko denarja.«

●Pravite, da ste bolj mentor kot direktor. Kaj manjka našemu direktorju?

»Več svobode, samostojnosti, več pooblastil in prava odgovornost za delo.«

●S kakšnimi občutki se poslavljate od Termopola?

»Veliko stvari med drži nazaj. Nekako zrasel sem s tovarno in z okoljem. Vendar moram oditi. Vpisal sem se v visoko ekonomsko komercialno šolo, na fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo imam še nekaj obveznosti, rad bi se izpopolnil v angleščini, tako da bi znal dva tuja jezika. Pri štiridesetih letih se to še da, pri petdesetih težje. Ker delo v Termopolu zahteva celega človeka in imam obveznosti še v društvih, politiki, vojski, ne bi mogel študirati. Nimamo vsi sreče, da bi bili župani.«

●Da vas ne bodo zasnubili za naslednjega župana?

»Tega se ne bojim. V politiki oziroma na sejah me ne číslajo preveč.«

●Je res samo možnost študija tista, ki vas vrača v šolo?

»Vsa zakonodaja in politika kljub dokaj hladnim živcem puščajo sledove v človeku. Učiteljevanje pojmujem kot polnjeneje akumulatorjev, prvi servis, kot obdobje, ko se bom pripravljal za večje podvige.«

●Govorite, ko bi v šoli lahko počivali.

»Ne pravim, da se v šoli ne dela. Svoje delo bom strokovno opravljal. Vendar mi bo lažje, ker sem že učil in ker popoldne še vedno predavam, ker snov in priprave obvladam. Veselim se dela z mladimi. Pedagog je moj prvi poklic, v vsakem drugem sem se obnašal kot pedagog; tudi v tovarni, kjer je ravno tako treba deliti cveke in ukore. In nikoli nisem svojih izkušenj, znanja in poslovnih zvez ljubosumno hranil zase. Žal je pri nas lahko vsak šolnik, vsak direktor, vsak politik. To nas tudi tepe. Ni vsak za vsak poklic, tudi če se je usposabljal zanj.«

●Na kaj ciljate?

»Za jugoslovanske težave je po mojem usodna prav kadrovska politika. Ne vidim izhoda iz težav. Tisti, ki so nas vanje zapeljali, so še vedno tam in nas niso sposobni potegniti ven. Nanje ne moremo računati. Če bi nas bil kdo sposoben rešiti, bi se do zdaj verjetno že zbudil. Imam občutek, da bomo prišli do dna in bomo morali vse začeti znova. Koliko bomo takrat zaostajali za svetom, kakšni napori bodo potrebni, je težko reči. Na tisti čas se moram pripraviti.«

H. Jelovčan

Po sledi (nekega) negativnega mnenja

Politična in strokovna mnenja na tehtnici

Radovljica, 12. junija — Ravnatelju lipniške osnovne šole se je 31. maja letos končal štiriletni mandat. Svet šole je že na seji ob koncu februarja sklenil, naj se v Gorenjskem glasu objavi razpis prostih del in nalog ravnatelja. Do 28. marca sta na naslov razpisne komisije prispeli dve prošnji: prvo je podpisal (do)sedanji ravnatelj lipniške šole, drugi izvršni sekretar občinskega komiteja ZKS Radovljica.

Razpisna komisija je na prvi seji ugotovila, da razpisnim pogojem odgovarja dosedanji ravnatelj, drugi kandidat pa ne, ker je kot profesor telesne vzgoje delal na področju vzgoje in izobraževanja le dve leti, pet mesecev in en dan, medtem ko zakon zahteva za to delovno mesto pet let delovnih izkušenj. Razpisna komisija je v skladu z družbenim dogovorom o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v radovljiški občini začela pridobivati mnenja za edinega kandidata za ravnatelja šole. Koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri predsedstvu občinske konference SZDL Radovljica je (podobno kot izvršni svet, ki po družbenem dogovoru sodeluje pri oblikovanju mnenja) dal o kandidatu negativno mnenje, češ da »ni zadovoljivo opravljal del in nalog ravnatelja«. Resda nima šola le izobraževalnih nalog in ni naloga ravnatelja samo in izključno skrbeti za pouk, pa vendarle: mnenje Zavoda za šolstvo SRS — organizacijske enote Kranj bi lahko v »boju mnenj« postavili na prvo, drugo ali kvečjemu tretje mesto. Kaj menijo v zavodu o kandidatu? »V času, ko je opravljal dela in naloge ravnatelja v lipniški šoli, se je izkazal kot dober pedagoški vodja, ki je svoje strokovno znanje z vso resnostjo posvečal vzgojno-izobraževalnemu, kadrovskemu in materialnemu napredku šole. Na podlagi poročila za mandatno obdobje 1983-87, pregleda vzgojno-izobraževalnega dela šole in pregleda pedagoškega vodenja izražamo o kandidatu pozitivno mnenje,« so zapisali v zavodu za šolstvo. Dodajmo temu še eno, sicer neuradno mnenje, ki tudi ima, kot pravimo, »težo« ali bi jo vsaj moralo imeti; mnenje pa za nameček še spodbija eno od ugotovitev koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja, češ da gre za neenotnost mnenj na območju lipniškega šolskega okoliša. Širši politični aktiv lipniške doline (predstavniki krajevnih skupnosti in krajevnih konferenc SZDL Podnart, Kropa, Dobrava in Kamna gorica in vodje delegacij lipniške doline) je bil namreč na sestanku 15. aprila »na koncu enotnega mnenja, da si ravnatelj lipniške šole zelo prizadeva izboljšati stanje in da je v minulem mandatu opravil pomembne izboljšave, zato so predlagali občinskemu organu, naj bi mu podaljšali mandat.« Tako je v poročilo s sestanka za časopis zapisal (naš) dolgoletni dopisnik iz lipniške doline, znan po pošteni in objektivni javni besedi, sicer pa tudi podpredsednik krajevne konference SZDL Podnart.

Kaj je v mnenje zapisala osnovna organizacija sindikata v osnovni šoli? Prav nič slabega. Ravnatelj je izboljšal organizacijo dela, sodelovanje z delovnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi v šolskem okolišu se nadaljuje in poglablja, leta 1983 je bila šestina učiteljev z neustrezno izobrazbo, lani nobeden, število nadur se je zmanjšalo za 59 odstotkov, delovanje samoupravnih organov je po ravnateljevi spodbudi zaživelo... Navedimo še nekatere ugotovitve osnovne organizacije ZK v šoli! Ravnatelj se trudi, da bi bil pouk čimbolj kakovosten, skrbi za družbeno imovino in se gospodarno obnaša, v medsebojnih odnosih je strpen, pripravljen se je dogovarjati, sprejema ustvarjalne pobude, spoštuje red in kvaliteto dela, skrbi za napredek šole, je delaven in vztrajen, opremljenost šole se je izboljšala, včasih se zgodi, da upošteva le mnenje posameznikov...

Vsak človek, in tudi ravnatelj, ima napake in vsak, ki dela, tudi greši. Nepravilno je ukrepal zoper enega od delavcev, opustil je družbenopolitično aktivnost v kraju, kjer živi (zato pa se je toliko bolj vključil v delo v krajih na območju šolskega okoliša — aktiven je v DPD Svoboda Podnart, piše kroniko NOB... ni dobro uredil nekih načrtov zaupne narave... V izobraževalni skupnosti so, na primer, kar na osnovi zapisnikov ugotovili, da ni bil uspešen pri zagovarjanju skupnih stališč pred kolektivom.

Kaj bi vsemu temu rekli? Preprosto in naravnost — kadrovska kuhinja. Razplet še ni znan. Na seji sveta šole so nameravali imenovati v.d. (vršilca dolžnosti) ravnatelja za čas, dokler svet ne bo pridobil mnenja koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja, na seji pa so na pobudo predstavnika občinske konference SZDL Radovljica dosedanjega ravnatelja imenovali še za štiri leta. Koordinacijski odbor je naslednji dan ugotovil, da njihov predstavnik »ni imel svojega delegata in ni mogel kvalificirano zastopati interesa širše družbenopolitične skupnosti«. Ker je svet šole kršil družbeni dogovor, je nadaljnji postopek predal družbenemu pravobranilcu samoupravljanja.

C. Zaplotnik

Jubilej slovenske gorske reševalne službe

Organizacija, ki ne odreče pomoči

Ljubljana, junija — Gorska reševalna služba pri Planinski zvezi Slovenije je v 75 letih prerasla iz skromnega jedra v množično in sposobno organizacijo. Njeni člani so vedno pripravljeni za pomoč komurkoli v naših gorah. Gotovo je to vrednota, ki je ne bi smeli izkoriščati ali zlorabiti, so naglasili člani vodstva GRS med nedavno tiskovno konferenco.

Nesreče v slovenskih gorah so se dogajale že pred ustanovitvijo naše gorske reševalne službe. Znano je tudi, da so nekateri slovenski gorski vodniki že konec prejšnjega stoletja delovali v reševalni službi Kranjske sekcije Nemškoavstrijskega planinskega društva. Iz želje, da mlado Slovensko planinsko društvo osnuje lastno reševalno službo, pa je v času narodnostnega boja nastala prva postaja GRS. To se je zgodilo 16. junija 1912. leta v Kranjski gori na pobudo dr. Josipa Tičarja.

V sedmih desetletjih in pol je slovenska GRS prilagajala svojo organiziranost trenutnim potrebam in ves čas bogatila vsebino svojega dela. Tako je, na primer, leta 1950 delovalo v 18 postajah 93 reševalcev, danes pa jih je v 16 postajah skoraj sedemkrat več.

»Lahko nam je v ponos,« ocenjuje **Danilo Škerbinek,** načelnik GRS Slovenije, **»da imamo 640 reševalcev, ki s povsem prostovoljnim delom dosegajo evropsko raven usposobljenosti za reševanje v gorah. V tem velikem moštvu deluje kar 108 letalskih pomočnikov, 42 instruktorjev, 38 zdravnikov, 34 minerjev snežnih plazov in 33 vodnikov lavinskih psov. Naše reševalne skupine — poleg postaj GRS imamo organizirane tudi obveščevalne točke — pokrivajo ves slovenski gorati svet. Naša GRS je prerasla v javno priznano organizacijo, ki po potrebi pomaga prebivalcem vse Slovenije. Doslej se še ni primerilo, da ne bi izpolnila zadanih si nalog in odrekla pomoč.«**

čeprav slovenski gorski reševalci iz leta v leto širijo svoje preventivno delovanje med obiskovalci gora, ne mine leto brez nesreče. Nekaj let nazaj jih vsakič naštejejo od 60 do 70. Tudi lani so imeli 77 akcij, 54 reševalnih in 23 iskalnih oziroma poizvedovalnih. Z gora so rešili 27 ranjencev ter po štiri izčrpane in obolele osebe, žal pa za 26 gornikov — med njimi je bil le en alpinist — ni bilo več pomoči.

Brez helikopterja ne gre

Nekdaj so težka stenska reševanja trajala tudi po več dni. Dandanes se je čas reševanja celo v najtežavnejših razmerah zamanjšal na le nekaj ur, saj ob večjih nesrečah in na odročnih krajih obvezno sodeluje helikopter Letalske enote milice. Tako je reševanje dosti lažje in zlasti učinkovitejše, saj ponesrečencu hitreje nudijo medicinsko pomoč.

»Naša enota, ki ima trenutno štiri helikopterje,« pojasnjuje **Lojze Žist,** načelnik podkomisije za letalsko reševanje pri komisiji GRS, **»se udeleži približno 40 odstotkov vseh akcij. Doslej smo v 175 akcijah opravili 352 ur letenja. V dolino smo pripeljali 179 ponesrečencev, med katerimi je bilo 59 mrtvih.**

Helikopterska ekipa, ki jo sestavljajo pilot, mehanik, reševalec in zdravnik, mora temeljito obvladati svoje delo, saj najmanjša napaka lahko povzroči težave in celo nesrečo. To dosegamo z rednim urjenjem, pri katerem se tudi letos lahko pohvalimo z dobro udeležbo.«

Blizu 50 najbolj usposobljenih reševalcev sestavlja ožjo skupino, ki najpogosteje poleti na pomoč ob nesrečah. Še nekaj večja je rezervna skupina, ki se šele pripravlja za helikoptersko reševanje.

Zdravila v nahrbtniku

Že od ustanovitve naprej so zdravniki tesno povezani z delom gorske reševalne službe. Ves čas obstoja so sodelovali v njej kot reševalci in organizatorji. Neprecenljiv pa je tudi njihov prispevek k usposobljenosti reševalcev za prvo pomoč.

»Kot člani mednarodne reševalne organizacije spremljamo vse novosti,« naglaša načelnik zdravniške podkomisije dr. **Andrej Robič, »zato je naša oprema za nujno medicinsko pomoč ponesrečencem v gorah najmodernejša. Vsak zdravnik, ki je član GRS, je dolžan imeti vse potrebno v svojem nahrbtniku. Razen tega je v vsakem helikopterju oprema za nujno zdravniško pomoč, ki jo redno pregledujemo in dopolnujemo. Taka oprema omogoča tudi razne medicinske posege v helikopterju.«**

Razen s slovesno proslavo, ki je bila minulo soboto v republiški skupščini, bodo reševalci označili 75-letnico svoje organizacije predvsem delavno. Ob koncu seminarja za instruktorje GRS bodo 20. septembra 1987 prikazali na Vršiču reševalske veščine. Teden dni za tem bo, prav tako na Vršiču, še zbor zdravnikov GRS iz Jugoslavije.

Danes terjajo od zdravnikov v GRS več kot le strokovno znanje. Kako strogi so kriteriji za sodelovanje, potrjuje že podatek, da od 15 zdravnikov letalcev zaenkrat ni opravila letošnjega preskusa niti polovica.

Če vemo, da vse delo v naši gorski reševalni službi temelji na prostovoljnosti, bi se morali vprašati, kakšni ljudje so torej reševalci; sprejemajo stroga pravila svoje organizacije in obenem ne vedno za hvaležnost za izpolnjevanje zahtevnih nalog! Gotovo gre za ene od najbolj požrtvovalnih oseb, saj često nesejo svojo glavo naprodaj, da bi rešili življenja drugih. S svojimi močmi in srčnostjo pa so na voljo vsem, ki potrebujejo pomoč tudi drugje, ne le v gorah. To jim bo vodilo, kakor zatrjujejo člani slovenske GRS, na poti nadaljnjega razvoja te humane organizacije.

Stojan Saje

Odprte strani

Ivan Oman
Kmet je vedno vse zdržal. Bo tudi tokrat?

Jaka Zupan
Standard ščitimo na kmetov račun

Marijan Peternelj
Postavimo kmeta na mesto, ki mu pripada

Urednikova beseda

Pred nedavnim sta slovenski in zvezni centralni komite Zveze komunistov razpravljala o razvojnih vprašanjih kmetijstva. Mi pa smo povprašali kmete in kmetijske strokovnjake. Povedali so marsikaj zanimivega in kritičnega na račun kmetijske politike in razmer v kmetijstvu. Iz vseh pa zveni, da kmet ob bolj ali manj ugodnih razmerah mora delati in bo delal. Kmečka delavnost se je izkazala tudi pri pisanju; čeprav so imeli na voljo le nekaj dni, so nam vsi — kmetje in strokovnjaki — poslali svoje prispevke do dogovorjenega roka. To še dodatno potrjuje upravičenost njihovih trditev.

Naslednje Odprte strani bomo odpirali kulturi. Izšle naj bi prve dni julija.

LEOPOLDINA BOGATAJ

Franci Zagoričnik
Se delat Francoza

Mag. Jurij Kumer
Kakšen je položaj kmetijstva in kakšen naj bo izhod iz krize

Cveto Zaplotnik — Slavko Gliha
V Sloveniji bi lahko pridelali toliko hrane, kot je rabimo

PROF. DR. SRDJAN BAVDEK

Naša proizvodna učinkovitost — anahronizem na obrobju razvitega sveta

Prišel je tudi čas, da temeljiteje ponovno izmerimo razmere v kmetijstvu. Mnogi pravijo, da je dolgo trajalo od zadnjega tovrstnega večjega družbenega pretresa, nekateri pa menijo, da bi bilo treba imeti za novo prelomnico v razvoju kmetijstva in proizvodnje hrane več konkretnih pozitivnih izkušenj in tudi stvarnejše družbene možnosti. V stistki se prav lahko zgodi, da se uveljavijo ožji pogledi ali pa vsaj, da ni pravega posluha za nove rešitve. V poplavi razprav beremo, da bi jugoslovansko kmetijstvo lahko oskrbelo s hrano 60 milijonov ljudi, v resnici pa ne more prehraniti niti sedanjega prebivalstva; ob tem, da živi na vasi 53 odstotkov vsega prebivalstva (kmečkega prebivalstva je v Jugoslaviji 19 odstotkov — skratka, v času, ko v industrijsko razvitem svetu s politično—ekonomskimi instrumenti usmerjajo kmetijsko proizvodnjo ob velikih proizvodnih presežkih; s temi presežki imajo celo velike probleme.

Bili bi krivični, če ne bi opazili in priznali nekaterih pomembnih premikov v razvoju našega kmetijstva v preteklih treh petletkah. Treba pa je dodati, da so bila družbena in strokovna prizadevanja veliko večja, kot se vidi iz rezultatov. Iz tega lahko sklepamo, da so se v družbenem življenju pojavljala nasprotja, protislovja, ki so zavrla pričakovani razvoj. Prepričan sem, da za stanje na področju kmetijstva niso krive le splošne družbene razmere, kot tudi, da razmere na področju kmetijstva niso mogle in ne morejo biti bistveno drugačne, kot so splošne razmere v družbi. Menim, da smo ideologizirali mnoga temeljna vprašanja glede organiziranosti proizvodnje in preskrbe na neživljenjski način in ne na proizvodni in tržni učinkovitosti. Usmerjali smo se v veliko tržno proizvodnjo in pri tem zabredli na primer v okološko močvirje. Ali sta odpovedali znanost in stroka? Bili smo proti monopolom, vendar so se razraščali; trg je odpovedal. Govorimo o racionalni proizvodnji, o proizvodnji cenejše hrane, mehanizaciji, združevanju dela in zemlje in tako naprej, hkrati pa vstajajo kulaški strahovi. Govorimo o osebnem delu in o pravicah iz dela, besedno spodbujamo ekonomske interese, to pa se sprevrže v uravnilovko in socialo. Računamo na izvoz hrane in na devize, izvažamo pa kontaminirana živila in izgubljamo tržišče. Govorimo o proizvodnji zdrave hrane, hkrati pa so območja v državi brez pravega nadzora nad zdravjem živali. Govorimo o tržno organizirani proizvodnji, vanjo vlagamo dragocena družbena sredstva, razrašča pa se črni zakol živine. K temu lahko prištejemo še velika nihanja v proizvodnji, največ zaradi disparitet med cenami posameznih kmetijskih artiklov ter tudi med cenami vhodnih materialov (stroški) in kmetijskih proizvodov. Iz pregleda odkupa živine in mleka v Sloveniji v obdobju med leti 1975 in 1986 se vidi, da smo v govedoreji dosegli lep napredek pri prireji mleka, kakor tudi, da je ta proizvodnja — z izjemo v letih 1980 in 1981 — ves čas napredovala. Pač pa je zelo nihala, in po letu 1976 tudi nazadovala, prireja klavnega goveda. V prašičereji je bil dosežen lep napredek v obdobju do 1984. leta, od tedaj dalje prašičereja stagnira. Omeniti moramo, da je v preteklosti lepo napredovala reja piščancev, saj se je podvojila.

Za Gorenjsko je najpomembnejša kmetijska panoga govedoreja. Tej so v glavnem podrejene tudi usmeritve pri poljedelstvu, z izjemo krompirja, v kolobarju pa se od pomembnejših kultur pojavlja tudi pšenica. Po podatkih Kmetijskega inštituta Slovenije je položaj govedoreje v Sloveniji kritičen. Ekonomičnost govedoreje v zadnjih petnajstih letih je bila slaba, posebej pa se je poslabšala leta 1986. S povprečno odkupno ceno je bilo januarja 1987. leta pokrito na kmetijah pri mleku 71 odstotkov in pri pitanem govedu le 64 odstotkov stroškov. Nizka ekonomičnost pridelovanja pa vpliva na slabšanje reproduktivne sposobnosti, kar se kaže v živinorejskih obratih v izrednem zostajanju stopnje akumulativne sposobnosti, na kmetijah pa to sili v prelivanje amortizacije v osebno potrošnjo. V primerjavi z letom 1984 so investicije v kmetijstvu v Sloveniji realno padle za 33 odstotkov, vse investicije v živinorejsko proizvodnjo pa za 38 odstotkov.

Težak ekonomski položaj govedoreje kažejo tudi gibanja cen reprodukcijskega materiala, osebnih dohodkov in odkupnih cen. Košarica najpomembnejšega reprodukcijskega materiala in osebnih dohodkov za pridelovanje mleka na kmetijah se je po letu 1983 podražila za 648 odstotkov, odkupna cena mleka za 489 in cena mlade govedine le za 417 odstotkov; razlika v škodo govedorejcev je očitna. Ti podatki nas opozarjajo, da je kmetijstvo na Gorenjskem v težkih razmerah. Teh razmer ne morejo popraviti sredstva iz republiškega in občinskih skladov za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane oziroma pri ustreznih sisih. Verjetno pa je prav ta vir sredstev omogočil, da se kriza v govedoreji na Gorenjskem doslej ni poglobila do take mere, da bi bila ogrožena reprodukcija osnovne črede, ker bi to pomenilo težko popravljivo in dolgotrajno škodo.

Kako v prihodnje? Najprej, ukrepi za **izboljšanje** ne bodo zadoščali. Izboljšanje težkega stanja je že nekaj, toda ne dovolj. Potrebujemo korenito orientacijo in ne samo sredotežnih nihanj okrog določene planske politike. Pričakujem, da bo v prihodnosti prišlo do družbene klime, ki bo zares omogočala sproščanje novih delovnih in ustvarjalnih hotenj v kmetijstvu. Glede na ekonomski in demografski potencial v kmetijstvu, še posebej naših kmetij (ostarelost, zastoji pri nastajanju novih družin ipd.), pa bo odzivnost v primarni kmetijski proizvodnji odvisna od vrste dejavnikov. Sodobna inovacijska družba bo zahtevala od kmetijstva boljše rezultate, bistveno višjo produktivnost. In ne samo to, tudi novo kakovost proizvodnje (ekološki vidiki) in proizvodov, ki bodo skladni z zahtevanimi kvalitetami življenja. Vse to pa pomeni sposobnost za razumevanje novega, uvajanje novih znanj in tehnologij, prilagajanje tržnim tokovom idr. Veliko lahko prispevajo stroke, visokošolske in znanstvene inštitucije. To bo pospešilo **preobrazbo** kmetijstva, kar pa ne pomeni, da preobrazba za posameznika in za družbo prinaša samo dobro in lepo. Prinesla bo marsikateri pretres. Njen temeljni namen pa je zaorati ledino v družbo prihodnosti, zagotoviti perspektivo.

SLAVKO GLIHA — CVETO ZAPLOTNIK

DIREKTOR KMETIJSKEGA INŠTITUTA SLOVENIJE

V Sloveniji bi lahko pridelali toliko hrane, kolikor je rabimo

Ljubljana, 12. junija — »Slovenija ima le še trinajst arov orne zemlje na prebivalca, manj kot katerakoli evropske država (z izjemo Irske). Ker je zemlje malo, moramo to, kar jo imamo, dobro izrabiti. Kmetje se trudijo in ne varčujejo z močmi; vprašanje pa je, če je zemlja vedno tudi pametno obdelana,« je dejal Slavko Gliha. »Analiza dolgoročnih razvojnih možnosti je namreč pokazala, da so v Sloveniji možnosti za samooskrbo s hrano (s tem da bi presežke menjali v jugoslovanskem in mednarodnem merilu). Naše naravne danosti so še slabo izrabljene, potencial slovenske kmetijske zemlje je po merilu Zahodne Evrope za 50 do 80 odstotkov večji od sedanjega.«

● Tovariš Gliha, kjer je mesto slovenskega kmetijstva v primerjavi z jugoslovanskim in evropskim?

»Če ocenjujemo razvitost po dohodku na hektar kmetijske oziroma obdelovalne zemlje, potem ima slovensko kmetijstvo majhno prednost pred jugoslovanskim, medtem ko po intenzivnosti pridelovanja in prireje zaostaja za Zahodno Evropo za približno 50 odstotkov. Slovenija je včasih imela precej višje hektarske pridelke pri žitih kot ostala Jugoslavija, vendar so v zadnjih desetih letih druga območja hitreje napredovala in jo tudi prehitela. To ne velja za prirejo mleka in mesa, v kateri dosega Slovenija boljše rezultate kot druge republike; še vedno pa ima, vsaj pri mleku, najmanj 80-odstotne rezerve. Analiza dolgoročnih razvojnih možnosti slovenskega kmetijstva navaja, da bi ob povprečni mlečnosti krav 3500 do 4000 litrov mleka že dobili presežke, ki bi jih sicer težko prodali, če ne bi imeli Dalmacije, Istre in drugih območij, kjer je kmetovanje še na razmeroma nizki razvojni stopnji. Občina Vrhnika, na primer, odkupi na leto toliko mleka kot vsa Črna gora.«

● Končna sodba o uspešnosti kmetijstva izhaja iz hektarskih pridelkov in velikosti pridelovalnih stroškov. Za naše kmetijstvo je znano, da »proizvaja« drago hrano.

»Res je — izdatki so razmeroma veliki. To potrjujejo tudi raziskave, ki navajajo, da pri nas porabimo za hrano polovico povprečnega osebnega dohodka oziroma dvakrat ali trikrat več kot v razvitih državah (v ZDA in ZRN od 16 do 25 odstotkov). Za to so najmanj krivi kmetje, kajti v kmetijstvu še bolj kot v drugih panogah velja, da »kravca tako leži, kakor smo ji bili postlali.« Povedano drugače: kakršno kmetijstvo imamo, takšni so njegovi izdatki. Pri razdrobljenosti, ko imamo več kmečkih gospodarstev (190 tisoč) kot delavcev v kmetijstvu (100 tisoč), ko je povprečna kmetija v Sloveniji dva- do desetkrat manjša kot v deželah Zahodne Evrope in večina parcel manjša od pol hektara, ni mogoče pričakovati, da bi pridelovali poceni hrano. Naloga kmetov je, da v takšnih okoliščinah delajo, pridelujejo; naloga družbe (politike) pa, da jim za družbeno učinkovito delo daje primeren dohodek, da prepreči nadaljnje drobljenje kmetij in kmetijske posesti, pospeši proces koncentracije, poskrbi, da bodo delovni stroji bolje izrabljeni...«

Leta 1931 je povprečna slovenska kmetija imela 8,3 hektara zemljišč (vključno z gozdovi), leta 1969 6,4 hektara in leta 1981 5,5 hektara, od tega 2,6 hektara obdelovalnih. Če ne upoštevamo kmetij, ki imajo do ene hektar kmetijske zemlje, so naše kmetije približno štirikrat manjše kot v državah Evropske gospodarske skupnosti. Za štirikratno povečanje do leta 2000 bi bila potrebna 10-odstotna letna stopnja rasti. Pri triodstotni rasti bi to trajalo 45 let, to je do leta 2030. Sedanji trendi pa so še vedno izrazito negativni. V Sloveniji je ves čas po vojni potekal proces zmanjševanja povprečne velikosti kmetij in povečanja števila kmečkih gospodarstev, v ZRN pa se je, na primer, v letih 1970-75 število kmetij zmanjšalo za 3,5 odstotka (povečala pa se je posest), v Belgiji za 4,1 odstotka, v Franciji za 2,9 odstotka...

● Kakšna je po vašem mnenju in po strokovnih merilih idealna kmetija za naše razmere?

»Idealne kmetije ni in tudi ne nekega modela, ki bi ustrezal vsem krajem, časom, kmetijskim usmeritvam... Pri nas je v zdajšnjih razmerah optimalna živinorejska kmetija posestvo s 15 do 20 hektari kmetijske zemlje, s 30 do 40 glavami živine, z enim ali dvema delavcema. Takšna kmetija bi ob normalnih razmerah gospodarjenja morala dajati primeren dohodek.«

● V svetu so zelo močni procesi koncentracije kmetijske zemlje, pri nas pa se zemljišča še naprej delijo na manjše kose in prehajajo tudi v roke nekmetov.

»Pri nas se zemlja ne deli le zato, ker jo hočejo tudi nekmetje, ker jim pomeni dobro vloženi denar, temveč tudi zato, ker večje kmetije zaradi omejitev z zemljiškim maksimumom in majhnega ostanka zemlje ne morejo kupovati. V svetu se manjša število kmetij in število kmečkega prebivalstva. Pri nas se število kmetov prav tako manjša, število kmečkih gospodarstev pa se, začuda, povečuje. Sedanja zakonodaja namreč omogoča, da se kmetija še za časa življenja gospodarja deli, kar je po mojem mnenju narobe in v nasprotju s cilji kmetijske politike. Tu bi morale poseči vmes kmetijske zadruge ali kmetijske zemljiške skupnosti in preprečiti, da bi se, denimo, kmetije, ki nimajo naslednika, delile.«

V državah Evropske gospodarske skupnosti je bila povprečna velikost kravje črede leta 1979 14 krav, v Sloveniji v začetku osemdesetih let 2,7. Izračuni so pokazali, da je prireja mleka v čredi, ki je manjša od osmih krav, za polovico dražja kot v čredi s 16 in več kravami... Za mlečno prirejo je potrebno najmanj 10 do 15 hektarov zemlje, za druge usmeritve, kot je pitanje goveda, reja telic ali krav dojilj, so potrebna večja zemljišča, in sicer od 15 do 25 hektarov. Rentabilnost se torej v vsakem primeru začenja nad veljavnim zemljiškim maksimumom.

(iz gradiva za znanstveno-tehnološki posvet biotehniških ved)

● Omenili ste zemljiški maksimum. Kakšno je vaše mnenje?

»Predolgo smo premlevali to, za nekatere hamletovsko vprašanje, čeprav bi omejitev (deset hektarov) lahko že zdavnaj odpravili. Za to je nekoliko kriva tudi stroka, ker se je obnašala oportunistično in se je sprijaznila, da o maksimumu ne razpravlja, češ da je to ideološko vprašanje. Tedaj smo tudi prišli na dan s formulo «združevanje zemlje, dela in sredstev,« s formulo, ki je niti strokovnjaki ne razumejo, le kako bi jo kmetje. Isto velja za zadružna pravila. Zadruga je namreč danes tako obremenjena z raznimi sporazumi, dogovori, predpisi, da kmet sploh ne več več, kakšne so njegove pravice in obveznosti. Kmetijska politika mora zadevati kmete, mora pa biti takšna, da jo bo kmet tudi razumel.«

● Na seji centralnega komiteja ZKS smo slišali, da je naša kmetijska politika dobra; kmet, ki je tudi razpravljal, pa je dejal, da takšne politike, ki mu redči čredo, ne omogoča naložb in ne zagotavlja socialne varnosti, ne podpira.

»Ocena, da je naša kmetijska politika dobra, izhaja iz tega, da nimamo vižije, kakšna naj bi sploh bila. Če bi vedeli, kaj hočemo, potem bi tudi znali to politiko prilagoditi ciljem, ki smo jih opredelili. Sedanja politika premalo spremlja dohodkovni položaj kmetov in tudi prepočasi ukrepa. Če nam tega ne omogoča zvezna politika, bi morali poiskati rešitve na ravni republike. Ceno denarja, ki ga kmetje vlagajo v stroje, živino in v vse drugo, bi morali (z realnimi obrestmi vred) vračunati v ceno kmetijskih pridelkov, prav tako naložbe. Zahtevati bi morali ukinitev zemljiškega maksimuma in vseh določil, ki omogočajo delitev kmetijskih zemljišč in kmetij, in ukrepati na področju investicijske politike. Če pogledam ta tri področja (dohodkovni položaj, delitev zemljišč, naložbe), potem s sedanjo kmetijsko politiko nisem zadovoljen.«

● Ali je mogoče v kmetijstvu dosledno uveljaviti ekonomske, tržne zakonitosti, kar nekateri pri nas tudi glasno in jasno zahtevajo? Ne vem, ali sem v zmoti ali ne, vendar si takšnega kmetijstva ne znam predstavljati.

»Kmetijstvo je takšna dejavnost, da jo mora vsaka družba zelo skrbno spremljati. Uveljavljanje tržnih zakonitosti je mogoče le pri tistih pridelkih, ki ne sodijo med osnovna živila. Pri češnjah, na primer, določa ceno zakon ponudbe in povpraševanja. Pri mleku, mesu, žitih in nekaterih drugih pridelkih povsod v svetu ugotavljajo stroške pridelovanja oziroma prireje in temu prilagajajo tudi odkupne cene. Osnovno delovanje tržnih zakonitosti je sicer prisotno, ne moremo pa jim, denimo, prepustiti v milost in nemilost osnovnih živil, kot je mleko, meso... Če bi dosledno uveljavili ekonomske, tržne zakonitosti, bi že majhna sprememba v ponudbi ali povpraševanju povzročila velike spremembe v ceni. To bi imelo včasih tudi zelo krute posledice.«

● Ali v našem kmetijstvu dovolj upoštevamo poleg ekonomske tudi socialno plat? Na papirju gospodarsko močne in velike kmetije se izkažejo na terenu kot brezperspektivne, ker vlada alkohol, osamelost, nimajo naslednika...

»To so vprašanja, ki bodo čedalje pomembnejša. Bojim se primerov, ko bo ena generacija podrla vse, kar so prej ustvarjali trije rodovi. Z odpravo zemljiškega maksimuma bodo, denimo, nastale kmetije z 20 hektari zemlje, s 40 do 50 glavami živine, z vso strojno opremo, vredno na desetine milijonov dinarjev. Kako ukrepati, če bo takšna kmetija ostala brez naslednika? Možnost vidim v odkupu in v uvedbi »družbeno najemnih kmetij.«

Poljedelstvo je bolj donosno kot živinoreja, v živinoreji je na najslabšem govedoreja, na najboljšem pa pitanje piščancev in prašičev. Krompir je bil še do nedavnega ena najdonosnejših poljščin, vendar le tam, kjer so dosegali visoke hektarske pridelke. Dobre dohodkovne rezultate daje v zadnjem času tudi sadjarstvo, vendar ne takšne, da bi omogočali normalno obnavljanje nasadov in druga vlaganja.

● Imate kdaj občutek, da o kmetijstvu vsi vse vedo in da o njem razpravljajo tudi ljudje, kot je dejal kmet z Gorenjske, ki pridejo na kmete le ob nedeljah?

» Ne moti me, če kmetijstvo presojajo in v tej dejavnosti delajo ljudje, ki niso kmečkega porekla, so pa to področje študirali. Imamo lahko dobrega živinorejskega strokovnjaka, ki ni nikoli pasel krav ali krmil živine. Za globlje razumevanje razmer v kmetijstvu pa je dobro poznati tudi kmetovo dušo. Že pesnik je zapisal: trda lepota njiv in poljan, kdo te spozna, kdo te razume; tisti, ki orje, ki seje, ta te spozna, ta te umeje. Je zato kaj nenavadnega, če ima Zvezna republika Nemčija za kmetijskega ministra kmeta? Kdor pozna kmetovo dušo, bo tudi lažje ocenil, zakaj je kmet, kot je dejal prof. Pirc, špekulativno usmerjen (ker se sicer ne bi obdržal), zakaj je oprezen pred združevanjem... Še bolj kot nepoznavanje so mi neljubi strokovni oportunizem, sprenevedanje, primeri, ko so vsi trdili, da »ima cesar novo obleko, čeprav je lahko vsak videl, da ima staro.«

Hektarski pridelki pomembnejših poljščin (v stotih) v letih 1978-80

	SFRJ	Avstr.	Franc.	Nizoz.	Slov.
Pšenica	31,5	39,3	50,0	62,1	27,6
Ječmen	22,7	36,9	41,4	48,2	20,8
Koruza	41,0	67,8	52,1	68,2	37,3
Krompir	87,0	247,6	323,0	374,8	129,3

MAG. JURIJ KUMER

Kakšen je položaj kmetijstva in kakšen naj bo izhod iz sedanje krize

Na vprašanje, kakšen je položaj kmetijstva, bi lahko čisto na kratko odgovorili: skrb zbujajoč in kritičen. Ta ocena je seveda povprečna in splošna. Velja pa za celo dejavnost, še bolj pa za usmeritve, ki so na Gorenjskem. Najbolj kritično je v govedoreji, pri prireji mesa in mleka, čeprav tudi pri pridelovanju krompirja ne manjka problemov. Nekaj podobnega je tudi v gozdarstvu.

Najbolj kritično je stanje na dohodkovnem področju, saj so z delnim intervencionizmom omejeni le nekateri elementi, ki vplivajo na stroške ali dohodke pri proizvodnji ali prodaji, drugi elementi pa se oblikujejo prosto in se gibljejo daleč od resolucijskih okvirov. Prav tako zelo negativno vpliva tudi počasnost postopkov in reakcij na zahteve po spremembah, pa ne le pri cenah, temveč tudi pri drugih elementih in intervencijah.

Tako kritične situacije, kot se je pojavila v letu 1986 in se nadaljuje ter zaostruje v letošnjem letu, v zadnjih dvajsetih letih ni bilo. Seveda je pri tem treba upoštevati različno — višjo raven zahtev, standarda in obveznosti kmetov ter delavcev v kmetijstvu in gozdarstvu, nasproti tistim izpred dvajsetih let.

Kako iz takega položaja z najmanj bolečimi posledicami? Seveda je to vprašanje kompleksno, dolgoročno in za kmetijsko panogo specifično. Nihče v tem procesu tega ne more opraviti sam, združiti je treba ukrepe proizvajalcev, družbenopolitični skupnosti in potrošnikov. Med tiste ukrepe, ki se mi zdijo pomembnejši, sodijo tudi naslednji!

Brez odlašanja je treba uskladiti ekonomski položaj kmetijstva oziroma posameznih panog, predvsem živinoreje, z drugim gospodarstvom. Pri tem je seveda treba upoštevati naše specifičnosti, med katere sodita tudi zemljiški maksimum in povprečna velikost kmetij, kakor tudi obveznosti, ki jih morajo prispevati kmetje k skupni in splošni porabi.

Drugo, kar menim, da je za kmetijstvo zelo pomembno, je cena, ki jo mora proizvajalec plačati za najeti kapital. Zlasti govedoreja kot specifična veja kmetijstva s počasnim obračanjem kapitala ne prenese visokih obrestnih mer niti kratkoročnih niti pri dolgoročnih kreditih. Če pa so obrestne mere visoke, potem sta dve možnosti: ali ni vlaganj ali pa delež stroškov za obresti pomeni nesprejemljivo visok delež v ceni pridelka ali proizvoda, skratka, prekomerno visoke cene za hrano. Ta ukrep in tudi drugi morajo biti naravnani dolgoročno, kajti le tako imajo lahko resnejše pozitivne učinke na proizvodnjo, produktivnost in dohodek.

Povečanim stroškom za proizvodnjo, večje potrebe pri osebni, skupni in splošni porabi, bo dolgoročno možno slediti le z večjo produktivnostjo na enoto časa, površine ali vlaganj. S strokovnega vidika je omejevanje obsega zemljišč, ki jih lahko kmet s sodobnejšo tehnologijo obdeluje, nesprejemljivo, zavira nadaljnji razvoj in slabi ekonomsko moč proizvajalcev. Čeprav so teoretične možnosti, da bi z združevanjem zemljišč v raznih skupnostih ublažili učinke agrarnega maksimuma, je v praksi obseg teh učinkov zanemarljivo majhen in nevzdržno je, da naša družba vztraja pri sedanjem obsegu agrarnega maksimuma. Življenje kliče po spremembi ali odpravi posestne omejitve za družbeno organiziran obseg proizvodnje.

Posebno pozornost moramo nameniti kmetijstvu, ki proizvaja v težjih proizvodnih razmerah. To sta predvsem hribovski in višinski svet pa Kras in zamočvirjena področja. Obseg proizvodnega potenciala, njegov prostorski in dolgoročni pomen so večji od trenutno seštetih litrov mleka ali kilogramov mesa, ki jih dobimo iz tega prostora. S skupinim programom — proizvodnim, prostorskim in socialnim — moramo ta prostor ohranjati poseljen in proizvodno aktiven za današnjo in jutrišnjo generacijo.

Slab ekonomski položaj neposrednih proizvajalcev je potisnil v podoben položaj tudi organizatorje proizvodnje. Kot posledica tega nastajajo nemir, neučinkovitost, težave pri planiranju in upravljanju ter iskanju rešitev, ki bodo lahko dolgoročne, nekatere tudi negativne.

Zadružne organizacije bodo lahko opravljale funkcijo organizatorja, usmerjevalca in realizatorja proizvodnje le s primerno ekonomsko močjo in ustrezno organiziranostjo. Krčenje dejavnosti in umikanje s terena bi pomenilo prostorsko, pa tudi vsebinsko oddaljevanje od neposrednih proizvajalcev, posledica tega pa bi bili slabša organiziranost in manjša učinkovitost. Tudi pomen zadruge bi morali obravnavati širše in ne strogo ekonomsko, to pa bi pomenilo to družbeno funkcijo tudi primerno ovrednotiti in jo postaviti na pravo mesto.

Nikakor situacija ni enostavna in lahka, predlagani ukrepi so le nekateri, pomembnejši, ki bi lahko pomagali izboljšati sedanjo situacijo.

JOŽE ŠAVOR

Je kmetijstvo enakovreden sopotnik gospodarstvu?

Silovit, a obenem nesorazmeren povojni razvoj ni spremenil razmer v nobeni gospodarski panogi tako korenito, kot se je to zgodilo v kmetijstvu in preoblikovanju podeželja, kjer se od nekdaj odvija kmetijska proizvodnja. To omejujejo in karakterizirajo že druge naravne razmere bolj kot v industrijskih in drugih proizvodnih sistemih.

Hitro razslojevanje podeželja in migracijski tokovi so pri nas potekali hitreje kot v katerikoli drugi zahodnoevropski deželi (Avstrija, Francija, Švica...), ki so imele po vojni podobno posestno strukturo in imajo podobne proizvodne razmere (konfiguracija terena, vremenske razmere — vpliv alpskih značilnosti). Vendar je razlika v razvoju očitna. Te dežele so vzporedno z industrializacijo razvijale tudi kmetijstvo in mu dajale pomen, ki si ga ta panoga zasluži. Nam pa, ko smo menili, da prehajamo iz naturalnega kmečkega gospodarstva na specializirano tržno usmerjeno ekonomijo, se je zgodilo ravno obratno: nastala so neskladja na skorajda celotnem (jugoslovanskem in slovenskem) kmetijskem prostoru ter v sami kmetijski proizvodnji, kar je pri nesorazmernem razvoju vseh panog tudi logična posledica. Ob hitrem zmanjševanju kmečkega prebivalstva, odseljevanja najproduktivnejših moči iz kmečkih gospodarstev, se je opuščala tudi obdelava najkvalitetnejše kmetijske zemlje. Po tej so (na žalost tudi danes) brez premisleka segali tisti porabniki, ki bi po ekonomski, ekološki, energetski logiki in predvsem družbeni etiki morali načrtovati svoj razvoj na rodnih območjih. Prostor za kopičenje neskladij smo torej ustvarili z ihtavo naglico, nastale vrzeli pa nismo znali (hoteli, mogli...?) zapolniti s primerno tehnologijo in mehanizacijo, ki bi nadomestila človeka (normalno delo). Tako je kmetijstvo postalo namesto intenzivna gospodarska veja skorajda socialna kategorija, ki se kaže danes, ko tičimo v krempljih močne ekonomske krize, bolj kot kdajkoli prej. Tako končujemo neki ciklus v agrarnem gospodarstvu s kaj klavrnimi posledicami.

Visoke stroške pridelave hrane poskušamo kompenzirati (izravnati, nadoknaditi) kmetu z določenimi premijami in regresi oziroma prelivanjem sredstev iz razvitejših panog (na kako »zavidljivo« razviti ravni so te, nam je tudi znano), kar vse skupaj ne vodi k dolgoročni in trdni ekonomiki v kmetijstvu. Žal je tako »gašenje« štirideset let povojnega razvoja kmetijstva nuja in zaenkrat ni druge rešitve. Vprašanje pa je, ali se vsa sredstva trošijo kot naložbe, katerih učinek smo pričakovali že včeraj ali se bo pokazal vsaj že jutri. Zato je skrajni čas, da dopovemo sami sebi, stroki in celotnemu gospodarstvu, da so lepe besede premalo in da je bolje uporabiti gospodarsko logiko in z ekonomskimi zakonitostmi priznati kmetijstvu, da je del gospodarstva (enakovreden sopotnik!) in ne socialni podpiranec. Nizka ali bolje rečeno draga kmetijska proizvodnja, začarani krog ponudbe in povpraševanja, administrativno regresiranje storitev v kmetijstvu na eni strani in skubljenje (nepriznavanje realnih cen proizvodnje) na drugi strani, je moč urejati le s trdno ekonomsko politiko, v katere sestavu naj bi delovalo tudi kmetijstvo. Le tako se bomo približali pravi (stvarni) menjavi dela ob optimalnem izkoristku ne dovolj izkoriščenih izvorov, povezanih z osnovnima panogama: gozdarstvom in turizmom ter uravnanim razkorakom med cenovnimi razmerji tehničnega in biotehničnega proizvoda. Do tega pa je še dolga pot, ki so jo razvite dežele začele hoditi mnogo prej — že takoj po drugi svetovni vojni.

Eden od glavnih vzrokov, ki draži kmetijsko proizvodnjo, je drobna posestna struktura zasebnega kmetijstva. Jasno je, da so na razdrobljeni (razparcelirani) zemlji proizvodni stroški 30 ali celo več odstotkov večji kot na večjih oblikovanih kompleksih, čemur pa vsa povojna leta nismo namenjali posebne skrbi. Nasprotno, dopuščali smo še večje anomalije na tem področju, predvsem na manj interesantnih kmetijskih območjih, kamor sodijo hribovske občine, ki jih je na slovenskem prostoru kar 24.

Odgovor, kako ravnati za izboljšanje posestne strukture, je dala šele nova zakonodaja (Zakon o kmetijskih zemljiščih iz leta 1973 in njegove dopolnitve), čeprav je bila misel v strokovnih krogih ves čas prisotna. Ta zakonodaja je vnesla svežino v kmetijsko politiko, vendar sorazmerno pozno, zlasti pri reševanju konfliktnih prostorskih situacij, ko so se »najboljše« ideje spreminjale (realizirale) v zmotne projekte. Torej posledica stanja v kmetijstvu ni le v njem samem, temveč v gospodarski politiki, ki za to plačuje visoko ceno za družbeno brezbrižnost. Menim, da ni odpovedalo kmetijstvo, temveč so vzroki globji, o katerih pa na tem mestu ni mogoče razpravljati.

Mineva vrsta let velikih prizadevanj in ogromnih naporov, da se stanje delno, le delno izboljšuje. Nenehni posegi v najkvalitetnejši kmetijski prostor s strani ostalih porabnikov prostora (urbanizacija) se nadaljuje. Ta se še vedno, urbanizacija namreč, zaradi dopolnjevanja infrastrukture, gospodarskih in bivalnih gradenj širi v kmetijski prostor, ki ga direktno in indirektno (opuščanje hribovskega areala) odvzema primarni kmetijski panogi na najbolj vitalnih območjih. Tako imamo že močno degradirani prostor, pa še tako nerazvito ekonomijo. Kmetijska politika v rokah (ne)stroke je tretirana kot ideologija in ne kot stvarnost. Neupoštevanje zakonitosti nas lahko pripelje v gospodarski in ekološki kolaps.

V sklop vprašanj, ki jih v tem prostorsko omejenem sestavku obravnavam (želim obravnavati), sodi mnogo širša problematika, vendar se moram omejiti le še na nekaj misli za dosego cilja: razvito kmetijstvo. To je sicer dolgoročen proces, nerešljiv čez noč, vendar dosegljiv ob dejstvu, da je panoga le naredila velik napredek v tehnologiji pridelave, genetiki, kemiji, mehanizaciji in da ima tudi sorazmerno dobro koncepcijo razvoja. Vprašanje je le, katero pot ubrati: ovinkasto ali bližnjico. Mislim, da alternative ne bi smelo biti. Znebiti se je treba iskanja večne resnice. Ta je prisotna v stroki, kadrih, znanju... Včasih je potrebno zaplavati tudi proti toku!

Najosnovnejša prvina kmetijske politike naj postane popolna integriteta kmetijskega prostora in proizvodnih enot (kmetje in polkmetje) ter nedotakljivo lastništvo. Socialna in gospodarska politika, ki ustvarjata ugodne možnosti za razvoj tržno usmerjenih kmetij, sta pogoj, da panoga doseže dolgoročno trdnost. Cenovna politika mora pogojevati nenehni tehnični napredek (razširjena reprodukcija) in odpravljati vmešavanje na trgu z interventnimi uvozi deficitarnih kmetijskih in živilskih pridelkov.

FORO: GORAZD ŠINIK

JAKA ZUPAN

Standard ščitimo na kmetov račun

Zelo kratek čas ste mi odmerili, pa sem kljub temu nekaj spravil skupaj, ker je to moja glavna profesija. Kmetijstvo namreč.

Najprej vam bom kar na kratko odgovoril na tri glavna vprašanja.

Položaj kmetijstva me res zelo skrbi.

Vzrok za takšno stanje je že večletna zaščita življenjskega standarda na račun kmeta.

Ukrepi za izboljšanje so ekonomske cene z uskladitvijo inflacije.

Cenovna nesorazmerja kmetijskih proizvodov in repromateriala za proizvodnjo le-teh so postala prevelika. Zavarovanje kmetov je v tem letu poskočilo za 300 odstotkov in tudi vsi drugi stroški. Prav zato z osebnim dohodkom močno zaostajamo za delavcem. Če pogledamo osebne dohodke in pokojnine v preteklosti, so se dvignili celo za več, kot pa je bilo inflacije. Torej se standard zboljšuje, le kmetu ne, kot da ni državljan SFRJ, še zlasti na našem področju, v Bohinju, kjer je kmetijstvo izredno razdrobljeno in ni večjih kmetij. Proizvodnja upada in če se stanje ne bo izboljšalo, bo uvoz hrane še večji.

Veliko je že bilo o tem izrečenega in napisanega in te dni je obravnaval preblematiko kmetijstva tudi ČKJ. Vendar se mi zdi, da nočejo poseči v pravo jedro, ker samo ovinkarijo. Zgleda, da smo kmetje odveč v naši družbi, čeravno nihče ne more biti brez grižljaja niti en sam dan. Po delovnih organizacijah se kar vrstijo štrajki, ki v glavnem dosežejo svoj cilj in, verjemite, da taki zgledi močno vplivajo tudi na kmeta, le da smo mi preskromni in potrpežljivi, da bi kaj takega izvedli. Kmet je skromen in delaven na svoji grudi, zato ga izkorišča naša družba. Če bi bili po delovnih organizacijah tako delavni in dosledni ter pošteni do skupnega premoženja kot je kmet, bi bila naša družba tudi bolj bogata in bi imel delavec boljše plače in kmet lahko bolj ugodne cene kmetijskih pridelkov. Torej je treba tudi po delovnih organizacijah kaj spremeniti, o čemer nihče ne razmišlja. Tam se po nepotrebnem širijo izgube. In komu naj prikaže izgubo kmet, še zlasti če bi obračunaval amortizacijo obširnih poslopij in strojev in navsezadnje tudi verige, na kateri je privezana krava? Da o čistem dohodku sploh ne govorimo.

Kmetijski inštitut v Ljubljani analizira nekaj kmetij po Sloveniji in ti podatki naj bi bili za merilo cen kmetijskih pridelkov. Vendar pa inštituta danes nihče ne posluša, zato »vodijo« to ekonomiko brez pomena. Saj imamo za merilo družbeni kmetijski sektor. Nas, kmete, boli razlika v cenah zasebne in družbene proizvodnje — tu je namreč jasno dokazano, naj kmet dela ceneje kot delavec v združenem delu. Menim, da je te razlike treba odpraviti oziroma izenačiti, če hočemo biti enakovredni člani naše družbe.

Kmetje smo postali pesimisti zaradi izkušenj v preteklosti in vemo že vnaprej, kod bo potegnil krajši konec — tako kot zakonci prostovoljno zavarovanih kmetov. Večnih obljub in razprav smo že siti. Vsi bi radi jedli hrano poceni, le —kdo jo bo pridelal? Posledice bodo namreč dolgoročne in ne tako hitro popravljive, če...

Naložbe v kmetijstvo so ponehale, krediti so vse prej kot ugodni, previsoke so obrestne mere, ki bi jih moral nekdo beneficirati, mladi se ne odločajo za kmetovanje, ker je lažje in sigurneje zaslužiti dinar drugje. Kmečki, že postarani fant ne dobi družice — če pa jo dobi, obdrži svoj poklic in taka kmetija povečini ne daje tržnih viškov, za kar pa so še velike možnosti v primeru ekonomskih cen. Veliko se piše tudi o kmečkih kulakih, ki se jih očitno nekateri bojijo.

Nihče pa ne obravnava neupravičenega bogatenja izven kmetijstva, katerih valuta ima različno zaščito, na primer polog pod geslom, in vse tja do onstran meja. Zakaj vrhunski delavci, čeprav redki, lahko sami zaslužijo bajne denarje, prav tako redki kmetje z veliko vloženega dela vse družine ne smejo zaslužiti enake vsote?

Kmetijska politika se navadno kroji brez kmetov in vsakdo o kmetu lahko odloča — zakaj tudi kmetje ne odločamo v industrijski politiki?

Kmetov preprosti glas ponavadi ne seže daleč in ga tudi nihče ne posluša, pravico ima samo proizvajati po minimalnih cenah, ki mu jih krojijo drugi.

Sedaj pa naj končam. Verjetno boste dobili več takih in podobnih pisem, ker je kmet že popolnoma obupal nad temi popravki še zlasti, ker so cene tabu v kmetijstvu.

IVAN OMAN

Kmet je vedno vse zdržal. Bo tudi tokrat?

Naša družba je v krizi. Gospodarski, politični, moralni. Kje so vzroki za to?

Gospodarska kriza pri nas ni kriza zaradi hiperprodukcije, pač pa zaradi slabega gospodarjenja, zaradi slabega vodenja družbe. Skratka, v krizi je ves naš politični in gospodarski sistem. V tem kontekstu je v krizi tudi naše kmetijstvo. Naša država namreč, da bi preprečila še večje padanje življenjske ravni delavcev, umetno vzdržuje nizke cene kmetijskih pridelkov. Pri tem pa »pozablja«, da so tudi kmetje delavci, ki z delom svojih rok (pa ne 42 ur na teden in brez prostih sobot in nedelj) pridelujejo dobrine, ki so nenadomestljive. Nenadomestljive, ker se brez hrane ne da živeti, nenadomestljive, ker je v primeru uvoza treba odšteti drage devize. Še posebej pa nenadomestljive v primeru, ko bi je niti uvoziti ne bilo mogoče. Ali odgovorni pri nas na vse to ne pomislijo? Ali ne pomislijo, da bomo živinorejci prisiljeni skrčiti oziroma ekstenzivirati pridelovanje, če ne bomo za naše pridelke dobili ekonomskih cen? Ali pa mislijo: kmet je še vedno vse vzdržal, zato bo tudi tokrat. Ali špekulirajo s kmetovo ljubeznijo do zemlje, njegovo trmo, s katero je že pred štiridesetimi leti rešil družbo pred katastrofo?

Niso pa samo nizke cene tiste, ki pestijo kmetijstvo. Poseben problem je naša majhnost. Država nas omejuje na 10 hektarov. Seveda večina kmetov niti desetih hektarov nima. In podatki kažejo, da se posest še kar drobi in zmanjšuje. Ta proces je treba ustaviti in ga obrniti v nasprotno smer.

Tukaj pa že zadevamo na naš »sistem«. Smo pred spreminjanjem ustave. Rečeno je bilo, da »temeljev sistemov ne bomo spreminjali«. Kaj so temelji sistema? Ali je to tisto osnovno: socializem kot družbeni red, v katerem ni dovoljeno okoriščati se s tujim delom? Ali pa je to naš »delegatski sistem«, ki je razvrednotil skupščinsko odločanje in spremenil naše skupščine bolj v klube za debatiranje? Če se to ne bo spremenilo, ni rešitve iz naših kriz!

Kaj predlagam?

1. Odpraviti omejitev zemljiške posesti na 10 hektarov; s tem v zvezi dodatne ukrepe, ki bodo onemogočili nadaljnje drobljenje kmečke posesti in stimulirali koncentracijo.

2. Ustanovitev institucije demokratično izrabljenega zastopstva kmetov na ravni republike in regij.

3. Cene kmetijskih pridelkov naj se formirajo v dogovoru z institucijo, ki sem jo predlagal v 2. točki.

In za konec: Predpogoj za izhod iz naših kriz je resnična demokracija!

MARIJAN PETERNELJ

Postavimo kmeta na mesto, ki mu pripada

Nekateri razlagalci slovenske preteklosti nam očitajo, da smo narod brez zgodovine. Priliko, da bi se vidneje vključili v evropsko dogajanje, da smo že davno zamudili. Naš knežji kamen je nekje sredi Avstrije.

Če bi vrednost in pomembnost nekega naroda sodili po številu vojnih pohodov, po tem, koliko trupel, požganih mest in vasi so za seboj pustili od krvi podivjani kraljevi vojščaki, bi pač morali pritrditi takšnim očitkom. Toda, ob koncu drugega tisočletja, ko še niso zaceljene rane dveh svetovnih morij in ko smo se dodobra ovedli, kaj bi prinesla tretja, v zavesti večine človeštva veljajo drugačna merila tudi v presojanju preteklosti. Kraljev nismo imeli, tudi slavnih vojskovodij ne, toda — preživeli smo.

Imeli smo zdrav kmečki rod, ljudi ki so stoletja bili boj z zemljo, več z nerodovitnimi bregovi kot z ravninskimi njivami. V višino nad tisoč metrov je našega prednika prignala potreba po kruhu. Verjeti ne moreš, ko gledaš strma polja, s katerih na vsakem koraku štrli kamen, da je tod nekdanje dni živelo deset, petnajst družin. In kakšnih! O mnogo otrocih so nekdaj govorili, ko je njihovo število preseglo deset.

Zemlja je bila našemu predniku sveta stvar. Zaradi nje je bil pripravljen seči tudi po sekiri. Spoštoval jo je bolj od vsega. Letne čase je meril po opravilih na njej. Iz njegove kulture, pesmi, pripovedništva, verovanja, družbenih navad, iz vsega je čutiti vonj zemlje.

Iz kmečkega življa so izšli tudi naši največji razumniki. Kar listajmo po življenjepisih pomembnih ljudi od preteklosti, ki so resnično nekaj veljali, ustvarili in niso bile le napihnjene veličine svojega časa. Koliko jih je, ki ne izhajajo iz vaškega okolja?!

Potem so prišle spremembe. Nekaj jih je prinesel čas, mnogim je smer zakoličil človek. Ta človek se je začel igrati in potvarjati tudi svojo lastno zgodovino. Revolucija je potrebovala nasprotnika. Prave boržuazije Slovenci nikoli nismo imeli prav številčne. Tako je nastal razredni nasprotnik delavca kmet. Ne le veleposestnik. Z gnojnico se je oblivalo tudi lastnika nekaj deset hektarov velike kmetije. Trditev ni izvita iz trte. Poglejmo nekoliko literaturo. Kolikokrat je kmet prikazan kot izkoriščevalec, pravi mučitelj hlapcev in dninarjev. Ne trdim, da surovosti, domišljavosti in podcenjevanja med gruntarji ni bilo. Toda kritika je padala po dolgem in počez. Kmet, sam z zgaranimi rokami, ki je moral pomesti vse predale, da je odplačal davke, je postal krivec za težak socialni položaj kmečkega proletariata. Četudi je nosil zakrpane hlače, je bil prikazovan kot okrutni oderuh, ki bogati na račun hlapcev in dninarjev.

Kako zelo je bilo ozračje sovražno nastrojeno proti kmetu tudi še dvajset let po vojni, priča droben dogodek iz mojega poznega otroštva. Za Kmečki glas sem napisal kratko črtico. Kmečkega gospodarja sem opisal kot pravo surovino, ki pretepa svojega malega pastirja. Okolje, v katerem sem doraščal, mi nikakor ni ponujalo takšne slike. Nasprotno. Odkar sva z materjo sama delala na kmetiji, sva bila na vsakem koraku, pri vsakem delu, deležna pomoči sosedov. Bil sem, otrok, pod vplivom knjig, časopisov, šolskih čitank.

Takšno ozračje je imelo do kraja negativne posledice za nadaljnji razvoj kmetijstva. Razumljivo, da se je sovražnemu razpoloženju do kmetov pridružilo dosti delavcev, posebno tistih, ki so v zelo hitro se razvijajoči industriji našli lažje in boljše plačano delo, kot ga je zmogel dati kmet in kmetijstvo. Psovko, zabit kot kmet, je bilo slišati na vsakem koraku. Žal vse do danes ni povsem izginila. V takih razmerah so se mnogi mladi in sposobni ljudje izseljevali iz vasi v mesta. Tovarne so jih sprejemale odprtih rok. Na vasi zrastel otrok, vajen dela iz najrosnejših let, je znal poprijeti za delo tudi v tovarni.

Prekomerni razvoj industrije pa je počasi začel kazati tudi manj rožnato plat medalje. Hrupa in smradu naveličani meščan se na kmečko življenje ozira kot na pravljični raj, iz katerega je bil izgnan. Svoje pristavijo razni pisci člankov, ki hote ali nehote poveličujejo vaško življenje. Posebno kategorija so besedila domače glasbe, ki z nostalgičnim poveličevanjem kmetiča in njegovega veselega, brezskrbnega življenja prav žalijo trdo kmečko življenje. Sodeč po njihovih umotvorih je kmet simpatičen bedak, nadvse srečen na svoji zemlji brez problemov veselo veselo jucka ob vedno polni steklenici.

Ob tem so resnični problemi sodobnega kmetovanja povsem zamegljeni. Sodoben kmet je podvržen prav vsem zakonitostim trga in ekonomije. Kriza, ki jo preživljamo, je bolj kot drugo gospodarstvo prizadela prav njega, četudi je zanjo najmanj kriv. Zaviranje cen hrane in divjanje cen kmetijske mehanizacije postavlja pod vprašaj ne le nadaljnji razvoj, pač pa ohranitev že doseženega.

Ni bil namen mojega zapisa prikazovati napake slovenske politike do pridelovalcev hrane. O tem so v zadnjih dneh več povedali tisti, ki se na stvar bolj spoznajo. Zdelo pa se mi je potrebno spregovoriti o odnosu do kmečkega človeka, tistim vsakdanjim, bolj ali manj neformalnim. Tudi od tega je odvisna nadaljnja usoda slovenskih kmetij, slovenskih polj, slovenskega kmeta. Bomo končno nanj začeli gledati z realnimi očmi? Bomo spoštljiveje negovali koreninе, iz katerih izhajamo?

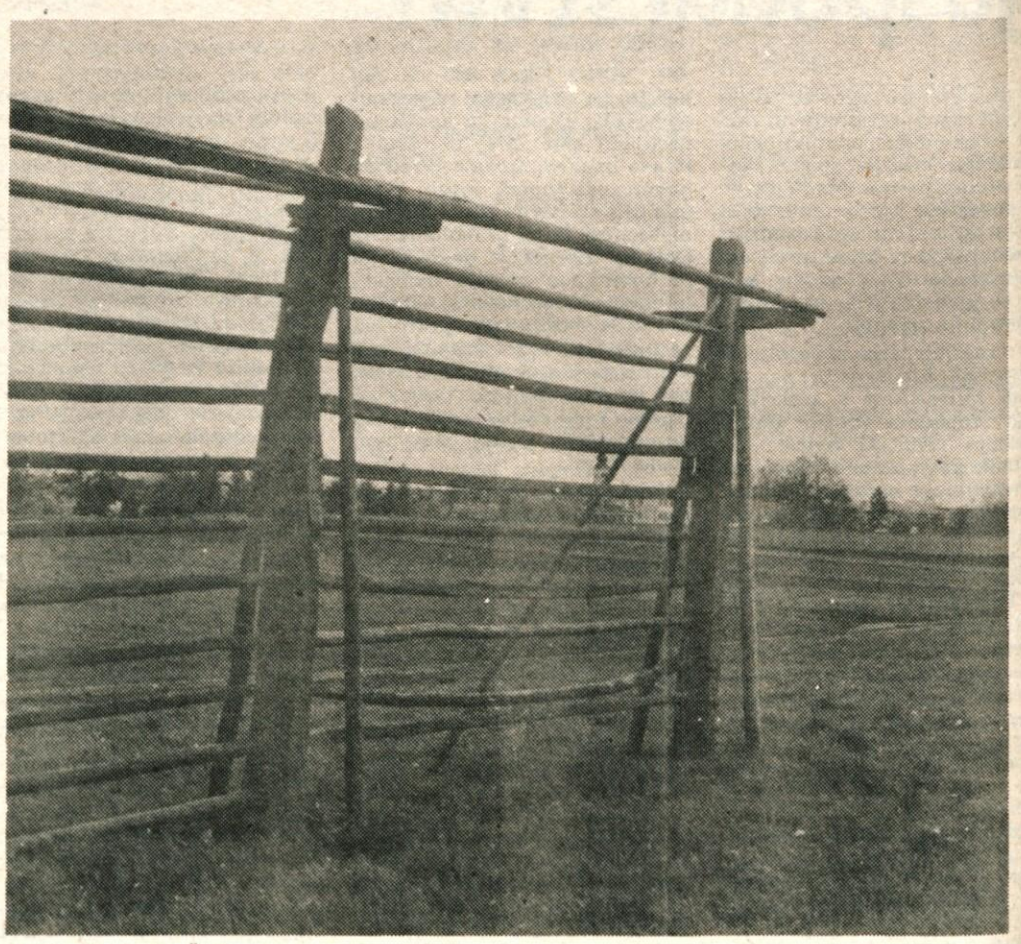

FORO: GORAZD ŠINIK

Prejeli smo

EDO TORKAR

Strasti in odpuščanja Vena Dolenca

STRASTI IN ODPUŠČANJA VENA DOLENCA

Kdo ne pozna njega, ki hodi diagonalno
ob zvokih fanfar po svojem Kranju.
V levici nosi trobojnico in njegov
korak je sinkopiran z ritmom dihanja
mame Slovenije. S kazalcem in palcem
desne roke ščiplje poganjke magnolij
in lista sence z brstičnega ohrovta.
Nikolaj ima brado iz verzov in v lase
vpletene ode. Okrog vratu ima mlinski
kamen in drobne gubice ob očeh. Hodi
en meter od zemlje in s tem daje vtis,
da nekako vzvišeno gleda na svoje
podanike, srečne in nevedne
v svojem zadovoljstvu.
Kranjčani imajo radi Nikolaja, a človeška
narava jim le ne da, da mu ne bi
zabodli noža v hrbet, kot je to na dvorih
v navadi. Seveda jim je potem žal in
takrat histerično jokajo in na Gorenjskem
je dež. A Nikolaj se ne meni za
drobne slabosti svojih klovnov in
odpušča levo in desno, vsemu in vsem,
ker je, kot se govori, trockist
in krvodajalec.

Izid prve samostojne pesniške zbirke Vena Dolenca STRASTI IN ODPUŠČANJA je (oziroma bi moral biti) za Jesenice in Gorenjsko pomemben kulturni dogodek vsaj iz dveh razlogov: prvič, ker gre za oživitev in nadaljevanje že več kot pred desetimi leti ugasle jeseniške knjižne zbirke Mala Čufarjeva knjižnica, in drugič, ker je Dolenčeva zbirka, kljub temu da je prvenec (če ne štejemo njegovega sodelovanja v Pesniškem almanahu mladih, MK 1983), daleč od vsake začetniške negotovosti in nebogljenosti, pač pa suvereno dejanje zrelega ustvarjalca, ki ve, kaj hoče in kako to doseči. Zbirka Strasti in odpuščanja je redek in dragocen primer pesnjenja, ki mu uspeva loviti ravnotežje med angažmanom in liričnostjo ter se vseskozi giblje v varni razdalji, tako od hermetičnega abstraktizma kot tudi od aktualističnih banalnosti. Dolenc se dobro zaveda, da dandanes ni več mogoče kar na počez ubesedovati večnih pesniških tem, kot so ljubezen, osamljenost, usoda, hrepenenje, smrt. Njegove pesmi navdihujejo konkretni ljudje in konkretne okoliščine, kar nakazujejo že nekateri naslovi: Ivan Domitrovič, Mariji Filipesco, Salvadorju Daliju, Oda Nikolaju Slaparju... Ta »konkretnost« je upesnjena z veliko izpovedno močjo in mojstrstvom v izrazu, jezik je barvit in melodičen (ne smemo pozabiti, da je Dolenc poleg vsega drugega tudi glasbenik in likovnik), zato večina njegovih pesmi zazveni v srečnem soskladju med vsebino in obliko. Dolenčevih pesmi se nam ni treba guliti na pamet, da bi se nam vtisnile v zavest, v njih je toliko sugestivne moči, da se nam dobesedno vpijejo pod kožo — pa naj pojejo o Ani, ki ji gledata iz oči Jakopič in Tintoretto, o mrtvem detetu, ki mu sredi čela poganja ječmenov klas, o gospodični, ki z volnenimi rokami plete v okna katedral barvasto steklo, o feministkah, ki jim iz ust letijo kromirane ptice, kadar govorijo, in tiste stvari počnejo le ob največjih državnih praznikih, o proletarcih, ki vstajajo tako zgodaj, da skoraj nima smila, da bi šli spat...

Knjigo je založil kulturno-umetniški klub Tone Čufar pri DPD Svoboda Jesenice, uredil pa uredniški odbor v sestavi Marko Hudnik, Siniša Petrović in Damjan Jensterle. Tehnična in likovna oprema je skupno delo Damjana Jensterla in Vena Dolenca, v nakladi 500 izvodov pa jo je natisnila Knjigveznica in tiskarna iz Radovljice. Naj povemo še to, da sta vse izdajateljske stroške nosili jeseniški ZKO in kulturna skupnost, kljub temu da sta bili za pomoč naprošeni tudi kulturna skupnost avtorjeve matične občine — tržiške, in tovarna Peko, kjer je Veno Dolenc zaposlen.

Kmalu bo, upajmo, prišla med bralce tudi druga (in obenem zadnja) knjižica lanskega letnika MČK — zbirka kratkih proz Milana Kristana Izpiski. Zaradi zamud v tiskarni se je izid obeh knjig namreč precej zakasnil.

Odmevi

FRANCI ZAGORIČNIK

Se delat Francoza

Glavna ugotovitev Eda Torkarja na moje pisanje o Odprtih straneh Gorenjskega glasa je naslednja: »Zagoričnik že ve, do kam sme s svojo kritiko, koga lahko jasno in glasno pokliče iz vrste in ga javno ošteje in za koga je bolje, da se ga loti po ovinkih in izza vogala. Kaj je to drugega kot pomanjkanje poguma in jajc!«

Ob njegovem članku, ki je do polovice natrpan s tujimi citati, bom ravnal rajši po svoji pameti. Sprejmem kritiko, čeprav bi se ji kdo, ki me bolje pozna, rajši smejal. Seveda gre za pomanjkanje poguma. Priznam, da večji del mojega dela in delovanja korespondira ravno z mojim strahom in ne s pogumom. Ta dva, mogoče iracionalna občutka sta vzročno—posledično povezana, tako kot pri Edvardu Kocbeku, kljub temu da je pred mojim pogumom tudi tisti NE, ki pogum zanikuje. Tako da površno gledano prevladuje le strah.

Strah me je tudi takšnih izjav, kot je na primer tale Torkarjeva: »Sem na strani Montesqieuja, ki je trdil, da je predvsem človek, potem šele Francoz,« ker me takšna izjava postavlja pred zid. Prvič, trditev je stara več kot četrt tisočletja in drugič, je iz drugačnega konteksta. Zato tukaj nič ne morem. Jaz sem na strani Eda Torkarja, ko mi očita pomanjkanje poguma. Ne morem pa se postavljati s tem, da sem tudi na strani Montesquiuja, ki mi nič ne more pomeniti, dokler njegove trditve ne spravim v svoj slovenski kontekst.

Pri Montesquieuju pomeni biti ali ne biti Francoz, oziroma predvsem človek, bolj odnos do Francije kot absolutističnega državništva. Kot filozofu, uglednemu tudi med buržoaznimi materialisti, in podeželskemu plemiču iz okolice Bordeauxa je bilo bližje biti predvsem človek in svetovljan pa šele potem pripadnik in ud neke države. Biti Francoz v takšnem primeru ne pomeni nobenega premisleka o nacionalnosti. Sploh ne gre za to. Francoski unitarizem je že krepko pospravil svoje »narode in narodnosti« in njihove kulture. Spomnimo se samo Provansalcev in njihove bogate književnosti! Tu smo torej!

Biti Francoz na nekem drugem geografskem področju pomeni, recimo, biti Američan v odnosu do Indijanca. Biti človek v takem primeru pa ne pomeni biti Američan v prevladujočem odnosu do Indijanca. Zato so Američani svoje napredne ljudi na področju genocida tudi ubijali, enako kot Indijance, ne glede na to, da so bili med temi naprednimi ljudmi tudi predsedniki ZDA. Vendar ne gre zmeraj za ubijanje. Nasilna asimilacija na Koroškem, ki je bila izredno učinkovita za časa nacizma, se je humanizirala. Tako je bila povojna humana germanizacija na Koroškem veliko bolj uspešna kot pa tista iz fašističnega obdobja. Nujno se vprašamo: kako pa je pri nas?!

Spomnil bi na to, da eno naših najbolj popularnih političnih gesel izhaja iz francoske buržoazne revolucije: svoboda, enakost, bratstvo. Mi smo že tako daleč, da sta nam ostala samo bratstvo in enotnost. Svoboda je v našem državniškem kontekstu že presežena. Preselila se je na področje ustvarjalnosti, javnosti in samoupravnega urejanja družbe. Zato v smislu državnega unitarizma ne igra več nobene vloge, saj je zadeva ustavno, zakonsko in pravno urejena in naj bi ji bilo v teh razmerah zadoščeno. Edino, kar je za unitarizem še aktualno, je bratstvo in enotnost, ker to še ni preseženo. Tudi v tem primeru ni govora o nacionalizmu ali antinacionalizmu! O tem sploh ni govora!

In res. Kdor danes razmišlja kot Slovenec, sredi podjetij, napol potujčenih oziroma napol ali še bolj pobratenih ali poenotenih, je kaj hitro nacionalist, in tudi res je. Biti Slovenec za nekatere pri nas pomeni folklorni anahronizem in predvsem, ekonomsko gledano, nerentabilni kič, kar naj bi bilo do konca našega tisočletja pospravljeno. Verjetno zato, ker je že vsakemu preprostemu človeku takoj jasno, da je v težkih kriznih razmerah in tudi sicer unitarizem veliko cenejši. Katekizmov marksizma in vseh drugih knjig ne bo treba več tiskati v vseh čez dvajsetih jugoslovanskih knjižnih jezikih. Slovenija je njihova dežela in slovenski domorodci naj bojo rajši tiho in veseli dokončnega pobratenja!

Še besedico o Torkarjevem skrivanju na »senčni strani« Ivana Cankarja. Pustite Cankarja pri miru! Bil je »dober pesnik pa slab politik«, kar se za pesnika spodobi: pesnik je nujno problematičen, ne gre mu vse verjeti in ga je treba v vsakem času na novo brati. Sploh pa biti Edo Torkar ali Franci Zagoričnik (ali biti Francoz) še ne pomeni, da se lahko kdo od naju uspešno diči s Cankarjevo Belo krizantemo. Dejal bi, da gre prí tem bolj za manifestiranje vidnih znamenj neke imenitniške pripadnosti, za pavje perje tujih misli: Montesquieu, Selenić, Cankar itn.

Postavljen sem pred nujno glasovanje o tem, ali sem ali nisem predvsem človek in šele potem Francoz oziroma Jugoslovan po nacionalnosti. Ne bom dvigal rok pri tem glasovanju. Pri tem me ne moti toliko samo glasovanje in dviganje rok, saj so odločitve te vrste dovolj preproste. Bolj me motijo nereflektirane izjave in parole, saj je pri njih ime človeške vrste — homo sapiens — seveda do konca vprašljivo in sporno. Svet se ureja tako, naj bi Veliki brat (enkrat Nemec, enkrat Rus, enkrat Francoz) mislil na vse in jaz naj bi hodil po uradih spraševat, kaj si smem misliti kot navaden človek, se pravi kot homo vulgaris ali kot homo primitivus.

Vitomir Rems, vodja službe za varstvo pri delu in varstvo pred požari v leški Verigi

Delavec ima pravico odkloniti nevarno delo

Lesce, 12. junija — Veriga je ena od delovnih organizacij na Gorenjskem, za katero lahko trdimo, da dobro skrbi za varstvo pred požari ter za čisto okolje. Iz pogovora z Vitomirjem Remsom, ki v Verigi vodi tovrstno službo in hkrati predseduje svetu za požarno varnost v sestavljeni organizaciji Slovenske železarne, pa smo tudi zvedeli, da vznemirja razmeroma veliko število nesreč pri delu.

»Čeprav je v treh desetletjih, kolikor časa je v delovni organizaciji že organizirana služba varstva pri delu, število nezgod upadlo s 130 do 150 na manj kot sto na leto (število zaposlenih pa se je v tem obdobju zelo povečalo), s stanjem nismo in tudi ne smemo biti zadovoljni,« je dejal Vitomir Rems. »Lani smo imeli 91 nesreč pri delu. Vsak, ki se je zapletel v nezgodo, je bil povprečno več kot 21 dni na bolniški — skupno kar 1943 delovni dni (leto prej 1479) ali približno toliko, kot bi bilo sedem delavcev vse leto doma. Opažamo, da je več nesreč takrat, ko ni zadosti naročil in je tudi proizvodnja manjša, čeprav bi pričakovali prav nasprotno. Razlog je verjetno v tem, da v primerih, ko, denimo, ni dovolj dela, prihaja do premeščanja delavcev z enega na drugo delovno mesto. Delavci včasih dobesedno prezirajo nevarnost, poenostavljajo delovna opravila (namesto da bi uporabljali klešče, delajo z rokami), delajo pri neprimerno zavarovanih strojih in napravah. Z viličarjem se včasih prevaža več delavcev, kot je dovoljeno; vozijo pa ga tudi ljudje, ki za to niso usposobljeni. Promet z viličarji bomo tudi sicer morali urediti in bolje organizirati — ne le zato, da ne bi prišlo do nezgod, temveč tudi iz povsem gospodarskih razlogov. Delavcem tudi preskrbimo ustrezno zaščitno opremo, vendar je vsi pri delu ne uporabljajo, zato imamo na leto še vedno pet ali šest primerov, ko jim pri rezkanju, struženju in brušenju priletijo v oko drobci, opilki in podobno. Čeprav imajo zaposleni pravico odkloniti delo, za katero menijo, da je nevarno, je takšnih primerov zelo malo — tudi zato, ker mojstri in drugi nadrejeni takšno ravnanje največkrat označijo za nedelavnost, izigravanje in podobno.«

● Statistika kaže, da število požarov v Verigi upada. Je to naključje ali posledica načrtnega in strokovnega dela?

»O naključju ne moremo govoriti. Ko je Veriga začela uporabljati za kurjavo in gorivo namesto mazuta zemeljski plin, se je število začetnih požarov v tovarni bistveno zmanjšalo. Novi energetski vir pa nam povzroča drugačne skrbi: v primeru, če bi popustili posamezni elementi in bi plin začel uhajati, ne bi nastal le požar, temveč tudi eksplozija. Štirje večji požari v zadnjih dveh letih (v sušilni napravi, v peči, galvaniki in peskalni napravi nas opozarjajo, da moramo že pri načrtovanju in uvajanju sodobnejše tehnologije v proizvodnjo dosledno poskrbeti tudi za varstvo pred požari. V novem prizidku, kjer izdelujemo sidrne verige, smo že namestili javljalne naprave, načrtujemo pa jih še v kovačnici, lakirnici, v TIO in v nekaterih drugih obratih. Naš cilj je, da bi v bližnji prihodnosti namestili na požarno najbolj nevarna mesta stabilne gasilne naprave, ki bi se samodejno vključile ob določeni koncentraciji plinov in ob določeni temperaturi. V gasilstvu namreč velja pravilo, da je za prvih pet minut požara dovolj vedro vode, za naslednjih pet minut pa je potrebna že količina ene gasilske cisterne. Letos ta bila v Verigi dva začetna požara (na peskalni napravi in rezkalnem stroju); gasilci — precej jih stanuje v bližini tovarne — pa so oba zelo hitro zadušili.«

● Veriga je bila pred desetimi leti še velik onesnaževalec okolja, predvsem zraka in reke Save. Kakšno je stanje zdaj? Čistilna naprava je brzčas veliko prispevala k zmanjšanju onesnaženosti?

»Ko je varstvo okolja dobilo družbeni pomen, smo tudi v Verigi začeli reševati ekološke probleme. Prešli smo z mazuta, velikega onesnaževalca zraka, na zemeljski plin, ki manj ogroža okolje. Pred štirimi leti smo zgradili čistilno napravo, za katero lahko rečem, da dobro dela — tudi zato, ker je strokovno nadzorovana. K manjši onesnaženosti okolja so prispevali tudi novi tehnološki postopki. Naj navedem le enega: tehnično obdelavo verig s strupenimi in za okolje nevarnimi cianidnimi snovmi smo nadomestili s plinskim postopkom. Vsa odpadna olja zbiramo, zdaj tudi razmišljamo, da bi jih sami čistili. Novo skladišče je zgrajenc tako, da vnetljive in nevarne tekočine tudi ob morebitnem izlitju ne bi pronicale v zemljo in v podtalnico. Galvanski mulj, ki ostaja v galvaniki, koristno uporabljajo kranjske opekarne pri izdelavi opeke«, je dejal Vitomir Rems in dodal, da stanje še vedno ni tako dobro, da ne bi moglo biti še boljše. Tako pa je povsod, ne le v Verigi.

C. Zaplotnik

KLICAJ ZA VARNOST

Norčije na kolesih

Ondan sem hodil po mestnem pločniku in kar naenkrat je nekaj švignilo mimo mene. Mladenič, ki je urno vrtel pedala svojega jeklenega konjiča, je za hip postal in se zatem sunkovito dvignil na zadnje kolo, nekaj metrov vozil samo po njem, se zopet spustil na obe kolesi in odbrzel dalje. Taki spretnosti bi gotovo zaploskal, če bi jo videl v cirkusu ali drugod, na prometni ulici pa mi ni ugajala.

Kolesa BMX — namenjena so terenski in spretnostni vožnji — tudi pri nas niso več redkost. Žal je le malo njihovih lastnikov poučenih, da niso izdelana za prevoz in potovanja. Resda je z njimi moč voziti po gladkem asfaltu kot z vsakim drugim kolesom, toda že njihov zunanji izgled izdaja drugačne zmogljivosti. Glavna značilnost so debelejše in močno nazobčane gume, ki skupaj s prenosnim razmerjem med zobčeniki omogočajo vozniku akrobatsko manevriranje. V tujini imajo posebne poligone, kjer že dalj časa tekmujejo v raznih spretnostih. Naši ljubitelji BMX koles so šele pred nedavnim prvič tekmovali na edini stezi v Mariboru.

Čeprav tekmovališč primanjkuje, ne moremo in ne smemo odobravati uporabe BMX koles na cestah! Sporna je že formalna plat, saj kolesa nimajo predpisane opreme (manjkajo svetila, zvonec in blatniki). Vprašljiva pa je zlasti varnost voznikov. Norčava vožnja po enem kolesu na prometni ulici se lahko kaj hitro sprevrže v nesrečo in tudi tragedijo.

S. Saje

Ob 100-letnici organiziranega kolesarjenja

Posvet Kolo v prometu

Ljubljana, 16. junija — Republiški svet za preventivno in vzgojo v cestnem prometu, republiški sekretariat za notranje zadeve in republiški komite za promet in zveze organizirajo jutri, v sredo, v veliki dvorani ČGP Delo v Ljubljani ob stoletnici organiziranega kolesarjenja na Slovenskem prvo posvetovanje Kolo v prometu. Dr. Vlasto Zemljič iz Prometno tehničnega inštituta Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo bo govoril o pomenu in problemih kolesarstva v Sloveniji, Peter Šefman, načelnik oddelka za varnost prometa pri RSNZ, o varnosti kolesarjev v prometu, Drago Bole, samostojni inšpektor RSNZ, o problemih pri urejanju kolesarskega prometa, Stane Iglič iz Javnega tožilstva SRS o pravnih predpisih v kolesarskem prometu, mag. Jože Drnulovec iz republiškega prometnega inšpektorata o osnovnih tehničnih elementih kolesarskih površin... Posvet je namenjen predvsem članom svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, delavcem občinskih upravnih organov, inšpekcijskim službam, delavcem cestnih in komunalnih podjetjem, ki načrtujejo, gradijo in vzdržujejo kolesarske površine. Na posvetu se bodo tudi opredelili do predloga za spremembo zakona, ki ureja kolesarski promet.

C. Z.

Luknja pri luknji — kaj je to? Ne, ni bohinjski sir, temveč cesta med samopostrežno restavracijo v Kranju in zidano ograjo nekdanjega Vina-piva. Ko luknje zapolni dež, se stanje še poslabša. (C. Z.); foto: F. Perdan

NESREČE

Prehitro od Goropek proti Žirem

Žiri, 12. junija — 27-letni Milan Herega iz Škofje Loke je prehitro vozil z avtomobilom od Goropek proti Žirem. Avto je zaneslo s ceste, prevračal se je dvajset metrov in nato obstal na kolesih. Vozniku ni bilo nič, v nesreči pa se je huje ranil njegov sopotnik, 44-letni Nikolaj Žakelj iz Škofje Loke.

Nevarno potapljanje

Tržič, 13. junija — 22-letni potapljač Matej Grum iz Tržiča se je v soboto dopoldne brez maske potapljal v letnem kopališču v Tržiču. Pri enem od poskusov mu je postalo slabo, napil se je vode in ostal nezavesten na dnu bazena. To je na srečo opazil eden od kopalcev, ki je potapljača potegnil iz vode. Takoj so mu nudili zdravniško pomoč, nato pa so ga odpeljali v bolnico na Golnik.

Ognjeni zublji zajeli avtobus in avtomobil

Gozd Martuljek, 12. junija — Med vožnjo od Kranjske gore proti Jesenicam je na avtobusu nemškega potovalnega biroja nastal požar — domnevajo, da zaradi okvare na električni napeljavi. Potniki so pravočasno izstopili, požar pa je po nestrokovni oceni povzročil za 20 milijonov dinarjev škode.

Brnik 13. junija — Italijanski državljan Antonini Guidot je opazil, da v njegovem avtomobili gori signalna luč za olje, zato se je ustavil na parkirišču letališča Brnik. Ko je odprl pokrov motorja, so iz avtomobila švignili plameni. Požar so pogasili gasilci z brniškega letališča. Domnevajo, da je med vožnjo iz vplinjača izpadel vijak in je začelo iztekati gorivo.

Neprevidno prečkanje

Godešič, 11. junija — 56-letni Maks Magušar iz Škofje Loke je v četrtek popoldne vozil osebni avtomobil od Škofje Loke proti Jeprci. V naselju Godešič je izza stoječega avtobusa stopil pred avtomobil 30-letni Alojz Lukančič iz Gosteč. Magušar, ki je vozil prehitro, kljub zaviranju nesreče ni mogel preprečiti in je pešca zbil. Huje ranjenega so odpeljali na zdravljenje v klinični center.

V eni noči vlomil v štiri prodajalne

Prstni odtisi so ga izdali

Kranj, 12. junija — Dvaintridesetletni Dragutin Kolundžija iz Liškega Osijeka (občina Gospić) je na glavni obravnavi na kranjskem temeljnem sodišču zatrjeval, da je prvič v Kranju. Prstni odtisi, ki so jih delavci UNZ Kranj odkrili po vlomu v eno od prodajaln na Titovem trgu, pa so dokazali, da je bil Dragutin v Kranju zanesljivo tudi v noči z 20. na 21. november leta 1981.

Takrat je vlomil v prodajalno čevljev Obuča Beograd in iz nje odnesel ček in gotovino v znesku 31.355 dinarjev, v Elitino Modo, odkoder jo je odkuril z ženskim perilom, vrednim 40.766 dinarjev, in s 40 tisočaki denarja, v prodajalno Elita—Drogerija, iz katere je ukradel le 100 dinarjev, nameraval pa si je prilastiti še več denarja, saj je poskušal na silo odpreti tudi registrsko blagajno. Vlomil je še v kiosk Tobaka na avtobusni postaji in ukradel tisoč dinarjev, poskušal pa je priti še v notranjost prodajalne Alpina Žiri na Titovem trgu 2, vendar mu ni uspelo odpreti (dobro) zaklenjenih vrat. V vse prodajalne je vlomil na enak način — odlomil je vložek cilindrične ključavnice ali pa je vrata navrl z ustreznim pripomočkom.

Kranjsko temeljno sodišče je obsodilo Kolundžijo na tri leta zapora. Ko pa je »prištelo« še osem let in dva meseca zapora, ki mu jih je 19. februarja letos prisodilo občinsko sodišče v Novem Sadu, mu je izreklo enotno kazen — enajst let zapora. Kolundžija je na glavni obravnavi odločno zanikal, da bi kdaj vlamljal in kradel v Kranju, toda strokovno mnenje Uprave za notranje zadeve Kranj je bilo preveč prepričljivo, da bi mu lahko oporekal. Kriminalisti so namreč po vlomu v Elitino Drogerijo odkrili prstno sled in ko so jo primerjali z odtisom obtoženčevega levega sredinca, so ugotovili, da se ujemata v štirinajstih značilnostih.

Po zakonu je za tovrstna kazniva dejanja zagrožena kazen od enega do deset let zapora. Sodišče za Kolundžijo ni našlo olajševalnih okoliščin in je presodilo, da je triletna ozirroma skupna enajstletna zaporna kazen primerna teži posameznih kaznivih dejanj, visoki stopnji obtoženčeve kazenske odgovornosti, veliki družbeni škodljivosti tovrstnih dejanj, zlasti pa njegovi osebnosti. Sodba ni pravnomočna.

Problemi ob prepovedi prometa v starem delu Radovljice

Kazen ne zaleže

Radovljica, junija — V enem letu, odkar je Linhartov trg v Radovljici zaprt za promet, se je nabralo toliko problemov.

Peter Šlegel, sekretar sekretariata za notranje zadeve SO Radovljica, je dejal, da se razmere na Linhartovem trgu kljub temu da so problematiko že nekajkrat obravnavali različni organi, ne izboljšujejo, temveč se celo poslabšujejo. Komisija pri krajevni skupnosti Radovljica, ki je pregledovala prošnje za izdajo dovolilnic in dajala mnenja, je odstopila, zato je ostal brez opore tudi sekretariat za notranje zadeve. V najtežjem položaju so ob vsem tem miličniki in komunalni redar, ki morajo neposredno na Linhartovem trgu reševati probleme. Prihaja do konfliktov, občani zahtevajo natančna pojasnila in odgovore na vprašanja, kam naj se obrnejo za izdajo dovolilnico. Za kršitev prometnega režima v starem delu Radovljice je bilo doslej kaznovanih že petsto voznikov, vendar se zdi, da je kazen 1500 dinarjev premila in da ne odvrača ljudi od tega, da bi avto pustili pred vhodom na Linhartov trg. Kršitev je veliko zaradi tega, ker je na trgu več obrtnih delavnic, katerih dejavnost je vezana na prevoz z avtomobilom (popravilo televizorjev, kemična čistilnica...), ker je precej solastnikov tamkajšnjih hiš od drugod in ker imajo na trgu sedež ali enote razna društva in delovne organizacije, ki nimajo službenih vozil, temveč prevažajo razne materiale člani teh organizacij s svojimi avtomobili.

»Prometna zapora večini prebivalcev na Linhartovem trgu ustreza, načelno tudi meni, vendar imam na izvajanje nekaj pripomb,« je v pismu, naslovljeno na občinski sekretariat za notranje zadeve, zapisal **Aleks Čebulj,** ki že 28 let živi na trgu in ima možnost, da lahko vsak dan, od jutra do večera, spremlja dogajanje na trgu. Ugotavlja, da je trg po zapori le malo manj zaseden, kot je bil prej. Nekoliko se izprazni le, ko se pojavita miličnika. Veliko avtomobilov je brez nalepke. Organi nadzora imajo različna merila — nekatere kaznujejo, drugih sploh ne opazijo. Parkirišče je pogosto zasedeno z manjšimi tovornjaki in kombiji... »Načeloma podpiram popolno prometno zaporo, vendar šele tedaj, ko bo na trgu nekaj več turistične ponudbe in bodo stare stavbe urejene in resnično vredne ogleda,« je zapisal Aleks Čebulj.

Če so se ljudje v Kranju in Škofji Loki (pa še kje) navadili na prometno zaporo starega dela mesta — le zakaj se ne bi v Radovljici, so se v torek na seji spraševali člani izvršnega sveta in sklenili, da je treba vztrajati pri zapori in biti pri izvajanju doslednejši.

C. Zaplotnik

Preddvorčani so ogorčeni

Most se podira

Preddvor, 12. junija — »Domačini se trudimo, da bi bil kraj urejen in turistično privlačen, hotel Bor je že tudi poln domačih in tujih gostov, most čez reko Kokro v bližini Jelovičinega obrata, na »pragu« Preddvora, pa se podira in meče slabo luč na naša prizadevanja,« so v pismo, ki so ga naslovili na naše uredništvo, zapisali Preddvorčani, očitno nejevoljni, da morajo že dolgo opozarjati in čakati na nov most.

Težki tovornjaki, ki vozijo hlodovino na žago in prevažajo lesne izdelke, in tudi druga vozila so prehuda obremenitev za deske in konstrukcijo, ki jo občasno ogroža še narasla Kokra. Vsako leto je treba zamenjati nekaj odsluženih, zlomljenih desk z novimi, pred nedavnim pa je most delno ostal brez ograje, ker se je nagnila in zgrmela v strugo. Odgovorni so ukrepali tako, da so na mostu postavili novo ograjo in za polovico zožili vozišče, tako da je zdaj mogoč le enosmerni promet. Preddvorčani se ob tem upravičeno sprašujejo, kdo bo kriv, če bo na tem delu ceste prišlo do nesreče.

Janez Gradišar, vodja programsko-projektivnega sektorja v Cestnem podjetje Kranj, nam je povedal, da se na obnovo oziroma gradnjo mostu v Preddvoru že nekaj časa pripravljajo. Lesen most bodo nadomestili z montažnim, betonskim, ki bo imel tudi pločnik za pešce in trdno varovalno ograjo. Predvidevajo, da ga bodo začeli delati ob koncu junija in da bo do jeseni končan. Naložba je ocenjena na 60 milijonov dinarjev, denar pa bosta poleg občinske skupnosti za ceste prispevala še največja uporabnika mostu — Gozdno gospodarstvo Kranj in Jelovica Škofja Loka. Med gradnjo bo promet delno oviran: za osebne avtomobile bo verjetno obvoz prek Brega, za tovornjake in druga težka vozila prek Kokrice in Bele.

C. Zaplotnik

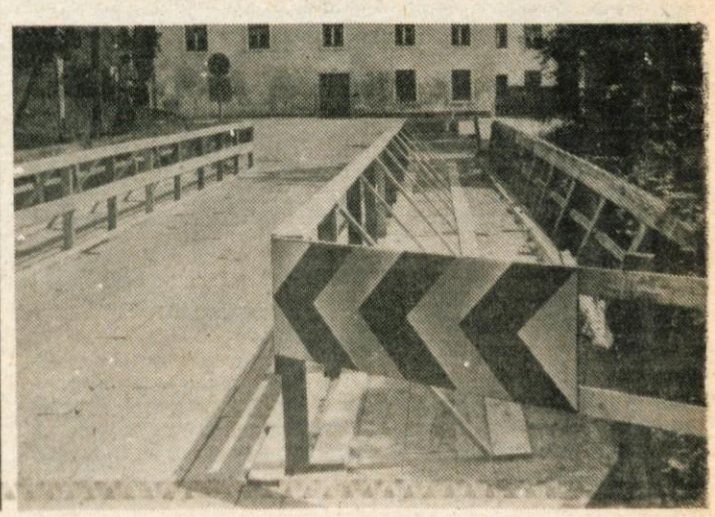

Kot na pravih olimpijskih igrah

Trojica najuspešnejših tekmovalcev iz kranjskih oddelkov za delovno usposabljanje — Foto: H. J.

Kranj, 11. junija — Danes je bilo pri šoli Helene Puhar na Zlatem polju prvo športno in družabno srečanje učencev iz oddelkov za delovno usposabljanje Gorenjske. Pobudniki so bili Kranjčani, ki so privabili štirideset tekmovalcev iz oddelkov za delovno usposabljanje z Jesenic, iz Kamne gorice, Škofje Loke in seveda Kranja.

Prireditev po vzoru republiškega srečanja učencev osnovnih šol s prilagojenim programom je izjemno lepo uspela, bile so prave male olimpijske igre tekmovalnega duha in športnega navijanja. Udeleženci so bili še posebno veseli, ker jih je prišel gledat tudi predsednik kranjskega izvršnega sveta Henrik Peternelj.

Tekmovali so v treh športnih disciplinah. V teku na 30 metrov so bili najuspešnejši Mirsad Ibradžič (Kranj), Jani Moškon (Kamna gorica) in Roman Polajnar (Kranj), v metu žogice Roman Polajnar, Goran Grgorinič in Sandi Šadl (vsi Kranj), v skoku v daljino pa Jože Čaš, Anica Drčar (oba Kamna gorica) in Goran Grgorinič (Kranj).

Kolajne in diplome je tekmovalcem podelil Boris Strel. Srečanje bo postalo tradicionalno. Naslednje leto ga bodo pripravili v Kamni gorici.

H. Jelovčan

Triglav pokalni zmagovalec

Škofja Loka, 10. junija —Košarkarji kranjskega Triglava so zmagovalci za pokal maršala Tita na območju Gorenjske. V finalu so v športni dvorani Poden v Škofji Loki brez težav premagali domačega Lokainvesta z rezultatom 105 : 85 (54 : 45). Pri poražencih so bili najučinkovitejši Dumenčič, Mitič in Dolenc, v zmagovalni ekipi pa Merklin, Omahen in Kolar. Lokainvest se je uvrstil v finale, potem ko je v Šenčurju šele po podaljšku s 83 : 81 premagal istoimensko moštvo; košarkarji Triglava pa so se morali pošteno potruditi, da so ugnali ekipo Beksel. Izid je bil 69 : 65, še ob polčasu pa je vodil Beksel.

C. Z.

Nogometaši Jesenic gorenjski prvaki

Kranj, 10. junija —Končalo se je tekmovanje v gorenjskih nogometnih ligah. Med člani je naslov prvaka osvojila ekipa Jesenic, ki je v 16 tekmah zbrala 29 točk, tri več kot drugouvrščene Lesce. Alples je bil tretji, LTH četrti in Alpina peta. Na naslednja mesta so se razvrstili Kondor, Polet, Bohinj in Reteče. Tudi v mladinski ligi so prepričljivo zmagali Jeseničani, ki so v 12 tekmah zbrali vse možne točke, zabili 104 gole in jih prejeli vsega enajst. Druge so bile Lesce, tretja Alpina in četrti Polet. V pionirski ligi, kjer je tekmovalo sedem moštev, je prva Alpina z 20 točkami, druge Lesce s 16 in tretji Bohinj s 14. Sledijo Polet, Alples, LTH in Jesenice.

P. Novak

Novice iz planinskega društva

Kranj, 12. junija —Planinsko društvo Kranj obvešča ljubitelje planin, da bo ob dnevu Kokrškega odreda in praznika krajevne skupnosti Bela v soboto in v nedeljo, 20. in 21. junija, **tradicionalni pohod na Kališče,** kjer bo v nedeljo ob enajstih dopoldne pred planinskim domom tudi krajša slovesnost. Poseben avtobus bo odpeljal izpred hotela Creina v Kranju ob sedmih zjutraj.

Od 18. junija dalje bosta **stalno odprti planinski postojanki — dom Kokrškega odreda na Kališču in Kranjska koča na Ledinah.** Na ledeniku pod Skuto bo redno obratovala tudi smučarska šolnica. Snežne razmere za smuko so odlične.

Planinsko društvo Kranj organizira 20. in 21. junija **izlet na Krn (2245 m) in h Krnskim jezerom.** Izlet je primeren za bolj ali manj izkušene planince in tudi za družine. Skupina, ki se bo povzpela na Krn, bo prvi dan hodila približno devet ur, drugi dan pa še osem, skupina, ki se bo odpravila le do koče pri Krnskih jezerih, pa vsak dan približno po pet ur. Iz Kranja bo odpeljal poseben avtobus: odhod v soboto ob šestih zjutraj izpred hotela Creina. Cena prevoza je 2500 dinarjev. Prijave sprejemajo v pisarni društva na Koroški cesti v Kranju.

V nedeljo pohod na Jošt

Kranj, 12. junija —Trim klub Sava Kranj organizira v počastitev krajevnega praznika Stražišča v nedeljo, 21. junija, med 6. in 12. uro tradicionalni, 9. trimski pohod na Jošt. Iz Stražišča vodijo na vrh 845 metrov visokega hriba številne in dobro označene poti. Cilj pohoda je pri domu Borisa Ručigaja. Udeleženci, ki bodo tokrat prvič na pohodu, bodo prejeli izkaznico, za dvakratno udeležbo bronasto značko, za štirikratno srebrno, za šestkratno zlato značko. Na dosedanjih osmih pohodih je sodelovalo skupno 2468 ljudi — lani jih je bilo 251, največ pa pred tremi leti — 413. Pohod bo v vsakem vremenu, v domu na Joštu pa bodo poskrbeli tudi za hrano in pijačo.

C. Z.

Spodbuden začetek

Kokrica, 14. junija —Prvi sejem navtike in počitniške opreme, ki ga je minuli konec tedna v bližini osnovne šole na Kokrici organiziralo domače športno društvo, je privabil blizu tisoč ljudi — prodajalcev in kupcev rabljene (in nove) opreme. Največ povpraševanja je bilo po jadralnih deskah in šotorih, mogoče pa je bilo kupiti tudi potapljaško opremo, prikolice za kampiranje, različne čolne, opremo za taborjenje... Lastnike je zamenjalo okrog sedemdeset predmetov, najdražji med njimi (gliser s ceno 2 milijona dinarjev) pa je počakal lastnika. Kokra Globus je prodajala novo počitniško opremo. Na Kokrici obljubljajo, da bo sejem postal tradicionalen; razmišljajo pa tudi o tem, kako bi ga še obogatili. Izkupiček od sejma bodo namenili za delovanje smučarske tekaške sekcije.

C. Z.

Kegljači Kranjske gore prvaki

Tržič, 14. junija — Kegljači Kranjske gore so v tretji, odločilni tekmi za naslov gorenjskega prvaka, premagali ekipo Simona Jenka s Podreče z rezultatom 5026 : 4932. Pri zmagovalcih je bil najboljši Franc Pečar, ki je podrl 864 kegljev, pri poražencih pa Brane Jurkovič z 863 keglji. Kegljači Kranjske gore so zmagali v gorenjski ligi že petič zapored.

Gorenjci na »Veliki nagradi Jugoslavije«

Naši motoristi brez možnosti

Grobniško polje nad Reko, 14. junija — Pretekla nedelja je bila pravi praznik za številne naše in tuje ljubitelje hitrosti, za tiste, ki čakajo na dirke motoristov za svetovno prvenstvo, ki so vsako leto na Grobniku.

Takole se Janez Pintar v boksu pripravlja na začetek dirke. Foto: V. Stanovnik

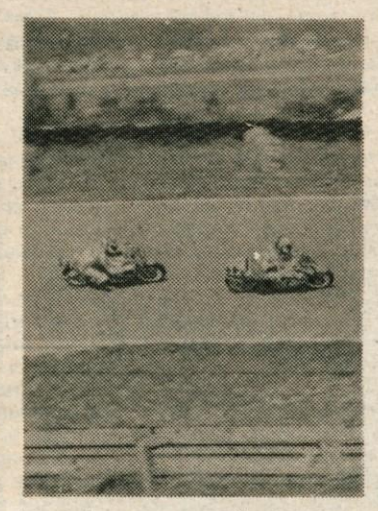

Za dobro zavarovanje steze organizatorji, AMK Kvarner z Reke, porabijo 30 tisoč bal slame in 25 tisoč gum. Na prireditvi pomaga več kot 1200 ljubiteljev motociklizma.

Dirka v hitrostnem motociklizmu za svetovno prvenstvo na našem Grobniku je ena izmed šestnajstih dirk, ki se letos točkujejo za svetovno prvenstvo, bila pa je šesta po vrsti. Zanjo je vsako leto več zanimanja, saj motoristi nastopajo v treh razredih: od 80, 250 in 500 ccm. Najatraktivnejši je prav gotovo razred do 500 kubičnih centimetrov, ki ga ljubitelji motociklizma primerjajo s tekmovanji formule 1. Največ naših tekmovalcev pa nastopa v najnižjem razredu, do 80 kubičnih centimetrov. Na dirki vsako leto nastopajo tekmovalci z vsega sveta.

Med več kot sto tisoč gledalci, ki se vsako leto zberejo na tej največji in najstarejši športni manifestaciji v Jugoslaviji, je tudi precej Gorenjcev. Nekateri pridejo na Grobnik že v petek, drugi na uradni trening v soboto, največ pa se jih zbere na dan dirk, v nedeljo.

Tone Šubic iz Škofje Loke: »Nekaj prijateljev in sodelavcev

se nas je zbralo in smo se pripeljali na Grobnik kar z Alpetourjevim mini busom. S seboj smo vzeli skrinjo pijače, pa tudi mesa je bilo dovolj, saj smo spekli odojka. Res, da so zanimive dirke in tudi tekmovanje, toda meni se zdi še pomembneje, da spoznam veliko prijateljev iz domačih krajev pa tudi iz tujine. Tukaj se srečamo vsako leto in ni nam odveč plačati vstopnine, bencina in drugega. Žal mi je le, ker vem, da naši tekmovalci nimajo pravih možnosti za visoke uvrstitve, saj imajo preslabe motorje, premalo so v tem »biznisu«, ki je še vse kaj drugega kot le dirka.«

Na dirko pa ne hodijo le mladi fantje, tudi dekleta in žene rade pogledajo, kaj zmorejo najpogumnejši.

»Prvič sem na Grobniku, čeprav smo že prej hodili z otroki na staro dirkališče v Preluki. Seveda je bil glavni pobudnik za pot moj mož, ki je stric Janeza Pintarja in se kot vse njegovo sorodstvo za motociklizem zanima že od malega. Toda tudi jaz rada gledam pogumne fante, za katere mislim, da vedo, koliko smejo tvegati. Zdi se mi, da je proga, tukaj na Grobniku, težka in zelo zahtevna. Janezu napovedujem uvrstitev okrog dvajsetega mesta,« je pred dirko povedala **Mari Pravst iz Kranja.**

Janez Pintar, edini gorenjski zastopnik na dirki, je vozil borbeno in se je uvrstil na odlično šestnajsto mesto. Čeprav je razred do 80 ccm za gledalce najmanj atraktiven, so imeli ti tekmovalci največ navijačev, saj so vozili kar štirje Jugoslovani.

»Naši motoristi na dirki ne morejo biti konkurenčni, saj imajo slabše motorje, manj denarja in nasploh ta šport pri nas ni tako razvit kot drugje v svetu. Na Grobnik prihajam že od začetka, mislim pa, da je sama steza dobro urejena, le za gledalce je bolj slabo poskrbljeno. Vsak se znajde, kakor ve in zna. Midva z bratrancem sva šla včeraj zvečer malo okoli, do Reke, Opatije in Delnic. Meni se zdi najatraktivnejši razred do 500 ccm, navijam pa za Eddia Lawsona, ki vozi na Yamahi. Mislim, da so vsi tekmovalci izredno drzni in pogumni,« je ob dirkališču razmišljal **Milan Potočnik iz Rovt pri Luši.**

Ker je dirka pač dirka, zapišimo še letošnje zmagovalce, dobitnike »Velike nagrade Jugoslavije«, ki je bila tokrat že sedemintridesetič, desetič na grobniški progi. V razredu do 80 ccm je zmagal favorit Jorge Martinez iz Španije, v razredu do 250 ccm Carlos Alberto Lavado iz Venezuele, najboljši med »najmočnejšimi« pa je bil Wayne Gardner iz Avstralije, ki je prehitel najslavnejša tekmovalca, Eddia Lawsona in Randya Mamulo.

V. Stanovnik

Na Blejskem jezeru državno prvenstvo in mednarodna veslaška regata

Zanimivi boji in pričakovani rezultati

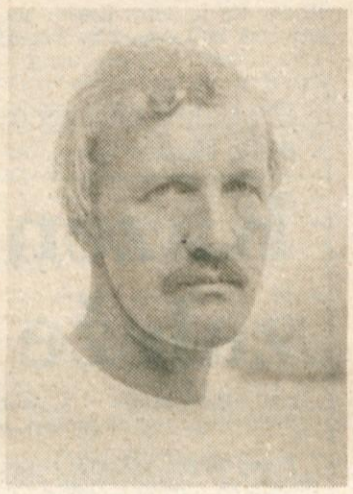

Najzaslužnejša za uspehe blejskih veslačev — trenerja Stanko Slivnik (levo) in Miloš Janša (desno).

Zmaga na mednarodni veslaški regati — blejski četverec s krmarjem: Krašovec, Janša, Prešeren, Ferčej.

Bled, 14. junija — Štiridnevni veslaški praznik na Bledu se je končal z ugotovitvijo, da tudi Jugoslavija premore nekaj veslaških posadk, ki se lahko dokaj enakovredno merijo s tujimi. Spodbudno je, da so med njimi tudi blejski veslači, ki jih uspešno vodita Stanko Slivnik in Miloš Janša.

Na šestdesetem članskem državnem prvenstvu (43. povojnem) — bilo je v četrtek in v petek — so domačini osvojili en komplet medalj: zlato si je priveslal blejski četverec brez krmarja, v katerem so veslali Bojan Prešeren, Dani Ferčej, Sadik Mujkič in Sašo Mirjanič, s srebrom sta se okinčala vojaka, Robert Krašovec in Milan Janša, ki sta v dvojcu brez krmarja zaostala za posadko Grafičarja, Pivačem in Banjancem, finalistoma lanskega svetovnega prvenstva, za dobro poldrugo sekundo, dokazala pa sta, da sta že nadoknadila zaostanek v vadbi; bronasto kolajno sta si priveslala Karli Žust in Bojan Habe, prav tako v dvojcu brez krmarja. »Ni nam šlo le za kolajne,« je razplet državnega prvenstva ocenil **Stanko Slivnik,** trener Blejcev in član strokovnega sveta Veslaške zveze Jugoslavije. »Že pred tekmovanjem smo se namreč dogovorili, da bodo naši veslači vsak dan nastopili le po enkrat. Ničesar nismo hoteli tvegati. Lani se nam je namreč zgodilo, da smo nekatere tekmovalce preveč izčrpali.«

V soboto in v nedeljo je bila na Blejskem jezeru še 34. mednarodna regata, na kateri je sodelovalo več kot petsto veslačev in osmih držav. Jugoslovanske posadke so dosegle kar dvanajst zmag, ponovno pa so se izkazali domačini. Četverec s krmarjem, v katerem so sedeli Ferčej, Prešeren, Krašovec in Janša (krmar Miha Berc), je v silovitem finišu ugnal posadko Švice in drugo ekipo Nemške demokratične republike. Lanska svetovna mladinska prvaka, Mirjanič in Mujkič, ki sta na regati v Duisburgu že premagala na papirju najboljšo jugoslovansko posadko v dvojcu brez krmarja, Pivača in Banjanca iz Grafičarja, sta si želela še enega dvoboja, tokrat na Bledu, vendar sta se mu Beograjčana izognila, saj sta takoj po državnem prvenstvu odpotovala domov. »Škoda,« sta dejala Sašo Mirjanič in Sadik Mujkič, ki sta prepričljivo, za več dolžin, premagala posadko Avstrije, zmagovalko regate v Duisburgu. Izkazala se je tudi kombinirana posadka četverca brez krmarja, Bleda in Crvene zvezde (Ulanek, Bičanin, Žust in Habe), ki je ugnala posadki ZRN in Romunije. V nedeljskem sporedu so si domačini največ obetali od osmerca, nadejali so si zmage, vendar jih je na polovici proge prehitel čoln NDR, 250 metrov pred ciljem pa še posadka ZRN. »Prepričljiva zmaga dvojca brez krmarja, dobra pripravljenost vojakov, uspešno veslanje četvercev, tretje mesto Markovca med mladinci — vse to nam daje upanje tudi za dobro nadaljevanje sezone,« je dejal blejski trener **Miloš Janša.**

Sašo Mirjanič in Sadik Mujkič (VK Bled) sta se avstrijski posadki oddolžila za poraz na regati v Duisburgu.

C. Zaplotnik

Foto: G. Šinik

izkoristite ugodnosti še pred dopusti...

Od 10. do 30. junija

20% popust

za tekstilne talne obloge I. kvalitete proizvajalca ITES LOLA RIBAR

Koristite tudi brezplačen prevoz do 20 km.

Blagovnica Kranj

ITES LOLA RIBAR

Ob nakupu povprašajte še za druge ugodnosti

RUDNIK URANA ŽIROVSKI VRH
—v ustanavljanju
64224 GORENJA VAS — Todraž 1

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge s polnim delovnim časom za nedoločen čas:

1. IZVAJANJE SISTEMSKOANALITIČNIH OPRAVIL AOP
1 delavec
2. KV KLJUČAVNIČAR
2 delavca
3. VOZNIK JAMSKE MEHANIZACIJE
1 delavec
4. IZVAJANJE POMOŽNIH OPRAVIL PRI MERITVAH
1 delavec

Pogoji:

pod 1.: dipl. inž. fizike ali dipl. inž. matematike ali dipl. organizator AOP ali dipl. inž. računalništva, 48 mesecev delovnih izkušenj

pod 2.: KV ključavničar — IV. stopnja izobrazbe, 12 mesecev delovnih izkušenj, jamsko in izmensko delo, starost nad 21 let

pod 3.: KV delavec (rudar, strojnik, voznik), strojnik TGM, vozniški izpit C kategorije, 2 leti delovnih izkušenj, starost nad 21 let, jamsko in triizmensko delo, zaželena kasnejša prekvalifikacija v KV rudarja

pod 4.: PK delavec (figurant, pomožni rudar) — II. stopnja izobrazbe, 3 mesece delovnih izkušenj, starost nad 21 let, jamsko in triizmensko delo

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom za vsa dela od 1 do 4.
Za vsa dela zahtevamo uspešno opravljen zdravniški pregled pred sklenitvijo delovnega razmerja.
Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh na gornji naslov. Po potrebi bomo kandidate vabili na razgovor.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh.

ENCIKLOPEDIJA SLOVENIJE

TEMELJNO DELO O SLOVENIJI IN SLOVENCIH
12+1 knjiga ● 5600 strani ● 8000 stvarnih gesel ● 6000 biografskih gesel ● 4000 barvnih ilustracij ● 6000 črno-belih ilustracij ● Vezava: temno modro usnje z zlatotiskom ● Format: 21×29 cm

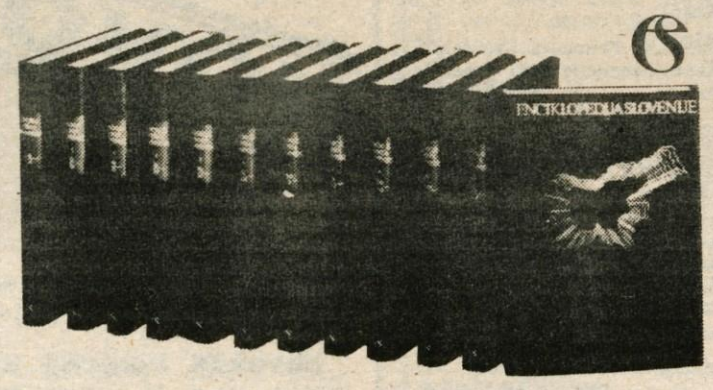

PRVA KNJIGA ENCIKLOPEDIJE SLOVENIJE
bo izšla novembra 1987. Imela bo 1137 gesel (590 stvarnih in 538 imenskih). Opremljena bo z več kot 900 barvnimi in črno-belimi ilustracijami; med temi bo 74 portretov, 29 zemljevidov, 172 slik z likovnega področja in 31 diagramov.

UGODNOSTI V PREDNAROČILU
NAROČNIKOM ENCIKLOPEDIJE SLOVENIJE, ki bodo odposlali izpolnjeno NAROČILNICO in plačali prvo knjigo najkasneje do 1. oktobra 1987, jamčimo najmanj 30% nižjo ceno tudi pri vseh naslednjih 12 knjigah enciklopedije. Izhajale bodo v enoletnih presledkih.
PREDNAROČNIŠKA CENA PRVE KNJIGE je 32.800 din in velja do 1. 10. 1987. Da jo boste dobili po tej ugodni ceni, jo bo treba do 1. oktobra letos tudi plačati v enem ali več obrokih. Prej ko boste enciklopedijo naročili, v več obrokih boste lahko prvo knjigo odplačali. Po 1. oktobru bo knjiga najmanj 30% dražja.
Cene za naslednje knjige bomo določali ob izidih, naročniki pa bodo v začetku leta prejeli račun in položnice za odplačevanje knjige, ki bo izšla istega leta.

V dvanajstih knjigah bo prikazano vse, kar se je od pradavnine in prav do danes dogajalo na slovenskem etničnem ozemlju, trinajsta knjiga pa bo dala pregled imen in različnih pojmov v enciklopediji.

IZPOLNJENO NAROČILNICO POŠLJITE na naslov: ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA, Titova 3, 61000 Ljubljana, prodaja po pošti. HVALA ZA NAROČILO!

NAROČILNICA ☐☐☐☐☐☐☐☐ **ES 2340 00000**

DA, naročam 13 knjig ☐☐☐☐☐☐ 0 0 0 9 0 1

0172105 ENCIKLOPEDIJE SLOVENIJE
1. knjiga izide novembra 1987
Cena prve knjige A — Ca je 32.800 din (samo do 1. 10. 1987)

Priimek _____
Ime _____
Ulica _____
_____ Poštna številka _____

Knjigo bom plačal(a):
☐ po povzetju, ob prejemu knjige

V zaporednih mesečnih obrokih glede na mesec sklenjenega naročila:
☐ naročilo v juniju (5 obrokov)
☐ naročilo v juliju (4 obroki)
☐ naročilo v avgustu (3 obroki)
☐ naročilo v septembru (2 obroka)
☐ v enem obroku, najkasneje do 1. 10. 1987

Ta naročilnica zavezuje naročnika in založbo.
Morebitne spore rešuje pristojno sodišče v Ljubljani.
Sporočite nam vsako spremembo naslova!

Št. osebne izk.: ☐☐☐☐☐☐
Izdane pri: _____
Zaposlen(a): _____
Datum: _____ Podpis: _____

STREŠNA OKNA

mira Radovljica
Tel.: 75-036

Certificirani ček

preprosto plačevanje večjih zneskov

V zlatih časih je bil čas denar. Danes je zlato.

Prihranite čas, plačujte s certificiranim čekom Ljubljanske banke. Certificirani ček je naša nova storitev, namenjena vsem, ki poslujete z večjimi zneski. Dobite ga v enoti banke, ki vodi vaš žiro račun in se lahko glasi na neomejen znesek, seveda v okviru kritja na računu.

V Sloveniji lahko uporabite certificirani ček za:
plačilo kupljenega blaga;
plačilo opravljenih storitev;
poravnavo davčnih, carinskih in drugih obveznosti ali
dvig gotovine v katerikoli enoti Ljubljanske banke v Jugoslaviji.

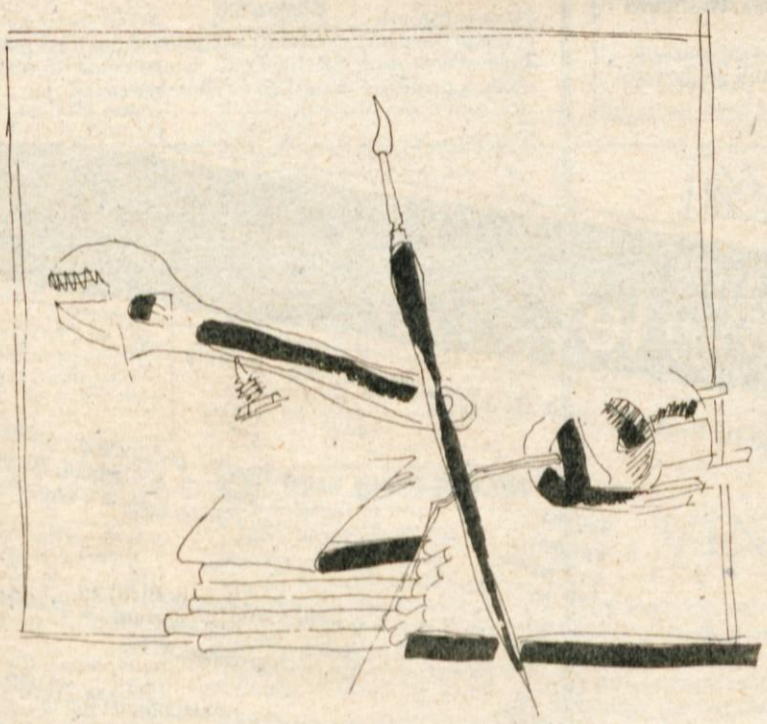

Certificirani ček boste spoznali po njegovi zlati barvi.

ljubljanska banka

gorenje

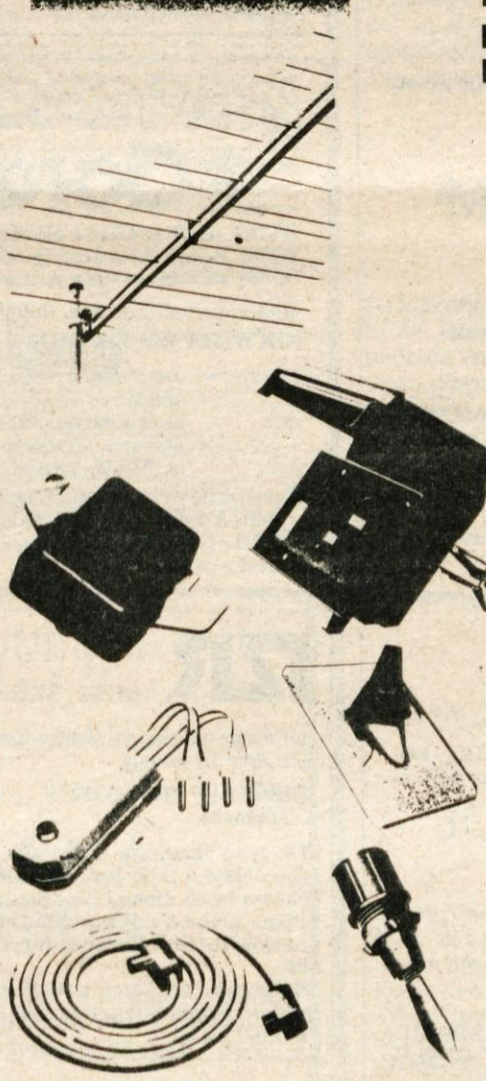

do 30. 6.

IZKORISTITE MOŽNOST UGODNEGA NAKUPA Z

20 % POPUSTOM

- **TV in RA ANTENE**
  AVTO — ANTENE
  TV OJAČEVALCI
  TV KABLI
- **TV PRIBOR**

MERKUR

GLOBUS Kranj
AKUSTIKA Radovljica
UNION Jesenice
BLAGOVNICA Škofja Loka
TEHNIKA Litija

20 let

ALOJZ OVSENIK

Kranj, Jezerska c. 108 c
tel.: 064-35-770

Nudimo več vrst ogledal garderobne stene, mizice, kotne letve ter več vrst letev za uokvirjenje slik in gobelinov

NAJNOVEJŠE:
dvonamenske lestve, razne balkonske ograje in sestavljivi regali.

IZBRALI SO ZA VAS

V blagovnici FUŽINAR na Jesenicah imajo ponovno na zalogi zelo kvalitetne motorne žage TOMOS HUSQARNA. Zanje je zagotovljen tudi servis z vsemi rezervnimi deli. Tudi cena, 342.860 din, je zelo ugodna.

MOJ GLAS

CENTER ZA SOCIALNO DELO KRANJ

Na osnovi sklepa razpisne komisije z dne 8.6.1987 razpisuje dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

DIREKTORJA CENTRA ZA SOCIALNO DELO KRANJ

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom o združenem delu in družbenim dogovorom o uresničevanju kadrovske politike v občini Kranj, izpolnjevati še naslednje pogoje po statutu Centra za socialno delo Kranj:
— da ima visokošolsko izobrazbo socialne, sociološke, psihološke, pedagoške ali pravne smeri ali višješolsko izobrazbo socialne, pedagoške ali pravne smeri in 5 let delovnih izkušenj na področju socialnega dela

Mandatna doba za opravljanje navedenih del in nalog traja 4 leta.
Pisne prijave s potrebnimi dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: Center za socialno delo Kranj, Trg revolucije 1, v 15 dneh po objavi v zaprti kuverti z oznako »razpisni komisiji za imenovanje direktorja CSD«.
Kandidati bodo o izidu razpisa obveščeni najkasneje v 30 dneh po poteku razpisa.

ELEKTRO GORENJSKA, DELOVNA ORGANIZACIJA ZA DISTRIBUCIJO IN PROIZVODNJO ELEKTRIČNE ENERGIJE n.sub.o. KRANJ, Cesta JLA 6

razpisuje kadrovske štipendije za šolsko leto 1987/88

1. za področje TOZD ELEKTRO KRANJ
7 štipendij IV. st. — **elektrikar energetik**
4 štipendije V. st. — **elektrotehnik energetik**
2. za področje TOZD ELEKTRO ŽIROVNICA
4 štipendije IV. st. — **elektrikar energetik**
3. za področje TOZD ELEKTRO SAVA KRANJ
1 štipendijo IV. st. — **elektrikar energetik**
4. v DS SS DO ELEKTRO GORENJSKA
1 štipendijo VII. st. — **dipl. el. inž.**

Kandidati za štipendijo morajo poslati:
—obrazec SPN-1
—potrdilo o vpisu
—zadnje šolsko spričevalo

Vloge bo sprejemala Delovna skupnost skupnih služb DO Elektro Gorenjska, Cesta JLA 6, Kranj, do 15. julija 1987.

---

vezenine bled

»Vezenine« Bled, DS Skupne službe objavlja naslednja prosta dela in naloge:

I. SKLADIŠČNIK v skladišču gotovih izdelkov — 1 delavec za nedoločen čas

Pogoji: — poklicna šola trgovske smeri (IV. st. strokovna izobrazbe)
— 3-mesečno poizkusno delo
— zaželjena moška oseba

II. PROGRAMER — 1 delavec za nedoločen čas

Pogoji: — računalniški tehnik ali njemu ustrezen poklic
— 2 leti delovnih izkušenj
— 3-mesečno poizkusno delo

V primeru, da ne bo kandidatov z delovnimi izkušnjami, se bo delovno razmerje sklenilo s pripravniki, ki imajo ustrezno izobrazbo in bodo v DO lahko opravljali pripravništvo in strokovni izpit. Kandidati naj v 8 dneh po objavi pošljejo prijave na naslov:
»Vezenine« Bled, Kajuhova 1, Bled.

---

poliks žiri

Na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja pri **DO »POLIKS« TOZD KOVINARSTVO Žiri**, objavljamo prosta dela in naloge

SNAŽILKE

Pogoji: — NK delavka
— lahko tudi upokojenka

Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas (NADOMEŠČANJE DELAVKE MED DALJŠIM BOLNIŠKIM STALEŽEM).

Kandidati za objavljena dela in naloge naj pošljejo svoje vloge v 8 dneh od dneva objave na naslov. **DO »POLIKS« TOZD Kovinarstvo, Komisija za delovna razmerja, Jezerska ulica 7, Žiri.**

Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po izteku roka za objavo.

Zmogljivost

- **mlin drobilec** 500 kg/h
- **mikser** 1500 kg/h
- **kompostnik** 1 m³/h

mikser FPG-III

Univerzalni mikser FPG — III vam bo v pomoč pri vsakodnevnem opravilu. Z menjavo nožev in kladivc spreminjamo uporabnost stroja.
Mlin drobilec se uporablja za mletje vseh vrst žita v zrnu in koruznih storžev.
Z mikserjem lahko brez predhodnega prekuhavanja miksamo vse vrste poljščin (repo. korenje. krompir).
Z dodatno menjavo nožev lahko doma pridelujemo kompost za vrtnarstvo. Razne odpadke od obrezovanja sadnega drevja. lubja. listja. celo vej do premera 10 mm. zmelje na drobno in s tem pospešuje razpadanje odpadkov. Tako najhitreje dobimo kvaliteten kompost.

IZDELUJE IN PRODAJA KLJUČAVNIČARSTVO PINTAR FRANC
Sv. Duh 7. Škofja Loka
Tel.: 064/60-253

ŽIVILA POSREDNIK Kokrica

sprejem in prodaja rabljenega blaga (kolesa, športna oprema...)
tel. 21 — 462

OŠ France Prešeren Kranj

Svet OŠ Franceta Prešerna Kranj razpisuje dela in naloge

1. RAVNATELJA ŠOLE
— od 1. septembra 1987
2. POMOČNIKA RAVNATELJA
—od 1. novembra 1987
3. UČITELJA SLOVENSKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA
—za nedoločen čas —od 1. septembra 1987

in objavlja dela in naloge

4. ČISTILKE za nedoločen čas
—od 1. septembra 1987

Kandidat pod 1 ali 2 mora izpolnjevati naslednje pogoje:
—splošne, z zakonom o združenem delu, zakonom o šolstvu in družbenim dogovorom o oblikovanju kadrovske politike določene pogoje
—imeti mora najmanj 5 let vzgojno-izobraževalne prakse, opravljen strokovni izpit, biti mora dober organizator dela in družbenopolitično aktiven delavec.

Mandat traja 4 leta.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v 15 dneh po objavi razpisa na naslov. OŠ France Prešeren Kranj, Kidričeva 49 — z oznako »za razpisno komisijo«.

Robland machines belgium — Belgija

SOZD **industriaimport**

obvešča cenjene kupce, da je razširila svoj zastopniški program in vam iz konsignacijskega skladišča nudi hobi program lesno obdelovalnih strojev

kombinirani mizarski stroj ROBLAND K 26 širina skobljanja 26 cm, 5 operacij

kombiniran mizarski stroj ROBLAND K 31 širina skobljanja 31 cm, 5 operacij

Nadomestni deli in servis zagotovljeni v konsignacijskem skladišču VRHNIKA, Kolodvorska 8

Informacije: INDUSTRIAIMPORT, Gosposvetska 13, Ljubljana, telefon (061) 314-752

ABCDOMURKA Gorenjka

HTDO »GORENJKA« JESENICE
TOZD Hoteli Kranjska gora
Odbor za medsebojna razmerja

objavlja prosta dela in naloge

NOČNEGA RECEPTORJA

Pogoji: — dokončana srednja ali poklicna šola ustrezne smeri
— poskusno delo 3 mesece
— delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati v roku 8 dni pošljejo na naslov:
HTDO »GORENJKA« Jesenice, Prešernova 16, Jesenice, kadrovska služba.

INŠTITUT ZORAN RANT, p. o.
64220 ŠKOFJA LOKA — JUGOSLAVIJA

objavlja na osnovi sklepa komisije za kadrovske zadeve prosta dela in naloge

ČIŠČENJE PROSTOROV
1 delavka

Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom), s polnim delovnim časom in 60-dnevnim poskusnim delom.
Pisne prijave naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Inštitut Zoran Rant p.o., 64220 Škofja Loka, Kidričeva 66.
Sklep o izbiri bomo izrekli v 15 dneh po končanem zbiranju prijav. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po sprejemu odločitve.

DELOVNA SKUPNOST UPRAVNIH ORGANOV OBČINE RADOVLJICA

objavlja prosta dela in naloge

SAMOSTOJNEGA SVETOVALCA ZA AOP

Poleg splošnih, z zakonom predpisanih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
— da ima visoko izobrazbo računalniške smeri in 5 let ustreznih delovnih izkušenj

Poskusno delo traja 3 mesece.
Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Pisne prijave z dokazilom o izpolnjevanju pogojev naj kandidati v 8 dneh po objavi pošljejo na naslov: Komite za družbene dejavnosti in občo upravo občine Radovljica.
Nepopolne in prepozno vložene prijave ne bodo obravnavane.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku objavnega roka.

OSNOVNO ZDRAVSTVO GORENJSKE, o.o.
TOZD ZDRAVSTVENI DOM ŠKOFJA LOKA

Po sklepu 17. redne seje Komisije za delovna razmerja TOZD Zdravstveni dom Škofja Loka z dne 28. 5. 1987 ponovno objavljamo prosta dela in naloge

ZDRAVNIKA SPLOŠNE MEDICINE
—za določen čas

Pogoji:
— končana medicinska fakulteta — splošna smer
— trimesečno poskusno delo
— aktivno znanje slovenskega jezika

Stanovanja ni!
Pisne prijave naj kandidati pošljejo v 8 dneh na naslov: TOZD Zdravstveni dom Škofja Loka, Stara cesta 10, 64220 Škofja Loka, s pripisom: Komisiji za delovna razmerja.

ABCDOMURKA LOKA 35 let

ponudba blaga po nižjih cenah v TEDNU LOKE, ki bo od 15. do 20. junija '87 v prodajalnah »LOKE« iz Škofje Loke

malinov sok 1 l — Vitaminka	360 din
oranžni sirup 1 l — Vitaminka	931 din
vino krpan 1 l — Koper	450 din
dalmatinska panceta 1 kg — Neoplanta	3.048 din
narezek 150 gr — Čoka	230 din
keksi TIM 1 kg — Sloboda	640 din
čokolada z rozinami in lešniki 1 kg — Žito	4.700 din
keksi jadro 1 kg — Sloboda	1.248 din
šampon 1 l	1.000
peneča kopel 1 l	900 din
hlačne nogavice gala II — Polzela	650 din

Vsi, ki radi kupujete pri stojnicah, pridite v sredo, 17. junija, v petek, 19. in v soboto, 20. junija 1987, na Mestni trg v Škofjo Loko in v blagovnico Železniki.

V bifeju Godešič v dneh od 15. do 20. junija brezplačna pokušina alkoholnih in brezalkoholnih pijač priznanih proizvajalcev.

SE PRIPOROČAMO IN VAM ŽELIMO UGODEN NAKUP

MALI OGLASI
tel.: 27-960
cesta JLA 16

aparati, stroji

Prodam tračni brusilni STROJ. Prebačevo 13, tel.: 49-155 9337

Prodam črno-beli TV 108 ET, daljinsko upravljanje. Tel.: 79-046 9338

Prodam OBRAČALNIK frezo gorenje muta in par m suhih DESK in plohov. Žerjavka 5 pri Trbojah 9339

Prodam motorno ŽAGO husquarna 770, 10 odstotkov ceneje kakor nova. Milan Martinčič, Koprivnik 8, Sovodenj, tel.: 69-046 9340

Prodam črno-beli TV ter prednji levi in desni notranji BLATNIK za 125 P po ugodni ceni. Tel.: 89-062 9341

Prodam malo rabljen 170-litrski HLADILNIK gorenje in barvni TV grundig, ekran 56 cm. Petek, Kidričeva 57, Kranj 9342

Prodam TRAKTOR fiat štore 402 super s kabino. Knific, Valburga 13 9343

Prenosni črno-bel TV z radiom znamke cörting, ekran 41, star 6 mesecev, prodam. Suša, J. Puclja 5, Kranj, 5/II 9344

MARIJA PRIMC

Cesta na Klanec 3, Kranj (v bližini gostilne Blažun)

Vam nudi kvalitetno in hitro izdelavo vseh vrst očal.

Prodam TV grundig color 56 s telepilotom 8. Tel.: 27-907 9345

Prodam ruža step elektronik šivalni STROJ in črno-beli TV gorenje. Tel.: 26-659 9346

Prodam dobro ohranjeno barvno televizijo gorenje TV color. Janez Krajnc, Vodnikova 10, Lesce 9347

Sansui glasbeni komplet, nov in deklariran, radio, ojačevalec, dvojni kasetofon in zvočniki 2 × 50 W, prodam. Tel.: 89-083 9348

Ugodno prodam vrtno KOSILNICO agronal. Polje 37, Bohinj 9349la,4

Prodam pnevmatski vrtalni STROJ, primeren za serijsko vrtanje. Tel.: 60-253 9350

Poceni prodam črno-belo TELEVIZIJO, potrebno manjšega popravila, VITRINO z bifejem, iskra radio z gramofonom. Tel.: 22-101 9351

Prodam Z 101, letnik 1979. Jože Švegelj, Pokopališka 28, Kokrica 9324

Prodam kompletno stranico za Z 101, zadnjo stranico, nosilec in 2 robnika. Spasoje Ostojič, Vodopivčeva 16, Kranj 9325

MAZDO 1500 poceni prodam. Novak, Tomšičeva 42, Kranj 9326

Prodam Z 101, letnik 1980 in otroško posteljo z jogijem. Ilič, Begunje 15 9327

Poceni prodam Z 750, registrirano vse leto. Retnje 33/a 9328

Prodam fantovsko KOLO junior na 10 prestav. Tel.: 80-162 9329

Z 101, školjka generalno obnovljena, prodam za 115 SM. Serafinov, Tavčarjeva 3/b, Jesenice 9330

Prodam PRIKOLICO, nosilnost 2 toni, za manjši traktor. Tel.: (061)612-700 9331

R8, celega z dodatnim motorjem, Z 750 celega z dodatno karoserijo in razvijalec acetelina poceni prodam. Tel.: 70-550 9332

Prodam MOPED TL 5, prevoženih 2000 km, registriran, cena 40 SM. Tel.: 89-052 9333

Prodam Z 750, letnik 1982. Stojanovič, T. Vidmarja 12, Kranj, tel.: 38-549 9334

Prodam nov MOTOR BT 50. Tel.: 82-391, od 19. do 21. ure 9335

R4, letnik 1978, registriran do maja 1988, prodam. Tel.: 83-658 ves dan 9336

Prodam Z 750, letnik 1980, registrirano do junija 1988. Stanonik Marija, Virmaše 95 9401

Prodam ŠKODO 120 L, letnik 1980. Tel.: 39-380 9402

Prodam 127, letnik 1976. Tel.: 36-344 9403

Z 101, letnik oktober 1977, registrirana do februarja 1988, 89.000 km, prodam za 105 SM. Tel.: 50-550 9404

Prodam Z 101, letnik 1977, registrirana do 9. junija 1988. Golnik 46, soba 316 9405

Prodam DIANO, letnik 1977, registrirano do aprila 1988. Tel.: 33-161 9406

Prodam 126 P, letnik 1979, dobro ohranjen, ogled vsak dan popoldan. Pogačar, C. Svobode 25, Radovljica 9407

Prodam ZASTAVO 101 GTL, letnik 86. Srakovlje 4.

Prodam JUGO 45 lux, letnik februar 1986. Janez Zavrl, Podlubnik 158, Škofja Loka, tel.: 62-428 9084

Prodam ZASTAVO 101 GTL, dobro ohranjeno, garažirano, letnik 1984. Tel.: 51-455

Po zelo ugodni nizki ceni prodam vozno in registrirano ŠKODO, starejšega letnika. Ogled možen vsak dan od 17. ure dalje. Jalovec, Valjavčeva 4, Kranj

Prodam FIAT 126, letnik 1984. Tel.: 50-852

izgubljeno

Izgubil se je naš psiček Bobi, majhen svetlorjav kosmatinček. Kdor bi ga videl, naj nam, prosimo, sporoči po tel.: 27-936, Dolenc, Orehek

NOVO

SLATNAR USNJE

TRGOVINA Z USNJEM IN USNJENIMI IZDELKI

Kupite lahko: razno usnje, krzno, pasove, ovratnice za pse, »jirharice«, usnjeno konfekcijo, nahrbtnike, usnjene torbice in razne druge izdelke iz usnja (biči — vezalke, usnjeni klobuki, pasovi za orožje, denarnice) itd.

ODPRTO OD 9ª — 12ª IN 16ª — 19ª — SOBOTA 9ª — 12ª
KRANJ, JENKOVA 6 TEL. 23-255

PRIKOLICO adria 305 prodam za 70 SM. Sv. Duh 20 (pri cerkvi) Škofja Loka 9367

Prodam gumijasti ČOLN maestral 9, rabljen eno leto. Crkovnik, Zasip Pod Hribom 5, Bled ali tel.: 77-140 9368

Prodam kombinirani otroški VOZIČEK. Marica Kovač, Sebenje 54, Bled 9369

Prodam ŠOTOR za 5 oseb in novo tovorno PRIKOLICO za osebni avto. Tel.: 50-790, dopoldan 9370

Poceni prodam električno KITARO, kasetofon JVC in CM mobil anteno. Tel.: 51-246 9399

Prodam VIDEOREKORDER Hitachi. Ul. 31. divizije 36

Prodam JADRNICO S 375 s prikolico. Tel.: 74-343

stan.oprema

Prodam 5 let star HLADILNIK gorenje, kombiniran s 60-litrskim zamrzovalnikom. Tel.: 27-883 9352

Ugodno prodam etažno centralno in 5 radiatorjev. Spasoje Ostojič, Vodopivčeva 16, ogled popoldan 9353

Prodam ŠTEDILNIK (4 elek., 2 plin) za 5 SM. S. Žagarja 14, Kranj, tel.: 24-635 9354

Poceni prodam ŠTEDILNIK (2 elek., 4 plin). Tel.: 26-324 9355

Prodam rabljeno sedežno GARNITURO. Tel. 23-661 9356

Prodam rabljeno PEČ za centralno ogrevanje. Tel.: 45-221 9357

Ugodno prodam otroško POSTELJICO, športni VOZIČEK in nahrbtnik. Mihevc, Kebetova 7, Kranj 9358

Prodam otroško SOBO. Tel.: (061)843-176 9359

Prodam etažno PEČ za centralno ogrevanje emo central 23. Ljubno 97, tel.: 70-563 9360

ŠTEDILNIK (4 plin in 2 elektrika) dobro ohranjen, prodam. Tel.: 22-276 9400

posesti

Gradbeno urejeno PARCELO v bližini Kranja zamenjam za trenutno nezazidljivo parcelo. Šifra: Razlika v gotovini 9375

Prodam starejšo HIŠO na Bledu. Tel.: 76-107, od 18. do 20. ure vsak dan 9376

Oddam v najem prostore, primerne za domačo obrt. Naslov v ogl. oddelku 9377

Prodam zazidljivo PARCELO za vikend. Tel.: 26-550 9378

10 km iz Kranja prodam novo, visokopritlično hišo. Šifra: Visokopritlična 8882

Prodam starejšo HIŠO primerno za gostilno z obstoječim bifejem in telefonom v Selcih. Tel.: 66-423 9398

stanovanja

V Škofji Loki nujno najamem neopremljeno enosobno stanovanje. Prevzamem tudi občasno pomoč pri oskrbi starejše ženske ali varstvu otrok. Cenjene ponudbe pošljite pod šifro: Učiteljica 9395

Mlad zakonski par išče sobo ali garsonjero. Šifra: V gotovini plačilo 9396

Dekle nekadilka išče stanovanje v Kranju pri starejši ženski. Nudim manjšo pomoč v gospodinjstvu. Tel.: 37-697 9397

kupim

Kupim zazidljivo parcelo ali začetno gradnjo v okolici Kranja. Naslov v ogl. oddelku 9384

Kupim HIŠO ali manjše posestvo v okolici Kranja ali zamenjam za dvosobno stanovanje v Škofji Loki z doplačilom. Tel.: 62-316 9385

KOZOLEC ali stebre kupim. Tel.: 57-016, Smuk, Retnje 40, Tržič 9386
4

zaposlitve

Honorarni zaslužek nudimo pridnim in poštenim osebam pri prodaji knjig na področju Slovenije. Šifra: Kratek življenjepis 8746

Zaposlim ključavničarja in elektroinstalaterja, pol KV ali KV. Elektro Mulej, Bled, tel.: 77-133 9379

Trgovski potnik sprejme prodajo različnih artiklov. Tel.: 61-961, int. 84 od 7. do 9. ure 9380

najdeno

Našli smo pony KOLO. Drulovka 92/b 9374

OBVESTILA

Konc Alojz, Predelava mesa Naklo, tel.: 47-618, obveščam cenjene stranke, da bo trgovina zaprta od 6. julija 1987 do 4. avgusta 1987 zaradi letnega dopusta. 9179

BRUSIM krožne žage za železo in les od ∅ 100 do 1000. Virje 3/a, Tržič 9387

Vlivam za spomenike reklamne table itd. Oddaljenim interesentom pošljem vzorce. Radmelič, Pelechova 63, Preselje, Radomlje, tel.: (061)721-427 9388

Cenjene goste obveščamo, da bo gostilna ALEŠ na Bregu ob Savi odslej odprta vsak dan že ob 10. uri dopoldne. Naša prosta dneva sta sreda in četrtek.

Se priporočamo

OSTALO

Sprejmem pisarniška dela na dom. Šifra: Strojepisje 9381

Prevzamem vsa zidarsko-fasaderska dela. Tel.: 77-097 9382

Vsa zidarska dela vam izgotovi obrtnik hitro in poceni. Šifra: Kvalitetno 9383

ZAHVALA

Ob smrti drage tete

JOŽEFE KOSMAČ

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeno zadnjo pot. Hvala osebju doma upokojencev v Sp. Idriji, sosedom, znancem in vsem drugim za njihovo pomoč. Posebna hvala g. župniku in pevcem za lepo opravljen obred. Še enkrat vsem iskrena hvala.

VSI NJENI

Javorjev dol, Sovodenj, Gorenja vas, Rovte, Fužine, Kranj

13. junija 1987 mineva 21 let, odkar je kruta usoda odtrgala od nas cvet mladosti v komaj 17. letu starosti, edinega sina in brata

JANEZA PAPPA

Vsem, ki se ga še spominjate in obiskujete njegov prerani grob, iskrena hvala!

Žalujoči mama Marija, sestri Rozalija in Štefica

Pa čeravno si od nas
ti obrnila svoj obraz,
mi vsi skupaj
bomo tukaj
tebe pomnili vsak čas!

ZAHVALA

Ob izgubi sestre in tete

MARIJE BAJŽELJ

roj. Gregorš
p. d. Milharjeve Mici

se iskreno zahvaljujemo sosedom za nesebično pomoč in dr. Bajžlju za zdravljenje. Iskrena hvala stražiškim pevcem za zapete žalostinke in g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred. Zahvaljujemo se tudi Gorenjskemu tisku za podarjene vence in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

ŽALUJOČI VSI NJENI

Stražišče, 4. junija 1987

VABILO

Izvršni odbor društva za pomoč duševno prizadetim občine Kranj vabi starše, rejnike, skrbnike in člane društva na »srečanje staršev«, ki bo 19. junija 1987, ob 15. uri v prostorih osnovne šole Helene Puhar Kranj, Kidričeva 51, Zlato polje. Na srečanju se bomo pogovorili o perečih zadevah, s katerimi se srečujemo v vsakodnevnem življenju.
Želimo, da se srečanja udeležite v čim večjem številu.

IO DPDP Kranj

vozila

AVTOMATIK, nerabljen, v garanciji, ugodno prodam. Globevnik, Trojarjeva 50, Kranj-Stražišče (bivši Rog servis), tel.: 24-415 8981

Prodam avto WARTBURG turist, letnik 1983. Naslov v ogl. oddelku 8990

Prodam Z 750, letnik 1979, dobro ohranjeno. Urbanc, Rupa 15, Kranj, tel.: 27-069 8994

Prodam 101 GTL 55, letnik 1983, junij. Potočnik, Loka 23, Tržič 9057

BMW 1800 ugodno prodam. Gorenjska 30, Radovljica, tel.: 75-271 9308

Prodam leva VRATA Z 101 mediteran. Tel.: 61-716 9312

Prodam R4 TL, letnik 1985 december. Marko Flander, Trnje 12, Železniki 9313

Prodam Z 750, letnik 1979, registrirana do konca maja 1988. Dimač, Frankovo naselje 69, Škofja Loka 9314

Prodam 126 P, letnik 1980. Kalan, Jama 28, Mavčiče, tel.: 40-087 9315

Kmetivalci, posebno ugodno: traktorji TOMO VINKOVIČ, tip 420 in 523 z popustom in na kredit. Količine omejene. Informacije po telefonu KŽK TOZD Agromehanika 064/23-059, 28-274, 24-786

Prodam Z 750, letnik 1980 december, dobro ohranjen, za 73 SM. Hafnerjeva ul. 46, Škofja Loka 9316

Prodam Z 750, letnik 1979 — november. Ivo Brence, Hraše 17/a, Lesce 9317

Zastava 101 GT 55, letnik 1985, prodam. Jerkovič, Pipanova 76, Šenčur 9318

EUINDRUDE 25 KS, vožen 30 ur, prodam. Tel.: (064) 76-916 9319

Prodam VESPO. Tel.: 24-221 9320

Prodam R4 GTL, letnik 1984, modre barve, odlično ohranjen. Ogled in informacije pri Simonu Križaju, Ješetova 21/a, Kranj 9321

Prodam GS 1,3, letnik 1980, karoserijsko obnovljen. Tel.: 75-955 dopoldan od 10. do 12. ure 9322

R4 GTL, letnik 1983, prodam. Trojarjeva 36, Kranj 9323

gradbeni mat.

Prodam večje število rabljenih malih SALONITK, OPEKO špičak in kotno BRUSILKO black&decker. Dolenc, Frankovo naselje 114, Škofja Loka 9371

Prodam strešno OPEKO folcar. Štular, Galetova 22, Kranj 9372

Prodam 100 m² smrekovega OPAŽA. Tel.: 24-221 9373

živali

Prodam dve TELICI, breji 9 mesecev. Sv. Duh 72, Šk. Loka 9389

Prodam mlado KRAVO frizijko. Tel.: (061) 612-746 9390

Prodam OVNA za pleme ali za zakol in ovce z jagnjeti. Žerjavka 5 pri Trbojah 9391

Prodam PUJSKE, stare 8 tednov. Frančiška Žmitek, Mencingerjeva 8, Boh. Bistrica 9392

JARČKE, odlične nesnice, dobite v Srednji vasi 7, Golnik 9393

Prodam BIKCA simentalca, težkega 150 kg, za rejo. Zbilje 1/c pri cerkvi 9394

Prodam kravo simentalko, ki bo v kratkem tretjič teletila in dve MOTORNI žagi. Tel.: 27-791

razno prodam

JADRALNO DESKO D-2 s tujo opremo prodam. Tel.: 24-432 9361

Prodam klavirsko HARMONIKO melodija, 38-basno, dobro ohranjeno. August Vrečar, Samski dom Gradbinec, Jesenice, Verdnikova 38 9362

Ugodno prodam globok otroški VOZIČEK tribuna- žamet. Tel.: 37-109 9363

Fantovsko maturantsko OBLEKO, enkrat nošeno, prodam. Tel.: 21-162 opoldan, 40-546 zvečer 9364

Prodam 2 dobra KOMATA 22 in 23 col ter več druge konjske opreme. Poljšica 13, Zg. Gorje 9365

Prodam gumijasti ČOLN z motorjem tomos 4 in pletilni STROJ empisa s karticami. Tel.: 51-385, popoldan 9366

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega brata in strica

MARKA ĆOSIĆA

se iskreno zahvaljujemo prijateljem iz Kranja in Mariji za izrečena sožalja in za podarjeno cvetje. Zahvaljujemo se tudi sodelavcem iz kolektiva Monter Dravograd.

Žalujoča družina Ćosić iz Dervente

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta, starega očeta, brata in strica

JOŽETA FENDETA st.

iz Orehovelj 9

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje, izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti. Iskrena zahvala kolektivom KŽK Mlekarna, Petrol in OŠ Josipa Broza Tita Predoslje, gasilcem za častno spremstvo, pevcem okteta Vigred za zapete žalostinke in g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred. Vsem, ki ste nam karkoli pomagali, še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata, tasta, strica in svaka

VINKA JEKOVCA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga tako številno spremljali na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo gasilcem za izkazano čast, pevcem za zapete žalostinke in g. kaplanu za opravljeni pogrebni obred. Posebno se zahvaljujemo vsem, ki so nam nudili pomoč v teh težkih dneh. Iskrena hvala.

ŽALUJOČI VSI NJEGOVI

Bitnje, 8. junija 1987

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame, stare mame in tašče

MILKE STERLE

roj. Oblak

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano sočutje, izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se sosedom Hostnikovim in Ažmanovim za izkazano nesebično pomoč, zdravnikom dr. Jensterlu in dr. Dežmanovi ter patronažni službi Zdravstvenega doma Jesenice za nego na domu v času njene bolezni. Hvala pevcem DU Javornik-Kor. Bela za pesmi ob njenem grobu in duhovniku za obred.

VSI NJENI

Srečanje težjih invalidov Gorenjske na Laborah

saj za trenutek pozabijo a svoje tegobe

Kranj, 13. junija — Okrog 340 težkih invalidov z vse Gorenjske, sem spadata tudi občini Domžale in Kamnik, ter približno toliko spremljevalcev se je v soboto zbralo v veliki dvorani Iskre Telematike na Laborah. Spet so imeli svoj dan. Enkrat na leto jim organizatorji, tokrat je bilo na vrsti Društvo invalidov Kranj, pripravijo veselo popoldne. Tako veselo, da vsaj tistih nekaj ur pozabijo na vse svoje tegobe.

Janko Veit

Angelca Tavčar

Marija Roblek

Spregovorila sta jim Janez Grašič predsednik Medobčinskega sveta socialistične zveze Gorenjske, in Ivan Japelj, predsednik Zveze društev invalidov Slovenije. Društvo invalidov ima že vsaka občina, sta povedala, zadnje je bilo pred nedavnim ustanovljeno v Sežani. Zveza združuje 60 tisoč članov. Zdravi bi jim morali nameniti več pozornosti v krajevnih skupnostih, vsaj kdaj pa kdaj bi se morali spomniti tistih, ki so nepokretni, ki jim je najtežje. V vsej Sloveniji je danes 1100 takšnih invalidov.

Težki invalidi Gorenjske so se srečali že trinajstkrat. Gorenjci so začeli, zdaj jih posnemajo po vsej Sloveniji. Prihodnje, 14. srečanje težjih invalidov Gorenjske bo na Jesenicah.

In kaj vse so organizatorji pripravili za ta veseli dan? Bil je res vesel, saj je samo zanje nastopil odlični narodnozabavni ansambel Marela iz Mengša s humoristom, Mito Trefalt je bil samo zanje Košn'kov ata, nastopili pa so še Jože Vunšek z odlomki iz gledaliških del ter Tina Primožič in Janez Dolinar, ki je prireditev povezoval. Zaplesala jim je mlada folklorna skupina in zapel mešani pevski zbor s Primskovega. Vsi nastopajoči so se odpovedali honorarju. Pokrovitelja srečanja sta bila Iskra Telematika in Tekstilindus Kranj. Sredstva za srečanje je prispevalo 107 gorenjskih obrtnikov. Vsi invalidi so jim za vse iz srca hvaležni.

Janko Veit, predsednik društva invalidov Domžale: »V naši občini je 1462 invalidov. Tovarna Lek nam je dala na voljo avtobus in 32 težkih invalidov smo danes pripeljali sem. Sicer pa imamo v občini 67 težkih invalidov, od tega jih je 14 na vozičkih. Enkrat gredo na srečanje eni, drugič drugi. To je zanje velik dogodek in komaj čakajo, da pride tisti dan. Kranjčani so prireditev dobro organizirali. Veliko dela, veliko potov in prošenj je treba, da dobiš toliko sredstev. Danes je že tako, da ti manjši prej in lažje, da kot velika tovarna.«

Angelca Tavčar iz Žirov: »Sem 80-odstotna invalidka. Leta 1980 sem si zlomila hrbtenico. Vrstile so se operacije in zdravljenja in zdaj sem se že toliko popravila, da že hodim z berglama. A kot da ni dovolj ena nesreča: pritaknilo se mi je še vnetje trebušne slinavke. Hudo je bilo. V moji bolezni in nesreči mi je veliko pomagala moja vnukinja. Včeraj sem prišla iz Čateških toplic, ki mi zelo pomagajo. Danes je pa tako lepo, kar enkrat mlajša in še enkrat bolj zdrava se počutim.«

Marija Roblek, Grabčeva mama, z Mlake pri Kranju: »V 73. letu sem in sem že tri leta brez noge. Tromboza se me je lotila in zato so mi jo morali odrezati. Hudo je bilo ostati brez noge. Toda človek se ne sme vdati v usodo. Jaz zdaj na vozičku še vedno delam: kuham, perem, celo molzem v hlevu. Z berglami ni šlo, ker so me bolele roke, z vozičkom pa je lažje. Tukaj je zelo lepo. Kako jo zaigrajo tile marelarji, otroci so lepo zaplesali pa Košnikov ata je take povedal . . . Takole pa človek res pozabi na vse hudo.«

D. Dolenc

Planinci treh dežel v Vratih

Minulo nedeljo se je nekaj sto planincev zbralo na tradicionalnem srečanju planincev treh dežel v prijetni dolini pod Severno triglavsko steno — pri Aljaževem domu v Vratih. Srečanje poteka vsako leto v drugem kraju, tokrat so bili organizatorji planinci Planinskega društva Dovje-Mojstrana, ki so v lepem sončnem vremenu poskrbeli za prijeten kulturni program. Nastopili so godbeniki jeseniške godbe na pihala, folklorna skupina z Dovjega, pevci žirovniškega okteta in recitatorji.

Planince, ki so prihajali v dolino Vrat peš, z avtobusi ali osebnimi vozili, so pozdravili številni predstavniki planinskih društev z Gorenjske in iz sosednjih Italije in Koroške. Prišli so iz Gorice, Podkrna, Matajurja, Bohinja, Škofje Loke in od drugod. Ob 60-letnici jeseniške gorske reševalna službe so jeseniški reševalci podelili posebno priznanje dr. Mihi Potočniku za nesebično pomoč in delo. Goste sta pozdravila predsednik Planinske zveze Slovenije Tomaž Banovec in predsednik jeseniške občinske skupščine Jakob Medja.

Kaj so dejali nekateri udeleženci srečanja planincev treh težel v Vratih?

Dr. Miha Potočnik, častni predsednik Planinske Zveze Slovenije: **»Zamisel o organizaciji takih srečanj je bila odlična, kar se že nekaj let vidi po množični udeležbi, prireditev pa ostaja priljubljena. Tako kot imajo kulturniki svoj kulturni prostor, na katerem živijo vsi svobodnomisleči ljudje, si tudi planinci želimo prostora, kjer se srečujemo, pogovarjamo in dogovarjamo o skupnih akcijah. Ta srečanja so vedno uspela, tako tudi danes, in upam, da se bodo nadaljevala. Uspevajo pa tudi druga tradicionalna srečanja, denimo, gorskih reševalcev. Že naslednji teden se bodo v Reziji zbrali reševalci z obeh strani meja na skupni akciji.«**

Emil Herlec, GRS Kranj: **»Taka srečanja so pomembna predvsem zato, ker se planinci iz več planinskih društev pogovorimo med seboj in izmenjamo izkušnje. Še posebej je prijetno in v zadovoljstvo vseh, če se srečujemo s planinci iz zamejskih društev. Vedno je veselo. Tradicija se nadaljuje in upam, da se bo tudi v prihodnje ohranila.«**

Jože Čadež iz Planinskega društva Škofja Loka: **»Vse planince sem podzravil z loškim planinskim pozdravom ‚hojla'. Rad pridem na taka srečanja, saj so tu samo tisti, ki ljubijo gore in jim bodo za vedno ostali zvesti. Le mlade pogrešam, več bi jih lahko bilo tu, v dolini Vrat pod Triglavom.«**

Jaka Čop iz Planinskega društva Jesenice: **»Tako srečanje treh dežel je zelo pomembno, bolj kot si mislimo, saj se srečujejo najbolj zavedni in napredni planinci treh mejnih dežel. Srečujejo se, se spoznavajo, preživijo prijeten dan in se dogovorijo za nova planinska srečanja. Poseben mik je tudi v tem, da se srečujejo vsako leto v drugem planinskem okolju, tokrat v prelepi dolini Vrat.«**

D. Sedej

Osmošolci se razhajajo

Kranj, 15. junija — Današnji dan je bil za 2555 gorenjskih osmošolcev zadnji v osnovni šoli. Nekateri so se že v petek, drugi šele danes, ko so prejemali spričevala, ozaljšani po vzoru srednješolskega Gaudeamusa, poslavljali od učiteljev (šenčurski šolarji so jim na zbornico prilepili duhovit napis Rent-a-car cvekov), šolskih klopi, če posebno pa sošolcev. Slovo je bilo žalostno-veselo. Žalostno, ker je pokopano otroštvo, za mnoge najlepša, najbolj brezskrbna leta, veselo, ker jih čaka novo, drugačno, bolj zrelo, samostojno življenje.

Večina gorenjskih osmošolcev bo nadaljevala šolanje v srednješolskih programih. Letos so nekateri prepolni in bodo šole omejile vpis. Tako bodo na ekonomski, komercialni in konfekcijski v Kranju ter družboslovni na Jesenicah konec tega tedna kandidati opravljali sprejemne izpite. Za tiste, ki bodo odpadli, je še dovolj prostora v večini drugih, tradicionalno manj privlačnih programih, s katerimi se bodo pač morali zadovoljiti.

V slovo od osnovne šole sodijo tudi vsakoletni sprejemi učencev, ki so imeli vseh osem let odlična spričevala, pri predsednikih občinskih skupščin.

H. J.

Na Bledu zahtevajo, da je vsak poseg v prostor načrtovan in premišljen

Stojnica je »poskočila« čez cesto

Bled, 12. junija — Komaj so se na Bledu polegle burne in na trenutke tudi nekulturne razprave o (južni) cestni obvoznici, so vsakdanji utrip v kraju razburkali novi dogodki: razdeljevanje telefonskih priključkov, nenavaden konec seje sveta krajevne skupnosti, neučinkovitost tujega poslovneža v blejski igralnici in zamenjava vodstva, pred nedavnim še (sporna) brunarica, v kateri namerava Imet Kurteši iz Radovljice prodajati sadje in zelenjavo.

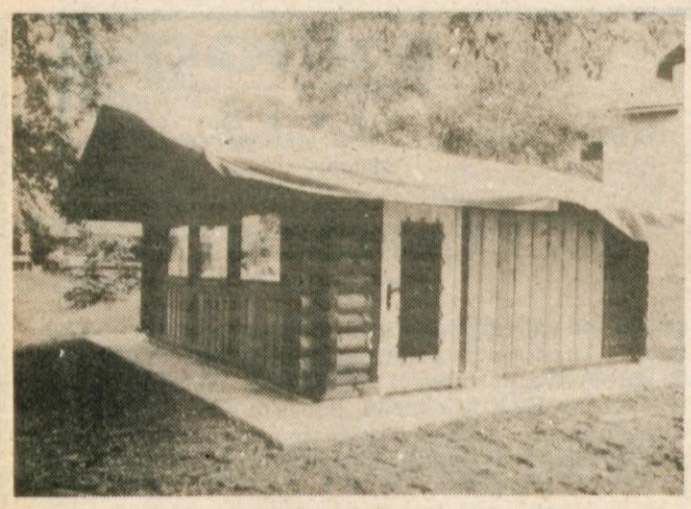

Skupna komisija predstavnikov krajevne skupnosti, turističnega društva in turistične poslovne skupnosti je aprila predlani izdala Kurtešiju soglasje za postavitev (prenosnega) prodajnega pulta oziroma stojnice na lokaciji bivšega hotela Union, vendar je na občini dobil dovoljenje za postavitev brunarice z betonskimi temelji na drugi strani ceste, tik ob avtobusni postaji. Ko jo je maja letos v dveh, treh dneh »dal pod streho«, je na Bledu završalo. **Andrej Golčman, predsednik radovljiškega komiteja za urejanje prostora in varstvo okolja**, je zaplet pojasnil takole: »Pomembno je, da je krajevna skupnost soglašala z dejavnostjo, s katero se želi na Bledu ukvarjati Kurteši. Ker pa je zavod za urbanizem presodil, da bi stojnica bolj sodila na nasprotno stran ceste, v podaljšek strehe avtobusnega postajališča, je naš komite izdal temu primerno dovoljenje. S Kurtešijem smo se v pogodbi tudi dogovorili, da mora najkasneje v treh mesecih odstraniti stojnico, če bo občina rabila zemljišče za druge namene. Brunarica stoji na pravem mestu, vendar oblikovno ne ustreza načrtu in jo bo lastnik moral popraviti.«

Blejci, še zlasti tisti, ki že več let čakajo na lokacijo in dovoljenje za postavitev prodajnega kioska, s takšno razlago niso zadovoljni in pol v šali pol zares sprašujejo **Marka Potočnika, predsednika komunalne komisije v blejski krajevni skupnosti**, koliko je dobil podkupnine. Marku gredo ob takšnih namigih lasje pokonci, saj je o spremembi lokacije tako kot drugi Blejci zvedel — med sprehodom po Bledu.

Takšnim in podobnim zapletom bi se nedvomno dalo izogniti, če bi krajevna skupnost in občina tesneje sodelovali pri vseh posegih v prostor. Blejce je treba razumeti, da so ob takšnih primerih nejevoljni, saj gre za občutljivo območje, v katerem je treba vsak poseg, tudi postavitev lesene stojnice, dobro premisliti.

C. Zaplotnik
Foto: G. Šinik

V Podljubelju zadnja dirka za pokal Alpe Jadran v motokrosu

Marjan Avbelj zmagovalec

Michele Fanton iz Italije (desno), prvi na dirki Alpe Jadran, in Boštjan Kampuš, (levo) zmagovalec republiškega in državnega prvenstva: G. Šinik

Podljubelj, 14. junija — Prizadevni člani AMD Tržič so na svetovno znani progi za motokros v Podljubelju lepo proslavili 25-letnico motokrosa v dolini pod Ljubeljem. Odlično so izvedli zadnjo letošnjo dirko za pokal Alpe Jadran v razredu motorjev do 250 ccm ter še dirko za republiško in državno prvenstvo v razredu motorjev do 80 ccm. V lepem sončnem vremenu se je ob dobro pripravljeni, 1940 metrov dolgi tekmovalni progi zbralo pet tisoč ljubiteljev motošporta.

Na dirki za pokal Alpe Jadran je sodelovalo 31 tekmovalcev iz Jugoslavije, Avstrije in Italije. V obeh vožnjah je prepričljivo zmagal italijanski reprezentant poklicni 24-letni voznik Michele Fanton, ki se je za nameček izkazal še z drznimi, za gledalce zelo atraktivnimi skoki. Od naših je bil najboljši Marjan Avbelj, ki si je z dvema drugima mestoma in z novimi 34 točkami izbojeval prvo mesto v skupnem seštevku petih dirk letošnjega tekmovanja za pokal Alpe Jadran. Tretje mesto je v obeh vožnjah (vsaka je trajala pol ure in še dva kroga) osvojil Italijan Thierry Marconi. Od naših sta bila odlična še Marjan Zdovc, ki je bil v prvi vožnji šesti in v drugi četrti, ter Silvin Vesenjak, ki je bil deveti in sedmi. Sašo Simšič, ki ni bil uvrščen v našo ekipo, je nastopil zunaj konkurence in je bil obakrat drugi. Ekipno je na nedeljski dirki zmagala Italija pred Jugoslavijo in Avstrijo, takšen pa je tudi vrstni red po petih dirkah.

V dirki za državno in republiško prvenstvo je z odlično vožnjo navduševal 13-letni Boštjan Kampuš iz Ščavnice pri Radgoni. Letos je zmagal še na vseh dirkah v razredu do 80 kubičnih centimetrov in tudi v nedeljo je bil boljši od preostalih enajstih tekmovalcev, ki so še merili moči in znanje na znani podljubeljski progi.

J. Kikel
Foto: G. Šinik

Predavanje za ljubitelje gob

Tržič, 15. junija — Gobarska sezona se pravzaprav še ni začela, zato je še čas, da se nabiralci in drugi ljubitelji gob pred njo pouče o tem in onem. Za to bodo imeli dobro priložnost na predavanju z diapozitivi ta četrtek, 18. junija 1987, ko jih bo predsednik Zveze gobarskih društev Slovenije dr. Dušan Vrščaj seznanil z značilnimi gobami na Gorenjskem. Prireditev, ki jo organizirata Gobarsko društvo Tržič in konferenca osnovnih organizacij sindikata v Peku, bo v sejni dvorani tržiške tovarne obutve Peko ob 19. uri.

S.

Želja za ureditev Čukove jame — Ta prostor bi radi obvarovali pred različnimi posegi, hkrati pa uredili tako, da bi se v njem lepo počutili.« S tem namenom, kot je rekel predsednik sveta krajevne skupnosti Kokrica Lojze Dežman, so povabili v okolico Čukove jame, kjer je nekaj že narejenega za rekreacijo domačinov in drugih, minuli petek popoldne predstavnike kranjskega izvršnega sveta ter nekaterih služb in skupnosti, odgovornih za tovrstno dejavnost. V sproščenem pogovoru, kjer ni manjkalo tudi kritičnih besed o načrtih, kanalizaciji, večji budnosti upravljalcev prostora in objektov za ohranitev okolja in kjer so predvsem poudarili, da prostor že zdaj lepo živi, so sklenili: Zavod za spomeniško varstvo, telesnokulturna skupnost, krajevna skupnost in še nekatere službe v občini oziroma organi izvršnega sveta naj bi še letos začeli strokovno razpravljati in presojati o ureditvi tega prostora. — A. Ž.